

แบบเสนอโครงการวิจัย (Research Project)

ประกอบการเสนอของบประมาณจากกองทุนวิจัยคณะศึกษาศาสตร์

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ส่วน ก : ลักษณะโครงการวิจัย

- โครงการวิจัยใหม่ ที่มีระยะเวลาวิจัยสั้นสุดในปีงบประมาณที่เสนอขอ
- โครงการวิจัยต่อเนื่องระยะเวลา 1.6 ปี ปีนี้เป็นปีที่ 1

ความสอดคล้องของโครงการวิจัยกับประเด็นยุทธศาสตร์ของคณะศึกษาศาสตร์
(สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การผลิตบัณฑิต
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การวิจัย
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริการวิชาการสู่สังคม
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการที่ดี

ส่วน ข : องค์ประกอบในการจัดทำโครงการวิจัย

1. ชื่อโครงการวิจัย

การพัฒนาคู่มือการจัดการกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิด
เติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้

The Development of a Guidance Activity Proactive Manual coupled with Positive
Psychology Capital to promote Growth Mindset and Soft Skills of Students in Southern
Region

2. คณะผู้วิจัย และสัดส่วนที่ทำการวิจัย ระบุเป็น (%) ของคณะผู้วิจัยแต่ละคน หัวหน้าโครงการ

รองศาสตราจารย์ ดร. อริยา คูหา	สัดส่วนที่ทำการวิจัย 65%
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฐปรัตน์ รักษ์ภาณุสิทธิ	สัดส่วนที่ทำการวิจัย 10%
อาจารย์ มัสรา หงส์สัมฤทธิ์	สัดส่วนที่ทำการวิจัย 10%
อาจารย์ วิศรุต เทวมิตร	สัดส่วนที่ทำการวิจัย 15%

3. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method)

4. คำสำคัญ (keywords) ของโครงการวิจัย

คู่มือกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ความคิดเติบโต จรณทัชชะ ทุนจิตวิทยาเชิงบวก

5. ความสำคัญ และที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทยรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมเมือง ประกอบกับวัยรุ่นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการเจริญเติบโต มีความเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ทำให้วัยรุ่นประสบปัญหามากมาย เช่น ปัญหาเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาความรุนแรง ปัญหาการเรียน เป็นต้น ทั้งนี้ปัญหาที่สำคัญของวัยรุ่นในปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหาจากการขาดความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ปัญหาความเครียด ซึมเศร้า การฆ่าตัวตาย ปัญหายาเสพติด และปัญหาความรุนแรง ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากปัญหาครอบครัว ปัญหาสิ่งแวดล้อม (รอบๆตัวที่ซุกจุกไปในทางไม่ดี) ปัญหาการใช้ความรุนแรงในสังคม และปัญหาการขาดวิธีการรับมือกับอุปสรรคต่างๆ ที่ขาดประสิทธิภาพ เป็นต้น

ผู้เรียนในช่วงวัยแห่งการเล่าเรียนศึกษา นับเป็นช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะต้องข้ามผ่านพัฒนาจากการเป็นวัยรุ่นไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งวัยนี้ถือเป็นวัยที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตใจ นับเป็นระยะเวลาที่เด็กต้องเผชิญกับประสบการณ์ใหม่ๆ ความรับผิดชอบใหม่ๆ และสัมพันธ์ภาพใหม่ ๆ (ประณต เค้าฉิม, 2551) แม้เด็กวัยนี้จะมีความสามารถด้านสติปัญญามากขึ้นสามารถคิดได้ซับซ้อนขึ้นและมีความสามารถในการตัดสินใจก็ตาม แต่การเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้านของเด็กวัยนี้อาจจะส่งผลให้ต้องประสบกับความยุ่งยากใจกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจนก่อเกิดเป็นความเครียดขึ้นได้ การที่เด็กวัยนี้ต้องประสบกับสถานะของการเปลี่ยนแปลงรอบด้าน อาจทำให้หลายคนหาทางออกด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสมจนเกิดผลกระทบเป็นปัญหาทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม เช่น ปัญหาการเรียนตกต่ำ ปัญหาการมีวุ่นวายหรือปัญหาอื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งถ้าเด็กวัยนี้มีประสบการณ์ที่ไม่ดีในการฝ่าฟันปัญหาที่เกิดขึ้นก็อาจจะส่งผลถึงพัฒนาการด้านอื่นๆ ในช่วงวัยต่อไป

บุคคลมีประสบการณ์ที่ดีย่อมสามารถปรับตัวและเผชิญปัญหาได้ดี จะมีความรู้สึกพึงพอใจหรือภาคภูมิใจในตนเองก็จะสามารถก้าวสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้า เช่นเดียวกับที่ Erikson (1968) ได้อธิบายว่าวัยรุ่นวัยเรียนเป็นวัยแห่งการพัฒนาความรู้สึกในความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และผ่านพ้นความรู้สึกสับสนในตนเองไปได้ (Ego Identity and Role Confusion) ถือเป็นช่วงวัยที่มีพัฒนาการความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองเป็นประโยชน์โดยตรงที่จะได้เผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างค่อยเป็นค่อยไป ทำให้วัยรุ่นเกิดความพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ แต่ถ้าหากวัยรุ่นไม่พร้อมหรือปรับตัวไม่ได้ หรือประสบความล้มเหลวก็จะเกิดความรู้สึกที่รุนแรงต่อตนเอง ส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพ ไม่สามารถค้นหาเอกลักษณ์ในตนเองและนำไปสู่ผลกระทบต่อการพัฒนาการในขั้นต่อไป ดังนั้นเพื่อที่จะพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมพร้อมที่จะเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มวัคซีนทางจิตใจ ทักษะและความสามารถด้านการเผชิญปัญหา

เพื่อให้เด็กพร้อมรับมือกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ได้อย่างประสบความสำเร็จ จึงนับเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นโอกาสที่จะพัฒนาความคิดเติบโตและทุนจิตวิทยาเชิงบวกให้เกิดขึ้น

ทุนจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychological Capital) เป็นคุณลักษณะและพัฒนาการของสภาวะจิตใจในทางบวกของบุคคล ซึ่งคำว่า ทุน คือ สิ่งสำคัญหรืออาจเป็นทรัพย์สินที่บุคคลมีอยู่ การศึกษาทุนจิตวิทยาเชิงบวกของบุคคลได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) ของ Seligman (อ้างอิงใน Seligman & Csikszentmihalyi, 2000) ซึ่งได้เปลี่ยนมุมมองในการศึกษาจิตวิทยาเกี่ยวกับความสุข สุขภาพจิต และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตอย่างมีระบบระเบียบเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น ต่อมา Luthans, Avey, Avolio, & Norman (2007) ก็ได้สังเคราะห์แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับการปฏิบัติงานของบุคคล และศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมองค์การโดยค้นพบผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกลุ่มบุคคลและโครงสร้างที่มีต่อพฤติกรรมภายในองค์การ ทั้งนี้เพื่อนำความรู้ที่ได้ดังกล่าวนี้มาปรับปรุงการทำงานในการปฏิบัติงานในองค์การให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมุ่งศึกษาที่ตัวบุคคลเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์

Luthans et al. (2007) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ทุนจิตวิทยาเชิงบวก หรือ Positive Psychological Capital หรือ “Positive PsyCap” หรือ “PsyCap” หรือ “HERO” โดยได้เลือกองค์ประกอบของพฤติกรรมองค์การเชิงบวกมาศึกษาสังเคราะห์ ตามแนวคิดของเขา (Luthans; et al., 2007) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self efficacy) การมองโลกในแง่ดี (Optimism) ความหวัง (Hope) ความยืดหยุ่น (Resiliency) ทุนทางจิตวิทยาเมื่อนำมารวมกันเป็นตัวแปรเดี่ยวที่เรียกว่า “ทุนจิตวิทยาเชิงบวก” แล้วจะมีประสิทธิภาพในการทำนายพฤติกรรมเชิงบวกของบุคคลได้ดีกว่าองค์ประกอบแยกย่อยในแต่ละตัว ซึ่งทั้ง 4 องค์ประกอบดังกล่าวเป็นส่วนที่ร่วมกันในการส่งเสริมช่วยทำให้เกิดทุนจิตวิทยาเชิงบวกที่สมบูรณ์แก่บุคคลในการดำเนินชีวิต

บุคคลที่มีทุนจิตวิทยาเชิงบวกจะมีสภาพจิตใจเป็นปกติ จะประสบความสำเร็จด้านการเรียน การทำงาน การแข่งขันได้ดี (Fredrickson and others, 2003) ซึ่ง Luthans et al, (2007) เชื่อว่าทุนจิตวิทยาเชิงบวก เมื่อได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทั้งระดับกลุ่มและระดับบุคคล จะทำหน้าที่ส่งผลต่อไปทางด้านสุขภาวะทางจิตและพฤติกรรม การเรียน การทำงาน และการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565-2569) ในยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในหมวดสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง หัวข้อคนไทยควรได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัย โดยเฉพาะในการพัฒนาเด็กวัยเรียนให้มีความรู้ทางวิชาการ มีสติปัญญา อารมณ์ที่เข้มแข็ง สามารถศึกษาหาความรู้ และต่อยอดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งการเสริมสร้างบุคคลให้มีความรู้ทางวิชาการ และสติปัญญา อารมณ์ที่เข้มแข็ง สามารถศึกษาหาความรู้ และต่อยอดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถทำได้หลายแนวทาง แต่แนวคิดที่กำลังได้รับความสนใจ คือ แนวคิดที่มองสิ่งที่อยู่ในจิตใจของบุคคลว่าเป็น “ต้นทุน” ประเภทหนึ่งที่สามารถจูงใจ

บริหารจัดการ และพัฒนาได้ ที่เรียกว่า ทุนจิตวิทยาเชิงบวก (Luthans and others, 2007) ดังนั้นหากบุคคลใดที่มีทุนจิตวิทยาเชิงบวกจะทำให้บุคคลนั้นเกิดกำลังใจ มีความหวัง มีแรงจูงใจ สามารถที่จะจัดการแก้ไขปัญหาที่บั่นทอนเราทางลบได้ด้วยการปรับเปลี่ยนวิธีการคิด โดยใช้ทรัพยากรทางจิตใจที่มีอยู่ในตัวเองมาช่วยเป็นต้นทุน เพราะตัวแปรทุนจิตวิทยาเชิงบวก จะเข้ามาช่วยทำหน้าที่ในการปรับเปลี่ยนความคิดบุคคล เพื่อจัดการกับปัญหาสุขภาพจิตให้รู้สึกไปในทิศทางบวก ให้มีความหวัง ยังคงรับรู้ว่าคุณเองมีความสามารถ มีมุมมองต่อโลกในทางบวก สามารถยึดหยุ่นจิตใจให้กลับคืนมาเป็นปกติได้ แม้จะตกอยู่ในสถานการณ์ที่รุมเร้าทั้งทางร่างกายและจิตใจก็ตาม (Nelson & Cooper 2007)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2555) ได้ให้ข้อมูลว่าจิตวิทยาทางบวกนั้นสามารถช่วยให้ลูกมีพัฒนาการด้านดี วัยรุ่นไทยซึ่งอยู่ในวัย 11–20 ปี มีราว 12 ล้านคน เป็นคนกลุ่มใหญ่ที่รัฐบาลและชนชั้นนำยังไม่ใส่ใจดูแลอย่างจริงจัง เพราะคิดว่าเป็นเรื่องของพ่อแม่บ้าง เรื่องของครูหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบ้าง แต่คนเหล่านั้นก็ดูแลไม่ได้ดี ทั้งขาดความรู้เรื่องจิตวิทยาวัยรุ่น ทั้งไม่มีเวลา ไม่มี ความตั้งใจที่จะเรียนรู้และทำให้มีประสิทธิภาพมากพอ จากการศึกษาข้อมูลต่างๆ พบว่านักเรียนที่เรียนได้ศึกษา และเล็งเห็นว่าจิตวิทยาเชิงบวก เป็นสิ่งที่ควรและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาให้บังเกิดให้มีในตัวนักเรียน

Jafri (2013) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนจิตวิทยาเชิงบวกและผลสำเร็จทางการเรียนของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีผลสำเร็จทางการเรียนที่อยู่ในระดับสูงจะมีทุนจิตวิทยาเชิงบวกอยู่ในระดับสูงมากกว่านักศึกษามีผลสำเร็จทางการเรียนต่ำ

ยุทธชัย ศรุตเกรียงไกร (2563) ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาในนักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยา ชั้นปีที่ 1 พบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมทุนทางจิตวิทยามีทุนทางจิตวิทยาสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมทุนทางจิตวิทยา และนักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมทุนทางจิตวิทยามีทุนทางจิตวิทยาสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมทุนทางจิตวิทยา

ผลจากการศึกษาทุนจิตวิทยาเชิงบวกดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าทุนจิตวิทยาเชิงบวกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความก้าวหน้าของผู้เรียน ดังนั้นหากผู้เรียนได้รับการเสริมสร้างทุนจิตวิทยาเชิงบวกก็จะมีผลต่อความสำเร็จ และความก้าวหน้าของตนเองได้

นอกจากทุนจิตวิทยาเชิงบวกจะมีความสำคัญในการช่วยพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตของบุคคลแล้วคุณสมบัติอีกประการหนึ่งที่สำคัญที่มีผลต่อความเจริญงอกงามของชีวิตในด้านการศึกษาและการอยู่ในสังคมให้เป็นผู้ประสบความสำเร็จ คือ กรอบความคิด อันประกอบด้วย 1) ความคิดเติบโต (Growth Mindset) ที่เชื่อว่าความฉลาดและความสามารถสร้างได้ด้วยการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับความพยายาม ขอบปัญหาและความท้าทาย มองว่าเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา และ 2) ความคิดจำกัด (Fixed Mindset) ที่เชื่อว่าความฉลาดทักษะ ความสามารถของบุคคลไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ราชบัณฑิตยสถาน (2555) ได้นิยามคำว่า กรอบความคิด หมายถึง ความเชื่อ หรือกรอบความคิดที่ฝังแน่น ซึ่งบอกถึงพฤติกรรม หรือท่าทีเชิงมนทัศน์ของบุคคล ให้อยอมรับหรือตอบโต้เหตุการณ์ที่เผชิญหน้าตามความคิด ความเชื่อ ที่บุคคลยึดติด และเกี่ยวพันกับประสบการณ์ที่ผ่านมาจนยากที่จะเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ Chan (2012), ORourke (2014) ได้นิยามว่า ความคิดเติบโต หมายถึง ความเชื่อที่มีต่อลักษณะ และคุณลักษณะของตนเองว่าสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ ทั้งด้านเขววัน

ปัญญา ทักษะการคิด ความสามารถ และบุคลิกภาพ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาสามารถเกิดขึ้นได้โดยอาศัยความพยายาม การเรียนรู้ และการฝึกฝน ทั้งนี้ความคิดเติบโตจะนำไปสู่การจูงใจให้ผู้ที่มีการรอบความคิดจะแสวงหาโอกาสในการพัฒนาตนเอง บุคคลที่มีความคิดเติบโตมักจะทำให้ความสำคัญต่อการแสวงหาแนวความคิดใหม่ รวมทั้งมีความพยายามและฝึกฝนตนเองอย่างหนักเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

บุคคลที่มีความคิดเติบโต มีแนวโน้มที่จะมีการจัดการทางอารมณ์ได้ดีกว่าคนที่มีความคิดจำกัด โดยคนที่มีความคิดแบบเติบโต เมื่อพบกับความผิดพลาด ผิดหวังก็อาจมีอารมณ์เศร้าได้เหมือนกับคนที่มีความคิดจำกัด เพียงแต่จะสามารถผ่านพ้นจากความเศร้าได้เร็วกว่า เนื่องจากคนที่มีความคิดแบบเติบโต จะพยายามเรียนรู้และตั้งใจแก้ปัญหาไม่จมอยู่กับอารมณ์เศร้า ความผิดพลาดไม่ได้บอกว่าเขาไม่เก่ง หรือไม่ฉลาดเพียง แต่บอกว่าเขายังเรียนรู้เรื่องนั้นไม่ดีพอเมื่อพบกับความผิดพลาดคนที่มีความคิดจำกัด จะมองในเชิงตัดสินว่าความผิดพลาด คือ ความล้มเหลวของตน ตนไม่เก่งพอจึงทำให้เกิดความผิดพลาดขึ้น ซึ่งความคิดว่าตนล้มเหลวหรือไม่เก่งนี้ เป็นความคิดที่ก่อให้เกิดอารมณ์เศร้า โดยคนที่มีความคิดจำกัด ยังมีความเชื่อที่ว่าตนเองไม่สามารถเก่งขึ้นได้ จึงไม่พยายามที่จะแก้ไขแต่พยายามหลีกเลี่ยงที่จะเผชิญหน้ากับปัญหา เพราะการเผชิญกับปัญหาจะยิ่งเป็นการตอกย้ำว่าตนไม่เก่ง ปัญหาหรือความผิดพลาดก็จะยังคงอยู่และกระตุ้นให้เกิดอารมณ์เศร้าหรือกังวลไปเรื่อย ๆ

Dweck (2012) พบว่า คนที่มีความคิดเติบโต มักจะมีความกระตือรือร้น ใส่ใจกับงานที่ทำ สนุกกับการแก้ปัญหา และการเรียนรู้ ชอบพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ทำหาย และมักประสบความสำเร็จกับสิ่งที่ทำ เพราะเชื่อว่าความสามารถสร้างได้ จึงตั้งใจทำงานเต็มที่ และพร้อมเรียนรู้ เพื่อก้าวข้ามอุปสรรคที่เจอ ส่วนคนที่มีความคิดจำกัด มักมีโอกาสรอบความสำเร็จน้อยกว่า เพราะยึดติดว่าทักษะของบุคคลเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ความตั้งใจในการทำงานของคนกลุ่มนี้มักจะต่ำ หลบเลี่ยงอุปสรรค และขาดการเรียนรู้ วิธีการสร้าง พัฒนา หรือปรับเปลี่ยนกระบวนการทางความคิด (Mindset) มีวิธีการดำเนินการได้หลากหลายรูปแบบ

นอกจากบริบททุนจิตวิทยาเชิงบวก ความคิดเติบโตแล้ว จรณทักษะ หรือ Soft Skills ก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน เพราะสิ่งที่สำคัญมากต่อการทำงานในยุค 2024 และอนาคตต่อจากนี้ เพราะจรณทักษะ นอกจากเป็นสิ่งที่ทำให้ทุกคนสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีแล้ว และช่วยให้พัฒนาตนเองได้ไม่มีที่สิ้นสุดแล้ว ก็สามารถช่วยทำให้ทำงานได้ประสบความสำเร็จตามที่องค์กรมุ่งหวังอีกด้วย จรณะ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Soft Skill โดยที่พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ราชบัณฑิตยสถาน อธิบายว่า Soft Skill ประกอบด้วย สมรรถนะทักษะ (Hard skill) และจรณทักษะ [จะระนะ-] (Soft skill) ซึ่งจรณทักษะคือความสามารถของแต่ละบุคคลที่ช่วยให้สามารถทำงานและสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี เช่น ทักษะความสามารถทางด้านอารมณ์ การแก้ไขปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาตนเอง การสื่อสาร (Cartoon Tanaporn, 2023) การทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ การปรับตัว การบริหารความขัดแย้ง การโน้มน้าวใจ การจัดการเวลา ภาวะผู้นำ ไปจนถึงทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม (Dots Consultancy, 2023) ดังเช่นข้อมูลสารสนเทศที่มักจะเห็นว่า จากรายงาน การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ระบบและบริการสนับสนุนทางจิตใจและจิตสังคมสำหรับเด็กและวัยรุ่นในเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก ฉบับประเทศไทย ซึ่งจัดทำโดยยูนิเซฟ กรมสุขภาพจิต สถาบันวิจัยประชากรและสังคม และสถาบันเบอร์เน็ต ประเทศออสเตรเลีย (UNICEF, 2022) ระบุว่าวัยรุ่นไทยอายุ 10-19 ปี ประมาณ 1 ใน 7 คน และเด็กไทยอายุ 5-9 ปี ประมาณ 1 ใน 14 คน มีความผิดปกติ

ทางจิตประสาทและอารมณ์ โดยปัจจุบันการฆ่าตัวตายคือสาเหตุการเสียชีวิตอันดับ 3 ของวัยรุ่นไทย โดยการสำรวจภาวะสุขภาพนักเรียนทั่วโลกในส่วนของประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2564 (2021 Global School-based Student Health Survey) พบว่า ร้อยละ 17.6 ของวัยรุ่นอายุ 13-17 ปี มีความคิดที่จะฆ่าตัวตาย และเผชิญปัญหาทั้งที่เป็น ‘แผลสด’ ที่ส่งผลกระทบต่อในปัจจุบัน และมีความรุนแรงมากพอที่จะกลายเป็น ‘แผลเป็น’ ที่ส่งผลกระทบต่อระยะยาวไปตลอดชีวิต หากไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง

ดังนั้นแล้วจรรยาวัชระจึงเป็นคุณลักษณะที่จะช่วยให้บุคคล สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น และสามารถทำงาน ประกอบอาชีพให้ก้าวหน้าได้เป็นอย่างดี จรรยาวัชระเป็นพฤติกรรมที่สร้างให้เกิดในบุคคลได้ ตั้งแต่วัยเยาว์จากวัฒนธรรม การอบรมเลี้ยงดู และการเรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาในการบ่มเพาะทักษะทางสังคมมากกว่าการเรียนรู้ทางวิชาการ การฝึกฝนงาน หรือการทำงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามปกติ ดังเช่นที่ ปกรณ์ โปรรุ่งโรจน์ (2564) ได้ศึกษาปัจจัยด้านจรรยาวัชระที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มเจเนอเรชันวายในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยจรรยาวัชระในด้านทักษะการปรับตัว ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการโน้มน้าว ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจรรยาวัชระให้พนักงานทุกระดับในองค์กร เพื่อใช้ส่งเสริมความสามารถและศักยภาพในขณะปฏิบัติงาน ตลอดจนปรับปรุง แก้ไขและพัฒนามุมมองที่มีต่อจรรยาวัชระขององค์กรเพื่อให้เกิดการเติบโตและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ดีแก่องค์กร Singh (2018) ได้ศึกษาจรรยาวัชระที่มีส่วนช่วยในความสำเร็จของนักศึกษาธุรกิจที่เพิ่งจบการศึกษาในสถานที่ทำงาน โดยเป็นการศึกษาในเชิงปริมาณที่มุ่งเน้นไปที่การประเมินทักษะทางด้านจรรยาวัชระของนักศึกษา และตีความจรรยาวัชระในปัจจุบันของนักศึกษาที่เพิ่งจบใหม่ โดยกลุ่มคนที่ได้ทำการศึกษานั้น คือ กลุ่มคนที่ทำงานอยู่ใน อุตสาหกรรมธุรกิจต่างๆในรัฐมินนิโซต้าทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางไปจนถึง องค์กรขนาดใหญ่ ระดับโลก ผลจากการศึกษานี้ไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจที่เกี่ยวกับการจ้างงานเด็กจบใหม่เท่านั้น ยังเป็นประโยชน์แก่ นักเรียน นักศึกษา ในปัจจุบัน และอนาคตอีกด้วย

ด้วยเหตุเช่นนี้แล้วทุนจิตวิทยาเชิงบวก ความคิดเติบโต และจรรยาวัชระ จึงเป็นเสมือนดัชนีชี้บ่งความสำเร็จในชีวิตให้กับบุคคล ผู้วิจัยมองผ่านเลนส์ความสำเร็จนี้เพื่อนำสู่การพัฒนาผู้เรียนในวัยต้นๆ ของชีวิตในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเป็นขบวัยที่มีเหตุผล สามารถคิดและตัดสินใจเองได้ มีความสามารถในการคิด การคาดการณ์ในอนาคต ด้วยเหตุนี้เพื่อจะให้เด็กเหล่านี้ได้ปูพื้นฐานชีวิตเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพในอนาคต โดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เป็นจุดบันไดก้าวแรกของการสร้างฐานรากชีวิตที่ดีที่จะเป็นกำลังสำคัญต่อสังคมในสถานศึกษา ดังนั้นแล้วการสร้างเสริมคุณภาพชีวิต การดูแลช่วยเหลือ ช่วยให้แนวคิด คำจูนจิตใจด้วยการส่งเสริมความเข้มแข็ง ให้นักเรียนมีความคิดเติบโตและจรรยาวัชระ ย่อมจะช่วยป้องกันช่วยเหลือนักเรียนหลีกเลี่ยงปัญหาต่างๆ ได้อย่างยั่งยืน และเป็นเครื่องมือสำคัญในการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างหลากหลายอันจะส่งผลดีต่อการเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

ในการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้ได้คุณภาพเครื่องมือที่ดีที่สุดในสถานศึกษาคือ กิจกรรมแนะแนวที่เป็นตัวช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง เป็นกุญแจสำคัญในการช่วยให้บุคคลเข้าใจตนเองเกี่ยวกับการเรียน การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตของตนเองอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ตลอดจนสามารถที่จะช่วยให้บุคคลพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ บริการแนะแนว (Guidance Service) ในสถานศึกษา เป็นภารกิจบริการทาง

การศึกษาที่สำคัญ มุ่งช่วยเหลือและส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้อุบัติใจเข้าใจตน เข้าใจผู้อื่น เข้าใจสภาพแวดล้อม สามารถนำตน พึ่งตนเองได้ ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า และมีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพของตน ด้านชีวิตส่วนตัวและสังคม ด้านการศึกษา และด้านอาชีพ โดยใช้กระบวนการให้บริการบนพื้นฐานของการประยุกต์จิตวิทยาแห่งความเข้าใจและช่วยเหลือมนุษย์ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาชีวิตแต่ละช่วงวัย” ด้วยหลักการบริการแนะแนว และการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้นที่ทางสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (2560) ได้ระบุไว้ กล่าวคือ **ครูแนะแนวมีความพิเศษเฉพาะตัวที่ครูกลุ่มนี้ไม่ได้มุ่งเน้นความรู้ทางวิชาการ แต่มีหน้าที่ในการมอบวิชาชีวิตแก่ผู้เรียน** ซึ่งเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ช่วยพัฒนาเยาวชนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง ดังที่กฎหมายไทยได้บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 63 ซึ่งกำหนดให้ **“โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง”** สอดรับกับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (2562) ที่ต้องการให้มีการทบทวนบทบาทครูแนะแนวใหม่ โดยให้ครูแนะแนวปรับทัศนคติใหม่ ความเป็น **“เพื่อนคู่คิด”** ใกล้ชิดกับนักเรียนมากขึ้น เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกไว้วางใจในการขอคำปรึกษาจากครูแนะแนว จากสถิติ พ.ศ. 2562 พบว่า มีเด็กและเยาวชนโทรมาขอคำปรึกษาสายด่วนสุขภาพจิต 1323 ฟุ้งสูงถึง 3 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ.2561 คิดเป็นประมาณ 10,000 สาย โดยปัญหาที่พบบ่อยที่สุด คือ ความเครียด ซึ่งมีมากถึงร้อยละ 51.93 อย่างไรก็ตามเพียงการปรับบทบาทให้ครูเข้าหาเด็กมากขึ้นคงไม่เพียงพอจะเยียวยาปัญหาดังกล่าว ด้วยสาเหตุทุกวันนี้หลายโรงเรียนยังคงประสบปัญหาครูแนะแนวที่เข้าหาเด็กได้ไม่ทั่วถึง เนื่องด้วยครูแนะแนวยังมีภาระหน้าที่อื่นๆ นอกจากให้คำปรึกษา ซึ่งบางครั้งภาระเหล่านี้อาจกระทบการทำงานจนครูไม่สามารถทุ่มเทให้หน้าที่แนะแนวได้เต็มที่ ในที่นี้งานวิจัยการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก จึงมองเห็นการณ์ไกลที่จะพัฒนา เสริมสร้าง ยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ อันเป็นการขยายมิติภายในจิตใจ เป็นผู้ใฝ่หาความรู้ และพัฒนาตนเอง เพื่อการสร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเองเพื่อป้องกันการกระทำต่าง ๆ ทั้งพฤติกรรม อารมณ์ เจตคติ แนวคิดมุมมองที่จะนำไปสู่การกระทำที่เป็นปัญหาของตน

ด้วยเพราะกิจกรรมการแนะแนว เป็นกระบวนการช่วยเหลือให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถวิเคราะห์ และประเมินศักยภาพของตนเอง จัดการกับชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม ช่วยปรับเปลี่ยนมุมมอง การตัดสินใจ แก้ไขปัญหาได้อย่างถูกวิธี พร้อมทั้งสามารถที่จะปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมและวางแผนในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ กิจกรรมแนะแนวมีบทบาทที่สำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการเติบโตอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงพร้อมกันในมิติชีววิทยา จิตใจ สังคม และกระบวนการคิด มีการเลือกใช้ชีวิตที่เป็นอิสระมากขึ้น สถานศึกษาจึงควรตระหนักและให้ความสำคัญกับกิจกรรมแนะแนวแก่นักเรียนวัยรุ่นอย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการวางแผนและการดำเนินงานแนะแนวอย่างเป็นระบบ โดยที่กิจกรรมแนะแนวที่มีประสิทธิภาพเท่านั้นที่จะช่วยส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไข ปัญหาพฤติกรรมในเชิงลบ อันเป็นสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของผู้เรียนตลอดจนสามารถช่วยให้วัยรุ่นประสบความสำเร็จในการเรียนและการดำเนินชีวิต และสามารถที่จะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากหลักการและเหตุผลข้างต้น การพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกนั้นสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การใช้ บทบาทสมมติ การให้กรณีตัวอย่าง การใช้กิจกรรมกลุ่ม การให้การปรึกษา การใช้ชุดกิจกรรม เป็นต้น สำหรับกร พัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกโดยใช้พัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกนี้ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดศึกษา ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก ด้วยมองเห็นการณ์ไกล ที่จะพัฒนา เสริมสร้างและยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชระของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ โดยคาดหวังว่า คู่มือการจัดกิจกรรมร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวกนี้ สามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบให้สามารถยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชระของนักเรียน อีกทั้งใช้เป็นโอกาสหนุนเสริมคุณลักษณะภายใน และความสามารถของนักเรียน ออกมาให้ได้มากที่สุด เพื่อเตรียมพร้อมให้นักเรียนมีความคิดเติบโต และจรรยาวัชระที่เหมาะสมต่อการดำเนิน ชีวิตในอนาคตที่งดงาม

สำหรับผลที่ได้รับจากการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกให้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน เบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี โดยการใช้คู่มือกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวกในครั้งนั้นนี้ เพื่อให้เด็กเหล่านี้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นการป้องกันปัญหาอื่นๆ ที่ตามมา หากพวกเขาเหล่านี้ขาด คุณภาพอนาคตของชาติคงไม่สามารถ พัฒนาให้เจริญก้าวหน้าได้ การพัฒนาคู่มือกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับ ทุนจิตวิทยาเชิงบวกให้บังเกิดแก่นักเรียนในระดับนี้ ซึ่งจะสอดคล้องกับแผนการศึกษาของชาติที่ต้องการให้ผู้เรียน ทุกคนเป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข และนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางแก่ผู้บริหาร ครู เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการ พัฒนาความคิดเติบโต และจรรยาวัชระเพื่อการดำรงชีวิตในสังคม ตลอดจนเป็นกำลังและเป็นกลไกสำคัญใน การพัฒนาประเทศในการเพิ่มคุณภาพชีวิตของทรัพยากรของชาติต่อไป

6.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการพัฒนา กิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุน จิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชระของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้
- 2) เพื่อพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิด เติบโต และจรรยาวัชระของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้
- 3) เพื่อทดลองใช้คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิด เติบโตและจรรยาวัชระของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้
- 4) เพื่อประเมินคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิด เติบโตและจรรยาวัชระของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้
- 5) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนว เชิงรุกด้วยร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโตและจรรยาวัชระของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้

7.คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการพัฒนา คู่มือกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยา เชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชระของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้เป็นอย่างไร

2. คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโตและจรรยาบรรณของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้เป็นเช่นใด

3. คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก สามารถพัฒนายกระดับความคิดเติบโตและจรรยาบรรณของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ได้เพียงใด

4. ความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาด้วยคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโตและจรรยาบรรณของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ เป็นเช่นใด

8. สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาด้วยคู่มือกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก มีความคิดเติบโตและจรรยาบรรณสูงกว่าก่อนการได้รับการพัฒนา

นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาด้วยคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโตและจรรยาบรรณของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ มีความคิดเห็นในระดับมาก

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงพัฒนา ลักษณะผสมผสาน (Developmental and Mixed Method Research)

9. ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วย

ประชากร

1. อาจารย์สอนระดับมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์การสอนการพัฒนาผู้เรียน ไม่น้อยกว่า 5 ปี
2. หัวหน้ากิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2567
3. ครูผู้ปฏิบัติการสอนกลุ่มกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2567
4. นักเรียน ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี ในปีการศึกษา 2568

กลุ่มตัวอย่าง

1. อาจารย์สอนระดับมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์การสอนการพัฒนาผู้เรียน ไม่น้อยกว่า 5 ปี
2. หัวหน้ากิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2567
3. ครูผู้ปฏิบัติการสอน กลุ่มกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2567
4. นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2568

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ คือ ความคิดเห็นสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการพัฒนาคู่มือกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัถษะของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้

ความคิดเติบโต

จรรยาวัถษะ

ความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาด้วยคู่มือกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก

ขอบเขตเวลาในการศึกษา

นับตั้งแต่ได้รับการอนุมัติโครงการ โดยใช้ระยะเวลาในการศึกษา 1.6 เดือน

ภาพที่ 1 กระบวนการการวิจัย

การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อยกระดับความคิดเติบโตและจรรยาวัถษะของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้

การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อยกระดับความคิดเติบโตและจรรยาวัถษะของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้

- 1) สัมภาษณ์อาจารย์สอนระดับมหาวิทยาลัย หัวหน้ากิจกรรมแนะแนว ครูผู้ปฏิบัติการสอนกิจกรรมแนะแนว และนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- 2) การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3) การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก
- 4) การประเมินคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก

การทดลองใช้คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อยกระดับความคิดเติบโตและจรรยาวัถษะของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้

การใชคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกและการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อยกระดับความคิดเติบโตและจรรยาวัถษะของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ประกอบด้วย อาจารย์สอนระดับมหาวิทยาลัย หัวหน้ากิจกรรมแนะแนว ครูผู้ปฏิบัติการสอนกิจกรรมแนะแนว และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก และการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวด้วยแนวคิดทุนจิตวิทยาเชิงบวกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผลการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโตและจรรยาวัถษะของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้

- 1) ประเมินคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโตและจรรยาวัถษะของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้
- 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกด้วยร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อยกระดับความคิดเติบโตและจรรยาวัถษะ

10. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียด ดังนี้

ชุดที่ 1 คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ เพื่อถอดบทเรียนสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาคู่มือ กิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้

ชุดที่ 3 แบบประเมินความคิดเติบโต มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของนักเรียน จำนวนข้อ

ชุดที่ 4 แบบประเมินจรรยาวัช มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของนักเรียน จำนวนข้อ

ชุดที่ 5 แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาด้วยคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัช มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวนข้อ

11. นิยามศัพท์เฉพาะ

11.1 **การจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก** หมายถึง มวลประสบการณ์จากการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยแนวทางการจัดกระบวนการกิจกรรมแนะแนวจากการพัฒนาคุณภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยสาระสำคัญ ข้อตกลง รวมทั้งการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมกลุ่ม และเทคนิคต่างๆ สื่อ ใบงาน ใบกิจกรรม ที่ยึดตามหลักการของการพัฒนาผู้เรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความคิดเติบโต สามารถวางแผนพัฒนาตนเอง และมีจรรยาวัช

11.2 **ทุนจิตวิทยาเชิงบวก** หมายถึง สภาวะทางจิตใจของบุคคลที่เป็นพลังพลวัต มีพฤติกรรมทางบวกในการดำรงชีวิต การทำงาน และการอยู่ในสังคม มีความหวัง ความเชื่อมั่นในความสามารถของตน คิดบวกและเชื่อว่า มีหนทางที่จะนำตนเองสู่ความสำเร็จ แม้จะตกอยู่ในภาวะคลุมเครือไม่แน่นอน สามารถฟื้นฟูจิตใจให้กลับสู่ปกติได้ ตามแนวคิดของ Luthans et al. (2007) ประกอบด้วย

11.2.1 **ความหวัง** หมายถึง พลังของแรงจูงใจทางบวกที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีทางเลือก มีหนทาง และมีวิธีการเพื่อจะไปสู่ความสำเร็จของงาน และเมื่อพบว่าวิธีการ หนทางหรือแนวทางที่เลือกไว้มีอุปสรรค ก็ยังสามารถที่จะคิดหาหนทางอื่นๆ อีกหลายวิธีการ เพื่อที่จะไปสู่ความสำเร็จในอนาคต แม้จะกำลังเผชิญกับอุปสรรค หรือถูกคุกคามทางจิตใจ

11.2.2 **ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (Efficiency)** หมายถึง ความเชื่อมั่นและมั่นใจว่าตนเองเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีศักยภาพ และมีความพยายามต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งเพื่อจะไปให้ถึงเป้าหมาย หรือผลสำเร็จที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของตนเองที่กำลังทำอยู่ได้ แม้จะมีอุปสรรคต่าง ๆ

11.2.3 **ความยืดหยุ่นตัว (Resilience)** หมายถึง ศักยภาพ หรือความสามารถทางจิตใจในการปรับสภาพจิตใจกลับคืนให้เป็นปกติ และสามารถทำงานได้ดีเหมือนเดิมในปัจจุบันภายหลังจากประสบกับสถานการณ์ที่มา

คุกคามทางจิตใจ และสามารถใช้ประสบการณ์ ความยากลำบากที่เคยประสบเหล่านั้น มาปรับใช้เพื่อการปรับสภาพจิตใจ เมื่อประสบกับเหตุการณ์ร้ายแรงต่างๆ อีก

11.2.4 การมองโลกในแง่ดี (Optimism) หมายถึง ลักษณะของวิธีการคิดที่นึกถึงแต่ด้านที่ตีเสมอเกี่ยวกับการทำงานของพนักงานภายใต้สถานการณ์ที่รบกวนจิตใจ คิดว่าเหตุการณ์ที่ไม่ดีเหล่านั้นจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของตนเองตลอดเวลา และตลอดไป ยังคงมีมุมมองในทางบวกต่อการทำงานตนเอง ไม่โทษหรือตำหนิตนเอง แต่จะมองว่าเป็นโอกาสในการพัฒนางานต่อไป

11.3 **คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก** หมายถึง เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยหลักการจัดกระบวนการกิจกรรมแนะแนวที่ประยุกต์หลักทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนว ที่สร้างอย่างเป็นระบบ และมีมาตรฐาน เพื่อนำมาใช้เพื่อการปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว เสริมสร้างและยกระดับความคิดเติบโตและจรรยาวัชระ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของทุนจิตวิทยาเชิงบวก เน้นให้ผู้เรียนมีพลังภายในที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง ความหวัง มีมุมมองบวก มีความสามารถอดทนต่อแรงเสียดทานต่างๆ อึด ฮึด สู้ และสามารถพลิกวิกฤติเป็นโอกาสได้ ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ สำคัญ กระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนว รวมทั้งการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมกลุ่ม และเทคนิคต่างๆ ที่ใช้สื่อ ใบงาน ใบกิจกรรม ที่ยึดตามหลักการการพัฒนาผู้เรียนที่มีองค์ประกอบเชิงกระบวนการของทุนจิตวิทยาเชิงบวกไปใช้ที่จะช่วยให้นักเรียนมีความคิดเติบโต และมีจรรยาวัชระ

11.4 ความคิดเติบโต หมายถึง ลักษณะความเชื่อที่มีต่อมุมมองและคุณลักษณะของตนเองว่าสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ ทั้งความฉลาด ทักษะ ความสามารถ และบุคลิกภาพ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงหรือ การพัฒนานี้สามารถเกิดขึ้นได้โดยอาศัยความพยายาม การเรียนรู้ และการฝึกฝน

11.5 จรรยาวัชระ หมายถึง ทักษะความสามารถเฉพาะตัวที่สามารถจะช่วยแยกแยะ ตัวตนของบุคคลส่วนใหญ่เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลรอบตัว การสื่อสารกับคนอื่น ไปจนถึงทักษะในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย

11.5.1 ทักษะความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถทางความคิด ที่จะนำไปสู่การค้นพบ การกระทำการแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์คิดค้น สิ่งใหม่ๆ โดยอาจเกิดขึ้นจากการดัดแปลงจากสิ่งที่มีอยู่แล้ว หรือสร้างสิ่งใหม่ ด้วยการศึกษา เรียนรู้สิ่งต่างๆ และ ศึกษาจากประสบการณ์ต่างๆที่บุคคลนั้นสะสมมา

11.5.2 ทักษะการโน้มน้าว หมายถึง การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจบุคคลซึ่งผู้ทำหน้าที่ส่งสาร หรือเป็นแหล่งสารจะการใช้การสื่อสารเพื่อจูงใจผู้รับสาร ให้มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสารที่ได้รับ โดยมีเป้าหมายเพื่อก่อให้เกิดพฤติกรรมของ ผู้รับสารให้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกันกับผู้ส่งสาร

11.5.3 ทักษะการทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลมารวมตัวกัน พร้อมกับทักษะ ความสามารถที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน แต่ละบุคคลจะผูกพันกันด้วยเป้าหมายถึงแม้จะมีการปฏิบัติ และพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

11.5.4 ทักษะการปรับตัว หมายถึง การปฏิบัติงาน กระบวนการ รวมถึงพฤติกรรมการใช้ ชีวิตประจำวัน ในที่ทำงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร ทีม เพื่อนร่วมงาน และเทคโนโลยี โดยพร้อมที่จะเผชิญ และเรียนรู้กับสิ่งที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิบัติงานบรรลุผล

11.5.5 ทักษะทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเอง ในการควบคุม อารมณ์ ความรู้
ผิดชอบชั่วดี ความรับผิดชอบ ที่มีต่อการปฏิบัติของตนเอง แล้วการปฏิบัติงาน ร่วมกับผู้อื่นภายในองค์กร

11.6 ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงความรู้สึก การรับรู้ของนักเรียนอันเป็นผลจากการได้รับการพัฒนา
ด้วยคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก วัดได้จากคะแนนที่ได้จากการตอบ
แบบสอบถามที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น

11.7 อาจารย์สอนระดับมหาวิทยาลัย หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติการสอน และมีประสบการณ์การสอนจิตวิทยาการ
แนะแนวไม่น้อยกว่า 5 ปี

11.8 หัวหน้ากิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา หมายถึง บุคคลที่มีประสบการณ์ และ
ความสามารถในการดูแล กำกับ และการขับเคลื่อนกิจกรรมแนะแนวภายในโรงเรียน มาไม่น้อยกว่า 5 ปี

11.9 ครูผู้ปฏิบัติการสอน กลุ่มกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา หมายถึง บุคลากรครู
หรือพนักงานครูที่ปฏิบัติการสอนกิจกรรมแนะแนวภายในโรงเรียน มาไม่น้อยกว่า 5 ปี

11.10 นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนที่กำลังชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2568

12. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ด้านความรู้

1) ทำให้ได้ทราบสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนากิจกรรมแนะแนวร่วมกับทุน
จิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนของอาจารย์ที่สอนระดับมหาวิทยาลัย
หัวหน้ากิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และครูผู้ปฏิบัติการสอน กลุ่มกิจกรรมแนะแนวของ
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

2) ทำให้ทราบต้นทุนความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน

3) ทำให้ทราบว่าคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก สามารถยกระดับ
ความคิดเติบโตและจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ได้เพียงใด

ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ทั่วไป

1) ได้คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก ที่สามารถยกระดับความคิด
เติบโตและจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้

2) ได้ทราบความคิดเห็น สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนากิจกรรมแนะแนวร่วมกับทุน
จิตวิทยาเชิงบวก ที่จะเป็นมุมมองให้เป็นต้นแบบยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่
ภาคใต้ ให้นักเรียนได้ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ

3) ได้ทราบผลการประเมินคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก สามารถ
ยกระดับความคิดเติบโตและจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้

ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ต่อครูแนะแนว

1) ได้คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก สามารถยกระดับความคิดเติบโต
และจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้

2) ได้กระบวนกรขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวกสามารถยกระดับความคิดเติบโตและจรณทักษะ

3) ก่อเกิดศักยภาพของครูในด้านกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก จะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. มีความรู้ทักษะ ได้ฝึกความสามารถในการใช้ทักษะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก และเป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนอื่นได้

การนำไปใช้ประโยชน์ต่อผู้บริหาร

1) ด้านการบริหาร ได้เสริมความเข้มแข็งกระบวนกรขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพราะผู้บริหารให้สนับสนุน ขวัญกำลังใจ ทำให้งานบรรลุเป้าหมายตามแผน

2) ได้มาตรฐานการบริหารจัดการคุณภาพกระบวนกรขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก นำสู่คุณภาพการประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนานักเรียน

การนำไปใช้ประโยชน์ต่อสังคม

1) เกิดความร่วมมือกันประชุม ทบทวนปัญหาด้วยกระบวนกรแนะแนว เพื่อกำหนดมาตรการสู่การพัฒนากระบวนกร และขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวกให้ได้คุณภาพ

2) ได้เครือข่ายการทำงานของภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรมแนะแนว

13. การทบทวนวรรณกรรม/ สารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรณทักษะของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ ผู้วิจัยประมวลเอกสาร ดังนี้

14.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว

ความหมายของกิจกรรมแนะแนว

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) ได้ระบุ ความหมายของกิจกรรมแนะแนวว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จัก เข้าใจตนเอง ความสามารถในการคิดและตัดสินใจ แก้ปัญหา กำหนดเป้าหมายชีวิตทั้งด้านการเรียน การประกอบอาชีพและการใช้ชีวิต ช่วยให้ครูได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนมากยิ่งขึ้น และมีส่วนในการช่วยเหลือและให้คำปรึกษา ผู้ปกครองนักเรียนได้ ในขณะที่ เรียม ศรีทอง (2557) กล่าวว่ากิจกรรมแนะแนว (Guidance Activities) เป็นมวลประสบการณ์การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ บนพื้นฐานของหลักการ วิธีการ และเทคนิคทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียนอย่างครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม

กระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มพัฒนาระบบแนะแนว (2562) ระบุความหมายของกิจกรรมแนะแนวว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความพร้อมให้กับนักเรียน ตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้ค้นพบตนเอง สามารถตัดสินใจเลือกเส้นทางการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มีภูมิคุ้มกันและมีสุขภาพที่ดี

Kottman, Ashby, & De Graff (2001 อ้างถึงใน สมร ทองดี และปราณี รามสูต, 2545) กล่าวว่า เป็นมวลประสบการณ์ที่จัดหรือสนับสนุนให้กับผู้รับบริการให้แต่ละกลุ่มหรือบุคคลได้ฝึกปฏิบัติหรือเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เป็นการส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหาของตนเอง

จึงสรุปความหมายของกิจกรรมแนะแนวได้ว่า คือ กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้ความถนัด ความสนใจและสามารถนำมากำหนดเป็นเป้าหมายและแนวทางในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพได้ มีการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิด การแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ มีภูมิคุ้มกันและสุขภาวะที่ดี

ความสำคัญของการจัดกิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียน ครูผู้สอน กิจกรรมแนะแนวและกระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนว ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

1) ความสำคัญต่อผู้เรียน ผู้เรียนจะได้รับความรู้และการพัฒนาครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พัฒนาด้านทักษะชีวิตของตนเองและสังคม พัฒนาด้านการเรียนรู้แลพัฒนาทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ควบคู่กับการสร้างเจตคติที่ดีต่อการวางแผนการศึกษาและการประกอบอาชีพ รวมทั้งส่งเสริมการกำหนดแนวทางในการใช้ชีวิต

2) ความสำคัญต่อผู้สอนกิจกรรมแนะแนว โดยกิจกรรมแนะแนวได้ถูกกำหนดไว้อย่างเป็นระบบที่ใช้เทคนิควิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ดังนี้

2.1) เป็นสื่อสำหรับการเรียนการสอนในกิจกรรมแนะแนวได้ เนื่องจากได้ถูกออกแบบมาถูกต้องเหมาะสม และตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2) เป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา

2.3) ผู้สอนกิจกรรมแนะแนวสามารถนำผลการเรียนรู้หลังทำกิจกรรมแนะแนวไปศึกษาและพัฒนาเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ช่วยให้ผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนครั้งต่อไปได้

3) ความสำคัญต่อกระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมแนะแนวมีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ช่วยเพิ่มโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพจิตวิทยาและการแนะแนว ดังนี้

3.1) กิจกรรมแนะแนวที่ได้รับการพัฒนาจะเป็นการเพิ่มแนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวในด้านต่างๆ ให้หลากหลายมากขึ้น

3.2) กิจกรรมแนะแนวที่ได้รับการพัฒนาจะเป็นการเพิ่มสื่อในการจัด กิจกรรมแนะแนวมากขึ้น

3.3) กิจกรรมแนะแนวที่ได้รับการพัฒนาโดยการศึกษาหรือใช้กระบวนการวิจัย จะเป็นโอกาสให้หน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งด้านการเรียนการสอนหรือการฝึกอบรม

สรุปได้ว่ากิจกรรมแนะแนวเป็นรายวิชาที่มีความสำคัญทั้งต่อผู้เรียน ผู้สอน และกระบวนการจัดกิจกรรม โดยผู้เรียนจะได้พัฒนาทักษะสำคัญทั้ง 3 ด้าน กล่าวคือ ด้านทักษะชีวิตและสังคม ด้านการเรียนรู้ และด้านทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ซึ่งผู้สอนสามารถสร้างสรรค์การจัดกิจกรรมแนะแนวได้อย่างเหมาะสม สามารถสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียน และพัฒนาการเรียนการสอนได้ รวมไปถึงขับเคลื่อนกิจกรรมและ

กระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนวได้หลากหลายและสามารถนำไปประยุกต์นอกเหนือจากด้านการศึกษาได้ เช่น การฝึก กอบรม การพัฒนา บุคลากร เป็นต้น

ธรรมชาติของกิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมแนะแนวเป็นกระบวนการพัฒนาและช่วยเหลือผู้เรียนด้วยการจัดบริการ และกิจกรรมที่หลากหลายทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยมุ่งให้ผู้เรียนสามารถจัดการชีวิตของตนได้ตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถบนพื้นฐานของความเชื่อว่าคนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า สามารถพัฒนาให้เจริญงอกงาม ได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลรู้จักตนเอง รู้จักโลกและสิ่งแวดล้อม สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหา รู้จักเลือกและวางแผนชีวิตการ เรียน อาชีพ และสามารถปรับตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ อันจะนำไปสู่การมีชีวิตที่มีความสุข ความสำเร็จและเป็นประโยชน์

การแนะแนวมีจุดมุ่งหมายหลัก 3 ประการ คือ

1. ป้องกัน
2. แก้ไข
3. พัฒนา

ปรัชญาและหลักการของการแนะแนว

ปรัชญาและหลักการของการแนะแนว มีดังนี้

ปรัชญา	หลักการ
คนทุกคนมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์	จัดบริการให้กับทุกคน (ไม่เลือกปฏิบัติ)และให้บริการด้วยความเคารพในเกียรติแห่งความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการเป็นสำคัญ
คนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน	การจัดบริการจะต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของบุคคล ไม่มีการบังคับ
คนแต่ละคนมีศักยภาพที่สามารถ พัฒนาและเรียนรู้ได้	การให้บริการต้องเปิดโอกาสให้บุคคลได้มีบทบาทสำคัญในการใช้ปัญญาเรียนรู้ หาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง และได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพของตนที่ทุกคนย่อมมีความแตกต่างกัน บริการแนะแนวต้องจัดให้นักเรียนทุกคนเพื่อเขาได้มีโอกาส
แต่ละคนมีความแตกต่างกันแต่มีความต้องการพื้นฐานที่เหมือนกัน	การให้บริการต้องตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา บริการแนะแนวต้องจัดอย่างต่อเนื่องให้นักเรียนรู้จักตนเองเพื่อสามารถวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไปจนสามารถตัดสินใจได้

ปรัชญา	หลักการ
พฤติกรรมย่อมมีสาเหตุและบุคคลเปลี่ยนแปลงได้ตามเหตุ	การให้บริการคือการอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ในการสร้างเสริมพัฒนาการหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ พฤติกรรมทุกอย่างย่อมมีสาเหตุ การจัดการแนะแนวจึงต้องศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนให้ชัดเจนเพื่อให้ครูและนักเรียนเกิดความเข้าใจกัน ยอมรับความจริง ตลอดจนสามารถแก้ไข และพัฒนาตนได้
คนทุกคนย่อมมีปัญหา คนต้องอยู่ร่วมกันในสังคมที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน และพฤติกรรมของแต่ละบุคคลย่อมส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่น	การให้บริการช่วยเหลือเพื่อมนุษย์เป็นภารกิจที่พึงกระทำด้วยความเมตตา และด้วยความรู้ ความเข้าใจ และทุกคนควรมีส่วนร่วมรวมถึงการช่วยเหลือสังคม และสิ่งแวดล้อม

ขอบข่ายกิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ได้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียนทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมแนะแนวได้มีการใช้เทคนิควิธีการทางจิตวิทยา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้อง และเหมาะสมกับช่วงวัย ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้สอดคล้องทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการศึกษา (Educational Guidance) เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มศักยภาพ รู้จักแสวงหา และใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีวิธีการ เรียนรู้และสามารถวางแผนการเรียนรู้หรือการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม

2. ด้านการงานอาชีพ (Vocational Guidance) เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้และเข้าใจโลกของงานอาชีพอย่าง หลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีการเตรียมตัวสู่อาชีพ สามารถวางแผนเพื่อประกอบอาชีพตามที่ ตนเองมีความถนัดและความสนใจ

3. ด้านชีวิตและสังคม (Personal and Social Guidance) เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รักสิ่งแวดล้อม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดี มีคุณภาพ มีทักษะ และสามารถปรับตัว ให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ขอบข่ายของการแนะแนวในโรงเรียน

ภาพที่ 2 ขอบข่ายกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน

จุดประสงค์ของบริการแนะแนว

จุดประสงค์ของบริการแนะแนวใน มีดังนี้ (ชุตินา พงศ์วรินทร์, จรินทร์ วินทะไชย์, ทศนีย์ ศรีพิพัฒน์, 2548)

1. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเองในทุก ๆ ด้าน เช่น ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาต่อและเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับตนเอง

2. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจบุคคลอื่น ตลอดจนจนสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดีและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาของตนได้ด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม

4. การจัดกิจกรรมแนะแนว 1 คาบต่อสัปดาห์ จะทำให้ครูแนะแนวได้ใกล้ชิดเด็กและรู้จักเด็กแต่ละคนได้ดียิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือเด็กในด้านต่าง ๆ ได้

5. ในคาบแนะแนว นอกจะให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่เด็กสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แล้วยังเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกในเรื่องที่ถูกต้อง โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กได้มีส่วนร่วม และได้แสดงออกในทางที่เหมาะสม

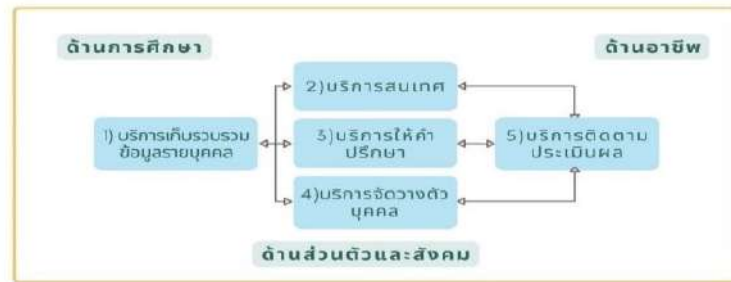
6. ห้องแนะแนวจะเป็นแหล่งข้อมูลให้ข่าวสาร ความรู้กับผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ข้อมูลในการศึกษาต่อแนวทางการประกอบอาชีพ ข้อมูลในการปรับตัวของผู้เรียนและในห้องแนะแนวจะมีห้องให้คำปรึกษาเพื่อบริการแก่ผู้เรียนที่ต้องการให้เป็นความลับ

7. เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนตามแต่กรณี เช่น ทุนการศึกษา ทุนอาหารกลางวัน หางานพิเศษให้ผู้เรียนเพื่อช่วยเหลือในด้านเศรษฐกิจ สรรหาและส่งเสริมผู้เรียนเรียนดี และมีความสามารถพิเศษ

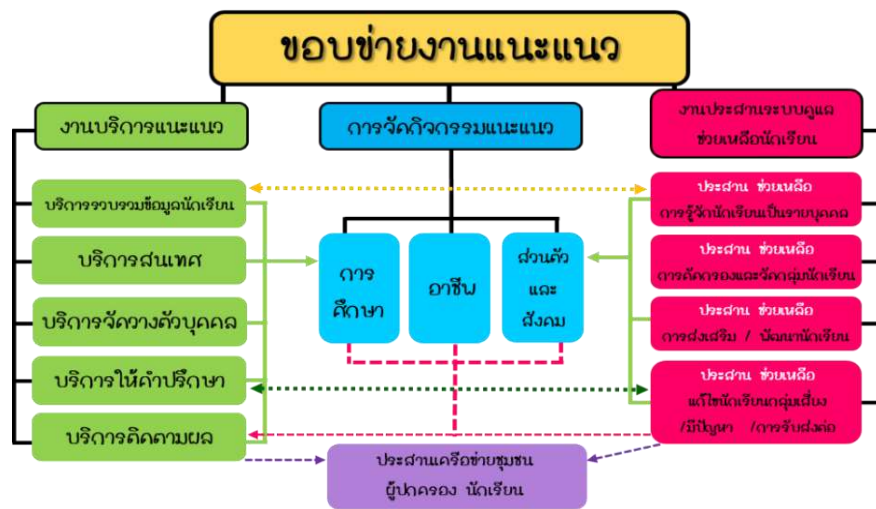
8. เพื่อติดตามผล ประเมินผลผู้เรียนทั้งที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน และที่จบการศึกษาไปแล้ว และติดตามพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน

9. บริการแนะแนวในโรงเรียนประกอบด้วย 5 บริการ คือ บริการศึกษารวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล งานบริการสนเทศ งานบริการให้การปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคลและบริการติดตามผล ดังนั้นขอบข่ายกิจกรรมแนะแนวจึงมีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ของบริการแนะแนว ดังภาพ

ความสัมพันธ์ของ บริการแนะแนว 5 บริการ

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ของบริการแนะแนวกับขอบข่ายกิจกรรมแนะแนว

ภาพที่ 4 ความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ของบริการแนะแนวกับขอบข่ายกิจกรรมแนะแนว

ลักษณะของกิจกรรมแนะแนว

ลักษณะของการจัดการแนะแนว แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ (กฤติวรรณ คำสม, 2557)

1. การแนะแนวรายบุคคล (Individual Guidance)

ด้วยเหตุที่ปัญหาของบุคคลย่อมแตกต่างกันออกไป การที่บุคคลมีปัญหาไม่เหมือนกัน การแนะแนวจึงจำเป็นต้องจัดให้เป็นรายบุคคลโดยให้การช่วยเหลือที่ละคน ผู้มีปัญหาอาจจะเข้ามาขอความช่วยเหลือด้วยตนเอง หรืออาจมีครูอื่นๆ หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องมาขอคำปรึกษาก็ได้ ในการแนะแนวเป็นรายบุคคล ผู้แนะแนวอาจขอความช่วยเหลือจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา บิดามารดา เพื่อนฝูง นักจิตวิทยา แพทย์ หรือนักสังคมสงเคราะห์ก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากปัญหานั้นเป็นปัญหาที่หนักควรขอความช่วยเหลือจากบุคคลหลายๆฝ่าย เพื่อช่วยตีความหมาย และช่วยให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับตัวเด็กเพิ่มเติม การแนะแนวเป็นรายบุคคลถือว่าเป็นการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยให้รู้จักพัฒนาการตัวเองในทุกๆ ด้านจนถึงขีดสูงสุดแห่งความสามารถของตนเอง ช่วยให้บุคคลรู้จักมองตัวเอง รู้จักวิเคราะห์ตนเอง และเข้าใจตนเองมากที่สุด สามารถใช้สติปัญญาของตนเองในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างดี ซึ่งการแก้ปัญหาต้องเป็นการตัดสินใจอย่างฉลาดและ

ถูกต้อง อันจะสามารถเอาตัวรอดและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น และสามารถเผชิญต่ออุปสรรคต่างๆ อย่างที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ สามารถป้องกันปัญหาต่างๆ ไม่ให้เกิดขึ้นแก่ตนเองได้

1.1 ลักษณะของการแนะแนวเป็นรายบุคคล

การแนะแนวเป็นรายบุคคล ก็คือ วิธีการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างที่เกิดขึ้นแก่เด็กให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องหลักวิธี การแนะแนวเป็นรายบุคคล แบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

1.1.1 การแนะแนวแบบไม่เป็นแบบแผน (Informal Guidance) เป็นการแนะแนวแบบทั่วๆ ไป ซึ่งครูอาจใช้เมื่อพบปะหรือสนทนากับเด็กอาจถามปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาการเลือกวิชาเรียนหรือปัญหากับผู้สอน เป็นต้น ครูอาจสนทนาให้ความช่วยเหลือไปตามความเหมาะสม ทั้งนี้จะเป็นการช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดให้กับเด็ก หรือช่วยลดความกดดันทางจิตใจให้ลดน้อยลง ซึ่งการแนะแนวแบบนี้เป็นวิธีการแนะแนวทั่วๆ ไปที่ไม่ใช่ปัญหาหนัก อาจทำได้ตามเวลาและโอกาสที่เหมาะสมถ้าปัญหานั้นรุนแรง หรืออาจนัดเวลาในการให้คำปรึกษาต่อไปได้

1.1.2 การแนะแนวแบบเป็นแบบแผน (Formal Guidance) เป็นการแนะแนวที่ทำไปตามแบบแผนที่วางไว้มีผู้ขอคำปรึกษาซึ่งไปขอความช่วยเหลือ ซึ่งผู้แนะแนวต้องทำการรวบรวมข้อมูลและศึกษาปัญหาอย่างละเอียด มีการนัดสัมภาษณ์พูดคุยกัน และร่วมกันกับเด็กวางแผนนโยบายในการแก้ปัญหา โดยให้เด็กได้เกิดความเข้าใจตัวเอง และเข้าใจปัญหาอย่างละเอียด มีการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน การแนะแนวเป็นรายบุคคล ผู้แนะแนวยึดถือหลักเกณฑ์ต่อไปนี้เป็นองค์ประกอบ ที่สำคัญที่จำเป็นจะต้องทราบก่อนให้การแนะแนว คือ

- 1) ประวัติส่วนตัว ชีวิตตั้งแต่แรกเกิด สภาพความเป็นอยู่ในครอบครัว ประวัติความเจ็บป่วย โรคประจำตัว ความกระทบกระเทือนอันเกิดจากอุบัติเหตุ เป็นต้น
- 2) สภาพแวดล้อมภายในบ้าน ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว เช่น บิดา มารดา ปู่ย่า ตายาย พี่น้อง หรือบุคคลอื่นๆ ฐานะของครอบครัว หรือเศรษฐกิจ รวมทั้งความอบอุ่นที่ได้รับจากครอบครัว
- 3) สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน เช่น การปรับตัวเข้ากับเพื่อน ปัญหาต่างๆ อันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นต้น
- 4) ความสามารถและความถนัด เด็กมีความสามารถหรือความถนัดทางด้านใด มีระดับสติปัญญาเป็นอย่างไร

1.2 บุคคลที่มีหน้าที่แนะแนวเป็นรายบุคคล

บุคคลต่อไปนี้ สามารถให้การแนะแนวเป็นรายบุคคลได้

- 1.2.1 ครูที่ปรึกษา
- 1.2.2 ครูประจำชั้น
- 1.2.3 ครูแนะแนว
- 1.2.4 นักจิตวิทยา
- 1.2.5 นักสังคมสงเคราะห์
- 1.2.6 แพทย์
- 1.2.7 จิตแพทย์

1.2.8 บุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การแนะแนวเป็นกลุ่ม (Group Guidance)

การแนะแนวเป็นกลุ่ม เป็นวิธีการให้การแนะแนวแก่ผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับด้านการเรียน ความรู้สึกที่เกี่ยวกับอารมณ์ ซึ่งการแนะแนวจะจัดรวมๆ กันได้เป็นการจัดให้กับผู้เรียนครั้งละหลายๆ คน การจัดการแนะแนวเป็นกลุ่มโดยทั่วไปจะแนะแนวในเรื่องต่อไปนี้

- 1) เรื่องที่ผู้เรียนมีความสนใจร่วมกัน หรือปัญหาบางอย่างที่โรงเรียนจำเป็นต้องแจ้งให้ทราบรวมทั้งแนวทางในการป้องกันปัญหา หรือแก้ปัญหา
- 2) ปัญหาการปรับปรุงบุคลิกภาพ การปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น
- 3) ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ความปลอดภัย
- 4) ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน การเลือกอาชีพ การวางแผนการเรียน การเลือกวิชาเรียน การศึกษาต่อ

2.1 ลักษณะของการให้การแนะแนวเป็นกลุ่ม

ลักษณะของการแนะแนวเป็นกลุ่ม จะช่วยให้ผู้ได้รับการแนะแนวได้ ดังนี้

2.1.1 ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจ สามารถมองเห็นภาพอนาคตได้อย่างชัดเจน อันจะนำไปสู่การปฏิบัติได้

2.1.2 ช่วยส่งเสริมพัฒนาการ ซึ่งจะนำไปสู่การเจริญงอกงามจนถึงขีดสุดของแต่ละบุคคล

2.1.3 ช่วยให้เกิดความคิดริเริ่ม สามารถเข้าใจตนเอง และปัญหาต่างๆ ได้อย่างแจ่มแจ้ง มีความรับผิดชอบและสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหได้อย่างฉลาด

2.1.4 ช่วยให้สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองไปสู่การมีพฤติกรรมเช่นเดียวกับกลุ่มหรือบุคคลที่อยู่ร่วมกัน

ประโยชน์ของการแนะแนวเป็นกลุ่ม

การแนะแนวเป็นกลุ่มมีประโยชน์ ดังนี้

2.3.1 ช่วยให้ผู้สามารถทำงานครั้งเดียวกับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ เป็นการประหยัดเวลา บุคลากร และงบประมาณ

2.3.2 ช่วยให้เด็กลดความกังวล เนื่องจากได้ทราบว่าคนอื่น ๆ ก็มีปัญหาเช่นเดียวกับตนเอง

2.3.3 ช่วยฝึกให้เด็กเรียนรู้บทบาทของการเป็นสมาชิกในกลุ่ม ทั้งบทบาทของผู้นำและบทบาทของผู้นตาม สามารถปรับเจตคติของตนให้เข้ากับกลุ่ม

2.3.4 ช่วยให้เด็กรู้จักแนวทางในการปรับตัว รู้จักอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2.3.5 ช่วยให้เด็กรู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง รู้จักแพ้ รู้จักชนะ และมองโลกในแง่ดี

2.3.6 ช่วยให้เด็กเข้าใจถึงหลักของการอยู่ร่วมกันในระบอบประชาธิปไตย ช่วยให้เด็กเข้าใจความหมายของประชาธิปไตยอันเป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกันโดยสันติสุข

แนวทางในการจัดการแนะแนวกลุ่ม

เพื่อให้การจัดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีแนวทาง ดังนี้

2.4.1 การจัดกลุ่ม

สมาชิกในกลุ่มควรมีลักษณะที่เข้ากันได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าต้องนำบุคคลที่มีบุคลิกภาพเหมือนกัน มารวมกลุ่มกัน อาจนำบุคคลที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกันมารวมกลุ่มกันได้ เช่น คนกล้า คนอาย คนใจกว้าง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คนตระหนี่ เห็นแก่ตัว คนมีศีลธรรม มีคุณธรรม คนที่มีความมั่นใจ คนที่ขาดระเบียบ วินัย ขาดความรับผิดชอบ บุคคลดังกล่าวสามารถจัดกลุ่มการแนะแนวได้ จะช่วยลดลักษณะของบุคลิกภาพที่ไม่ดี เมื่อบุคคลต้องการให้กลุ่มยอมรับก็จะพยายามปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองไปตามความต้องการของกลุ่ม เช่น คนที่ขาดความรับผิดชอบเมื่ออยู่ในกลุ่มที่รับผิดชอบก็จะค่อยๆ ปรับปรุงตนเองและพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

2.4.2 ลักษณะของผู้นำกลุ่ม

ผู้นำกลุ่มต้องเป็นผู้นำกลุ่มแบบประชาธิปไตย สามารถสร้างความสามัคคีภายในกลุ่มได้ดี เป็นผู้นำที่ให้สิทธิเสรีภาพอันเหมาะสมแก่สมาชิกภายในกลุ่มช่วยเสริมสร้างบรรยากาศอันดีงามในการร่วมกลุ่ม ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายปัญหา หาวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน สามารถผ่อนคลายความตึงเครียดในกลุ่ม ให้กลุ่มรู้จักภาวะและหน้าที่ที่ถูกที่ควรของตนเอง

2.4.3 การแนะแนวกลุ่มให้ถือผู้มีปัญหาเป็นศูนย์กลาง ช่วยให้เด็กมองเห็นปัญหา มองเห็นตนเอง แล้วตีความหมายของปัญหา จุดมุ่งหมายแห่งพฤติกรรม การที่จะทำให้บุคคลเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้งนั้น ต้องอาศัยประสบการณ์ ความรู้สึก และการมีอารมณ์ร่วมกับผู้อื่น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ลักษณะกิจกรรมการแนะแนวเป็นกลุ่ม เพื่อการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในพื้นที่ภาคใต้

การแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา

การแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา เป็นการแนะแนวที่สำคัญกว่าบริการแนะแนวในระดับใด ทั้งนี้เพราะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นระดับที่อยู่ในวัยของพัฒนาการไปสู่วัยผู้ใหญ่ เด็กส่วนมากจะมีปัญหาในวัยรุ่นนี้ ถ้าหากว่าเด็กผ่านพ้นอุปสรรคต่างๆ ในวัยรุ่นไปได้ เขาก็มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตได้ การแนะแนวในระดับมัธยมศึกษาในต่างประเทศเกิดขึ้นก่อนการแนะแนวในระดับใด เพราะในระดับมัธยมศึกษา เด็กกำลังจะดำเนินไปสู่การเลือกอาชีพ เพราะการเลือกอาชีพเป็นการวางรากฐานที่ดีสำหรับอนาคต หากบุคคลสามารถเลือกเรียนวิชาที่ตนเองถนัด และเลือกอาชีพที่ตนเองพอใจ การปฏิบัติงานอาชีพก็จะประสบความสำเร็จ เพราะได้ทำงานที่ตนรัก ฉะนั้นการจัดบริการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษาจึงควรจัดให้ครอบคลุมในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เด็กมีความพร้อมทั้งด้านการศึกษา เด็กได้ศึกษาตรงตามความสามารถและความถนัดของตนเองด้านอาชีพ เมื่อเด็กได้ศึกษาในวิชาที่ตนเองสนใจแล้วก็สามารถเข้าใจได้อย่างดี และได้นำองค์ความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพที่ตนเองพึงพอใจ เป็นแนวทางในการนำชีวิตไปสู่ความสำเร็จ ด้านส่วนตัวและสังคม ช่วยส่งผลให้มีความฉลาดรอบคอบ มีความคิดและมีวิจรรณญาณ สามารถใช้สติปัญญาที่มีอยู่เอาชนะอุปสรรคต่างๆ สามารถอยู่ในสังคมได้ปราศจากปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ

ความมุ่งหมายของการจัดบริการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา

ความมุ่งหมายของการจัดบริการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา มีดังนี้

3.1 เพื่อช่วยให้เด็กได้รู้แนวทางในการปฏิบัติตนอย่างฉลาด อันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมในอนาคต

3.2 เพื่อช่วยคลี่คลายปัญหาอันซับซ้อนของสังคม ลดความตึงเครียดทางอารมณ์

3.3 เพื่อไม่ให้เด็กเดินทางชีวิตผิดพลาด เช่น การคบเพื่อนไม่ดี มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หรือคิดทำร้ายตนเอง

3.4 เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กไปในทางที่ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

3.5 เพื่อให้เด็กรู้ถึงสมรรถภาพของตนเองว่า มีความสามารถอันจะแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ถ้าหากตนเองมีความตั้งใจจริงที่จะแก้ไขสถานการณ์นั้นๆ

3.6 ช่วยให้เห็นความสำคัญของการเลือกอาชีพ ที่จะไปสู่ความสำเร็จในอนาคต

3.7 ช่วยให้เกิดปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคของเทคโนโลยี

จึงสรุปได้ว่ากิจกรรมแนะแนว เป็นกระบวนการในการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนให้ได้รู้จัก เข้าใจตนเอง และผู้อื่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อมได้อย่างสมดุล เห็นคุณค่าในตนเอง รวมถึงการมีความสามารถในการคิดและตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง ทั้งนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ช่วยชี้ช่องทางให้เด็กได้รู้จักตนเองด้วยเครื่องมือการสำรวจตนเองที่หลากหลาย การที่เด็กได้สำรวจตัวเอง รู้ว่าตนเองมีข้อดี ข้อบกพร่องอะไร รู้ว่าตนเองสนใจในเรื่องใดเป็นพิเศษ รู้ว่าตนเองถนัดทางด้านอะไร ควรปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองไปในทิศทางใด การให้เด็กได้รับข้อมูลที่สำคัญ และจำเป็นต่อการตัดสินใจเลือกทำในสิ่งที่เหมาะสมกับตัวเขาเอง ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ จึงเป็นเรื่องที่ต้องใช้วิจารณญาณในการเลือกข้อมูลที่เป็นข้อมูลที่เป็นจริง และเป็นประโยชน์ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงบูรณาการกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ ด้วยงานวิจัยส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ใบงาน ใบความรู้ กรณีศึกษา บทบาทสมมติ และเทคนิคต่าง ๆ ที่เน้นการปรับปรุงพัฒนาพฤติกรรมพื้นฐาน เช่น ความคิด ทักษะการคิด อารมณ์ เจตคติ การปรับตัว การแก้ปัญหาคความขัดแย้ง การสร้างแรงจูงใจ การเรียนรู้สู่ความสำเร็จ ฯลฯ เป็นสื่อหลัก แต่ยังขาดการเตรียมนักเรียนเพื่อให้มีทุนชีวิต ทุนมนุษย์ให้พร้อมต่อการดำรงชีวิต และสังคมภายนอก ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดทุนจิตวิทยาเชิงบวกมาใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนว และจัดการเรียนรู้ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กาญจนา วงศ์ษา (2564) ศึกษาการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการกำกับอารมณ์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาการกำกับอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้ได้ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบการกำกับอารมณ์ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาการกำกับอารมณ์ 3) เปรียบเทียบพัฒนาการการกำกับอารมณ์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการกำกับอารมณ์และกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยกิจกรรมแนะแนวแบบปกติ 4) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ฯ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 ห้อง

เรียน จำนวน 62 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการกำกับอารมณ์ 2) แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการกำกับอารมณ์ จำนวน 6 แผน 3) แบบวัดการกำกับอารมณ์ 4) แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการกำกับอารมณ์ 5) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น พบว่า 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการกำกับอารมณ์มีประสิทธิภาพตาม เกณฑ์มาตรฐาน คือ 81.23/83.70 2) นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการกำกับอารมณ์หลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการกำกับอารมณ์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนในกลุ่มทดลองที่เรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการกำกับอารมณ์มีพัฒนาการการกำกับอารมณ์สูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในภาพรวมว่าชอบ และสนุกกับการทำกิจกรรม เพราะกิจกรรมมีความหลากหลาย ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

นิรนาท แสนสา (2564) พัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน 2) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนและครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูแนะแนวระดับมัธยมศึกษาที่จัดกิจกรรมแนะแนวในปีการศึกษา 2562 จำนวน 24 คน ได้มา โดยการสุ่มจากผู้ผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดและสมัครใจเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลฯ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 319 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวที่จัดโดยครูแนะแนวที่ผ่านการอบรมฯ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ 1) ชุดฝึกอบรมครูแนะแนวเรื่องการจัดกิจกรรมแนะแนว โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน และ 2) แผนการจัดการกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบประเมินความรู้ความสามารถของครูแนะแนว เรื่องการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลฯ 2) แบบประเมินความรู้ความสามารถในการวางแผนพัฒนา

จันทร์เพ็ญ สุวรรณคร (2564) ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมทางการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว 2) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว และ 3) ขยายผลรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนดอนคาวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 37 คน ที่ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ทำการทดลองรวม 20 ชั่วโมง ใช้แผนการทดลองที่มีกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียวโดยมีการวัดค่าตัวแปรตาม ก่อนและหลังการทดลอง และศึกษาพัฒนาการ 3 ระยะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย รูปแบบการจัดกิจกรรม คู่มือการใช้หน่วยและแผนการจัดการ กิจกรรม แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แบบประเมินความสามารถ ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมทางการให้คำปรึกษา แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน ของผู้มี

ส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงาน “นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา” และแบบบันทึกสะท้อนผล การจัดกิจกรรม พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว มีชื่อว่า “PECCAP” มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการมุ่งเน้น ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้อย่างเป็นระบบในรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว โดยการบูรณาการ 5 รูปแบบ การสอนเข้าด้วยกัน คือ (1) การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว (2) การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (3) การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (4) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (5) การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ภายใต้หลักการจัดกิจกรรมแนะแนว ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและวัฒนธรรมในสังคม และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 2) วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมทางการให้ คำปรึกษา 3) ขั้นตอนการจัด กิจกรรม 6 ขั้นตอน PECCAP ได้แก่ ขั้นที่ 1 เตรียมความพร้อมผู้เรียน (P) ขั้นที่ 2 สำรวจและค้นหาข้อมูลตั้งสมมติฐาน (E) ขั้นที่ 3 รวบรวม วิเคราะห์และอภิปรายผลข้อมูล (C) ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์แนวคิดใหม่ (C) ขั้นที่ 5 ชักถามเพื่อสร้างทางเลือกหรือวิธีแก้ปัญหา (A) และ ขั้นที่ 6 นำเสนอและสรุปผลการประเมิน (P) 4) การวัดและประเมินผล วัดและประเมินผลความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมทางการให้ คำปรึกษา 8 ด้าน 14 ตัวชี้วัด และ 5) ปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย (1) บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความร่วมมือจัดกิจกรรม จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ร่วมประเมินผลการแก้ไขปัญหอย่าง สร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมทางการให้คำปรึกษา และผลงานที่ผู้เรียนนำเสนอตามสภาพจริง และ (2) นักเรียนหมั่นศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ บันทึกผลการให้คำปรึกษาและจัดทำรายงาน เสนอผู้เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นระบบภายใต้การดูแลของผู้เชี่ยวชาญ ผลการหาค่าประสิทธิภาพของรูปแบบตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 85.23/86.01

ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวมี ดังนี้ 2.1) หลังร่วมกิจกรรมแนะแนวตามรูปแบบนักเรียนมีผลการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมทางการให้คำปรึกษาสูงกว่าก่อนร่วมกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) หลังร่วมกิจกรรมแนะแนวตามรูปแบบนักเรียนมีพัฒนาการการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในระดับมาก 2.3) หลังร่วมกิจกรรมแนะแนวตามรูปแบบนักเรียนมีพัฒนาการ สร้างนวัตกรรมทางการให้คำปรึกษาในระดับมาก (3) ผลการขยายผลรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว พบว่า นักเรียนกลุ่มขยายผลที่เรียนตามรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมทางการให้คำปรึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิริฐา โนยราชฎร์ ครรชิต แสนอุบล และนฤมล พระใหญ่ (2564) ได้ศึกษาเพื่อการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้กิจกรรมแนะแนว เพื่อ 1) ศึกษาความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวของกลุ่มทดลอง 3) เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาความรับผิดชอบต่อการเรียนเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 "ยุติธรรมวิทยา" จำนวน 18 ห้องเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมแนะแนว เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 2 ห้องเรียนที่ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงจากห้องเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเรียนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์

ไทล์ ที่ 25 ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว และสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน 2) แผนกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียน พบว่า 1) ความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและรายด้าน 2) หลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบต่อการเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) หลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบต่อการเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พัชรี ฤกษ์แก้ว (2564) ศึกษาผลของโปรแกรมการเสริมสร้างต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อ 1) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง 2) เปรียบเทียบคะแนนต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกระยะหลังทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 3) เปรียบเทียบคะแนนต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 4) เปรียบเทียบคะแนนต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวก ระยะก่อนทดลองและหลังทดลองของกลุ่มทดลอง และ 5) เปรียบเทียบคะแนนต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกในระยะก่อนทดลองและระยะติดตามผลของกลุ่มทดลอง โดยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปี 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินทุนจิตวิทยาเชิงบวกที่มีค่าความเชื่อมั่น .89 และโปรแกรมการเสริมสร้างต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกวิเคราะห์ พบว่า 1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง ($I \times G$) อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 2. ในระยะหลังทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. กลุ่มทดลองมีคะแนนต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกในระยะหลังทดลองสูงกว่าระยะก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5. กลุ่มทดลองมีคะแนนต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิสนี อาแว และมนัสนันท์ หัตถศักดิ์ (2565) ศึกษาผลของกิจกรรมแนะแนวทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดระฆัง โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมแนะแนวทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดระฆัง งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง(Quasi Experimental Research) ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดระฆัง ปีการศึกษา 2563 จำนวน 286 คน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จากห้องเรียน 2 ห้อง ที่มีการเห็นคุณค่าในตัวเองไม่แตกต่างกัน จากนั้นใช้การสุ่มเข้ากลุ่ม (Random Assignment) เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง จำนวน 39 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) กิจกรรมแนะแนวทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง 2) แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 3) กิจกรรมแนะแนวทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก สามารถพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองได้ที่ช่วยพัฒนาให้นักเรียนอย่างครบถ้วนและสมบูรณ์และเนื่องจากกิจกรรมแนะแนว ๆ มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหา โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น มีบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นกันเอง และนักเรียนกล้าที่จะเปิดเผยตนเองได้มากขึ้น มีความมั่นใจในตนเอง มีแรงจูงใจที่นำไปสู่เป้าหมาย ตลอดจนการยอมรับในการตัดสินใจของตนเอง มองเห็นจุดเด่นและจุดที่ต้องพัฒนา และนำสิ่งที่ได้รับนำไปพัฒนาตนเองและสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก

ความเป็นมาของทุนจิตวิทยาเชิงบวก

ทุนจิตวิทยาเชิงบวกจึงเป็นศาสตร์ทางเลือกที่ทำความเข้าใจ อธิบาย และจัดการกับพฤติกรรมมนุษย์ที่ซับซ้อนได้ดี แนวคิดทุนจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychological Capital) เกิดจาก Martin Seligman ที่ถือเป็นบิดาแห่งจิตวิทยาเชิงบวก เพราะเขาแนะนำเรื่องนี้เป็นหัวข้อสำหรับวารสารการเป็นประธานสมาคมจิตวิทยาอเมริกันในปี ค.ศ. 1998 ต่อมา Luthans (Luthans, Youssef & Avolio, 2007) ได้นำมาต่อยอดใช้เป็นคุณลักษณะทางบวกสำคัญที่พบในบุคคลที่ประสบ ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก เป็นการพัฒนาสภาวะจิตใจในด้านบวกที่เน้นการพัฒนาจุดแข็งทางบวกของบุคคล เพื่อการเติบโต และความสำเร็จในชีวิต เป็นการศึกษาคุณลักษณะเชิงบวกของบุคคลในความสามารถด้านก้าวข้ามผ่านปัญหา การมีมุมมองด้านบวก ส่งเสริม สนับสนุนจุดแข็งของบุคคล ต้องการผลักดันในบุคคลมุ่งไปสู่มุมมองบวกหรือความชื่นชมยินดีมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ ความสามารถ และศักยภาพ ในการดำเนินชีวิต หรือทำกิจกรรมต่างๆ (จรรววรรณ แสงดวง, สุขอรุณ วงษ์ทิม, และ นิธิพัฒน์ เมฆขจร, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฉันทน์ธนิษฐ์ สิมะวารงกูร (2563 อ้างถึง Seligman Martin, 2019) ที่กล่าวไว้ว่า “ให้บุคคลมองเห็นความเป็น มนุษย์อย่างรอบด้าน ทั้งด้านที่บกพร่องและด้านที่เข้มแข็งอยู่ด้วยกัน แต่จะให้ความสำคัญกับการมองเห็น คุณลักษณะเชิงบวกและอารมณ์ด้านบวกในตนเอง เพื่อเป็นแนวทางป้องกันความเจ็บป่วยและเสริมสร้างสภาวะที่ดีให้เกิดขึ้น” (Luthans, et al, 2007) โดยมี 4 องค์ประกอบ คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy), ความหวัง (Hope), การมองโลกในแง่ดี (Optimism) และความยืดหยุ่น (Resiliency)

ความสนใจในด้านจิตวิทยาเชิงบวกยังคงสูงตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ในปี ค.ศ. 2019 มีผู้เข้าร่วมงาน World Congress of Positive Psychology จำนวน 1,600 คน งานวิจัยในสาขานี้ได้สร้างเอกสารทางวิชาการหลายหมื่นฉบับ และนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเยล 1 ใน 4 ลงทะเบียนในหลักสูตรที่เน้นเรื่องความสุขในปี ค.ศ. 2018

ความหมายของทุนจิตวิทยาเชิงบวก

ทุนจิตวิทยาเชิงบวก คือ คุณลักษณะเฉพาะทางจิตสวณบุคคล เกิดจากประสบการณ์ การอบรม เลี้ยงดู สถานะการณและสถานที่ ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้มุ่งเน้นความสามารถและพัฒนา บุคลิกภาพของบุคคล มีพื้นฐานของความสุขโดยการพัฒนาที่จุดแข็งของบุคคล ปรับวิธีการคิดให้เป็นบวก กำหนดเป้าหมายในชีวิต การมองโลกในแง่ดีการมีความหวัง การมีความสุขร่วมกับการดูแลตนเอง ด้านสุขภาพกายสุขภาพจิตเพื่อให้มีความสุข มีที่มาจากแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology)

สายสมร เฉลยกิตติ (2554) กล่าวว่า ทฤษฎีจิตวิทยาเชิงบวก เป็นการพัฒนาภาวะจิตใจให้มองเห็น จุดเด่นหรือจุดแข็งของแต่ละบุคคลในทางที่ดีนำไปสู่การกำหนดพฤติกรรมที่สามารถประเมินได้และพัฒนาได้ Baron and Greebberg (1990) กล่าวว่า ผู้ที่มีทฤษฎีจิตวิทยาเชิงบวกช่วยให้สามารถปรับตัวกับสภาพแวดล้อมได้ดี มองสิ่งต่าง ๆ ในด้านดี มีทัศนคติและความหวังที่ดี มีความเชื่อมั่นและมีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการปฏิบัติงาน มีความมั่นคงจิตใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีจิตใจ ที่เปิดกว้างในการรับรู้และยอมรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง ส่งผลทางบวกต่อผลการปฏิบัติงาน

สุณิสรา คินทร์ักษ์ สุชีรา ภัทรายุทธวรรธน และวิชัย มนต์ศิริวิทยา (2558) กล่าวว่า ทฤษฎีจิตวิทยาเชิงบวก หมายถึง ลักษณะจิตวิทยาของบุคคลที่สามารถพัฒนาได้ประกอบด้วย Efficacy ความมั่นใจในความสามารถของตนที่เพียงพอ และนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน Optimism การให้ เหตุผลทางบวกเกี่ยวกับความสำเร็จในปัจจุบันและในอนาคต Hope การยืนหยัดสู่จุดมุ่งหมายตามวิถีทางที่ ตั้งไว้แต่ เมื่อเผชิญกับอุปสรรคก็สามารถปรับเปลี่ยน วิธีการในการก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายของตนได้ Resilience เมื่อเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ก็ไม่ย่อท้อและ นำตนเองไปสู่ผลสำเร็จได้ในที่สุด

อริญญา ตัญย์คัมภีร์ และจิระสุข สุขสวัสดิ์ (2559) ให้ความหมายว่า ทฤษฎีจิตวิทยาเชิงบวก หมายถึง คุณลักษณะภายในด้านบวกของบุคคลที่เป็นการรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีความยากลำบากให้สำเร็จลงได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีพลัง มีความมุ่งมั่น และการวางแผนที่ชัดเจนที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จตามเป้าหมายอย่างไม่ย่อท้อ ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและกระทำสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อริยา คูหา (2564) ได้นิยามว่า คือ คุณลักษณะทางจิตใจหรือสภาวะทางจิตใจของบุคคลที่เป็นพลังพลวัตของชีวิตที่ดี มีพฤติกรรมทางบวกในการดำรงชีวิต ในการทำงาน และการอยู่ในสังคม มีความหวัง ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีวิธีการคิดทางบวกที่สร้างสรรค์ว่ามีหนทางที่จะนำตนเองสู่ความสำเร็จ แม้จะตกอยู่ในภาวะความไม่แน่นอน ก็สามารถสร้างสมรรถนะทางจิตใจที่ยืดหยุ่นให้กลับสู่ปกติได้อย่างสงบ

กนกภรณ์ ทองคุ่ม นริสรา พิงโพธิ์สภากและ นันทชิตส์ณห์ สกกุลพงศ์ (2564) กล่าวว่า จิตวิทยาเชิงบวกเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติและสถานะทางจิตวิทยาที่เป็นบวกเน้นถึงปัญหาต่างๆที่มีอยู่ในการจำแนกปรากฏการณ์ที่เป็นบวกหรือลบ ตัวอย่างเช่น คุณสมบัติเชิงบวก เช่น การมองโลกในแง่ดี ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อสภาวะที่ดี ในขณะที่กระบวนการเชิงลบ เช่น ความวิตกกังวล บางครั้งอาจเอื้อต่อสภาวะที่ดีได้

จึงสรุปได้ว่า ทฤษฎีจิตวิทยาเชิงบวก คือ ลักษณะทางจิตใจหรือสภาวะทางจิตใจของบุคคลที่เป็นพลังพลวัตของชีวิตที่ดี มีพฤติกรรมทางบวกในการดำรงชีวิต ในการทำงาน และการอยู่ในสังคม มีความหวัง ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีวิธีการคิดทางบวกที่สร้างสรรค์ว่ามีหนทางที่จะนำตนเองสู่ความสำเร็จ แม้จะตกอยู่ในภาวะความไม่แน่นอน ก็สามารถสร้างสมรรถนะทางจิตใจที่ยืดหยุ่นให้กลับสู่ปกติได้อย่างสงบ

จิตวิทยากับทฤษฎีจิตวิทยาเชิงบวก

ความแตกต่างระหว่างจิตวิทยากับทฤษฎีจิตวิทยาเชิงบวก มีดังนี้

- จิตวิทยา (Psychology) เดิมทีมีขึ้นเพื่อรักษาอาการทางจิต ซึ่งเกิดขึ้นครั้งแรกในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง การวิเคราะห์สิ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจด้วยวิทยาศาสตร์ทางสังคมโดยใช้องค์ความรู้ด้านที่เป็นศิลปะร่วมกับ

วิทยาศาสตร์ อธิบายสิ่งที่เกิดขึ้น วิเคราะห์พัฒนาจนมาเป็นเข้าใจการทำงานของจิตใจมนุษย์มากขึ้น เหล่านี้คือจุดเริ่มต้นของจิตวิทยาทั้งหมด ซึ่งแรกเริ่มนั้นมีขึ้นเพื่อใช้ในการรักษาอาการทางจิตเป็นหลัก ซึ่งจิตวิทยาเชิงบวกนั้นแตกต่างออกไป

- ทุนจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology Capital) ถือเป็นแขนงหนึ่งของศาสตร์ด้านจิตวิทยาที่มุ่งเน้นในการพัฒนา เสริมสร้างจุดแข็งของผู้คน ต่อยอดมาจากแนวคิดจิตวิทยามนุษยนิยม (Humanistic Psychology) ซึ่งเน้นที่การสร้างแรงจูงใจในการดำเนินชีวิตสำหรับคนทั่วไป ซึ่งจะต่างจากการศึกษาจิตวิทยาแบบดั้งเดิมที่เน้นไปทางการรักษาความผิดปกติ

ประโยชน์ของทุนจิตวิทยาเชิงบวก

เมื่อกล่าวถึง “ทุนจิตวิทยาเชิงบวก” บุคคลจะมองเห็นภาพหรือสัมผัสได้ถึงสิ่งที่ดี ๆ อารมณ์ที่ แจ่มใส การคิดบวก การมองโลกในแง่ดี จิตวิทยาเชิงบวกเป็นการศึกษาคุณลักษณะทางจิตวิทยาเชิงบวก และจุดแข็งของบุคคล มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำความเข้าใจและส่งเสริมปัจจัยที่เอื้อให้บุคคล ชุมชน และสังคมเจริญเติบโต การศึกษาวิจัยแบบตัดขวาง การวิจัยเชิงทดลองและการวิจัยระยะยาวแสดงให้เห็นว่า อารมณ์เชิงบวกมีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์เชิงบวกที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ การทำงาน ครอบครัว และ สถานะทางเศรษฐกิจ และพบว่า กระบวนทัศน์ด้านจิตวิทยาเชิงบวกได้นำเสนอแนวทางใหม่ในการเสริมสร้างพลังสุขภาพจิต (Kobau et al., 2011) นอกจากนี้ยังประยุกต์จิตวิทยาเชิงบวก (Positive psychology intervention) เพื่อเพิ่มพลังสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดีในผู้สูงอายุ โดยเพิ่มการรับรู้และกระตุ้นอารมณ์เชิงบวกในผู้สูงอายุ (Smith & Hanni, 2019)

ผู้ที่มีทุนจิตวิทยาเชิงบวกช่วยให้สามารถปรับตัวกับสภาพแวดล้อมได้ดี มองสิ่งต่างๆ ในด้านดีมีมุมมองทัศนคติ และความหวังที่ดี มีความเชื่อมั่นและมีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการปฏิบัติงาน มีความมั่นคงจิตใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีจิตใจ ที่เปิดกว้างในการรับรู้และยอมรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง ส่งผลทางบวกต่อผล การปฏิบัติงาน (Baron and Greebberg, 1990)

การศึกษาจิตวิทยาเชิงบวกได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วโลก โดยพบว่าจิตวิทยาเชิงบวกมีประสิทธิภาพในการเพิ่มคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีของบุคคล โดยการใช้ผลลัพธ์ที่หลากหลายเพื่อครอบคลุมแง่มุมเชิงบวกและเชิงลบ โดยรวมถึงการมี ความสุขเพิ่มขึ้น มีความพึงพอใจในชีวิต มีอารมณ์เชิงบวก ลดอาการซึมเศร้าและอารมณ์เชิงลบ (Bolier et al., 2013) มีการศึกษาจำนวนมากที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการแทรกแซงทางจิตวิทยาเชิงบวกต่อสุขภาวะที่ดีของผู้สูงอายุ เช่น การระลึกถึงในเชิงบวก (Chianget al., 2010) การบำบัดทบทวนชีวิต (Preschl et al., 2012) การมีอารมณ์ขัน การให้อภัย การให้เกียรติ และความกตัญญู (Bolier et al., 2013)

ทุนจิตวิทยาเชิงบวกจะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาที่ตัวบุคคลให้เป็นบุคคลที่มีความสุข มีการมองโลกในแง่ดีความยืดหยุ่น การมีความเมตตา การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การมีความหมายในชีวิตของตนเอง และปัจจัยจิตวิทยาเชิงบวกอีกมากมายเพื่อเพิ่มการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง การมองโลกในแง่ดีการมีความสุข และการมีความหวัง เป็นต้น (Gable; & Haidt, 2005) จิตวิทยาเชิงบวกจึงเป็นศาสตร์อีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างแนวคิดเชิงบวกให้กับการใช้ชีวิตประจำวันหรือแม้แต่การรับมือกับอารมณ์ด้านลบให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Seligman, Rashid, & Parks, 2006)

ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกเป็น เรื่องที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางในต่างประเทศ และได้มีการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้กันอย่างมากเพื่อนำใช้ในการพัฒนาบุคลากรในการทำงานในองค์กรต่างๆ ตัวอย่างเช่น การศึกษาของ Yousef (2004) ที่ศึกษาในการทำงานเกี่ยวกับด้านธุรกิจ พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความหวัง การมองโลกในแง่ดี และความหยุนตัว มีความสัมพันธ์กับผลการ ทำงาน ความพึงพอใจในงาน ความ ยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร และการคงอยู่ในงาน Larson & Luthans (2006)พบว่า ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกใน พนักงานฝ่ายการผลิตอุปกรณ์ สามารถทำนายทัศนคติในการทำงาน ลดการขาดงาน และทำให้บุคลากรมีความ ผูกพันกับองค์กรมีการคงอยู่ในองค์กรที่ยาวนาน

ในทางวิชาการทุนจิตวิทยาเชิงบวกส่งผลดีต่อผู้เรียนหลายประการ เช่น การศึกษาของ You (2016) ซึ่ง ศึกษาอิทธิพลของทุนจิตวิทยาที่มีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยศึกษากับนักศึกษา 490 คน พบว่า ทุนจิตวิทยาของ ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการให้อำนาจในการเรียนรู้ (Learning empowerment) ซึ่งเป็นความรู้สึกของ ผู้เรียนเกี่ยวกับขีดความสามารถที่จะปฏิบัติภาระงานที่มีความหมายและมีอิทธิพลต่อสถานการณ์ต่างๆ และพบ ด้วยว่าการให้อำนาจในการเรียนรู้เป็นตัวแปรสื่อในความสัมพันธ์ระหว่างทุนจิตวิทยากับการเรียนรู้ด้วยความ ผูกพัน (Engaged learning) การศึกษาของ Siu, Bakker, & Jiang (2014) ซึ่งศึกษาทุนจิตวิทยาในกลุ่มนักศึกษา มหาวิทยาลัย การศึกษาเรื่องที่ 1 เป็นการศึกษแบบเหลื่อมเวลา 2 ช่วงเวลา (Two-wave cross-lagged design) ศึกษาที่นักศึกษา 103 คน พบว่า ทุนจิตวิทยามีความสัมพันธ์กับความผูกพันในการเรียน (Study engagement) การศึกษาเรื่องที่ 2 ศึกษาที่นักศึกษา 100 คน พบว่า แรงจูงใจภายในในการวัดครั้งที่ 2 เป็นตัว แปรสื่อระหว่างทุนจิตวิทยา เชิงบวกในการวัดครั้งที่ 1 กับความผูกพันในการเรียนในการวัดครั้งที่ 2 การศึกษา ของ Luthans, Luthans, & Jensen (2012) ซึ่งศึกษาอิทธิพลของทุนจิตวิทยาของนักศึกษาด้านบริหารธุรกิจที่มี ต่อผลการเรียน โดยศึกษากับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี 95 คน ซึ่งลงทะเบียนเรียนวิชาบริหารธุรกิจของ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ทุนจิตวิทยาเชิงบวกส่งผลต่อผลการเรียนของผู้เรียน และ การศึกษาของ Tjakraatmadja & Febriansyah (2007, pp.1-13.) ซึ่งศึกษาว่าทุนจิตวิทยาเชิงบวกและ สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อเกรดเฉลี่ยสะสมของผู้เรียนหรือไม่ โดยศึกษากับผู้เรียน 110 คนจากโรงเรียน ธุรกิจและการจัดการและสถาบันเทคโนโลยีในประเทศอินโดนีเซีย พบว่า ทุนจิตวิทยาเชิงบวกมีอิทธิพลต่อเกรด เฉลี่ยสะสมของผู้เรียน

องค์ประกอบของทุนจิตวิทยาเชิงบวก

Luthans (2007) ได้แสดงความคิดเห็นว่า มนุษย์มีทุนจิตวิทยาเชิงบวกที่เป็นสภาวะทางบวกของจิตที่ เป็นทรัพยากรในตัวบุคคล ช่วยให้บุคคลนั้นพัฒนาตนเอง (Personal Growth) เพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ กำหนดไว้ เขาเห็นว่าทุนจิตวิทยาเชิงบวกมี 4 องค์ประกอบที่สำคัญๆ และใช้คำย่อเรียกว่า HERO ประกอบด้วย

1) ความหวัง (Hope) เป็นความปรารถนาที่จะทำงานให้ลุล่วงและให้สำเร็จ แม้มีอุปสรรคก็สามารถ ปรับตนเอง ปรับความรู้สึก ปรับความคิด สามารถสร้างแรงจูงใจที่จะมุ่งกระทำตามที่ตนเองกำหนดไว้ เพื่อให้ บรรลุสู่เป้าหมายนั้นๆ

2) ความเชื่อในความสามารถของตนเอง (Efficacy) เป็นการรับรู้และเชื่อในศักยภาพตนเองที่จะ ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จ เช่น มีแรงจูงใจ มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองในระดับสูง จะแสดง

พฤติกรรมนั้นๆ ด้วยความพึงพอใจ เต็มใจ ถึงแม้ว่าผลที่คาดหวังนั้นไม่เป็นไปตามที่ต้องการ ก็จะพยายามที่จะกระทำต่อไป

3) ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ (Resilience) เป็นความสามารถในการปรับตัว พร้อมรับมือเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา ยืนหยัดท่ามกลางอุปสรรคได้ ไม่ว่าจะเป็อุปสรรคส่วนบุคคล อุปสรรคทางสังคมและ อุปสรรคในการทำงาน จะสามารถฟื้นตัวได้ อย่างรวดเร็วสามารถคลี่คลายปัญหาหรือสภาวะกดดัน โดยควบคุมพฤติกรรม ควบคุมอารมณ์ เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น สามารถจัดการปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

4) การมองโลกในแง่ดี (Optimism) เป็นความโน้มเอียงของการคาดการณ์สิ่งต่างๆ จะเกิดขึ้นทางบวก มีแรงจูงใจใฝ่ดี ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค สามารถจัดการชีวิต พลิกผันสถานการณ์ที่เลวร้ายให้เป็นโอกาสได้ คนที่มองโลกในแง่ดีจะเป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตดี และมีความมั่นคงทางอารมณ์ การมองโลกในแง่ดีถือเป็นการมองตนเอง การมองโลกภายนอก และมองอนาคตเปี่ยมไปด้วยความหวัง

วิธัญญา วัฒน วรรณิ แกมเกตุ และสุวิมล ว่องวานิช (2559) ศึกษาพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดทุนจิตวิทยาเชิงบวกระดับกลุ่ม ได้แบ่งทุนจิตวิทยาเชิงบวก 4 ด้าน ดังนี้

1) การรับรู้ความสามารถ (Efficacy) คือ ระดับของความเชื่อมั่นในความสามารถในการทำงานกลุ่ม และการใช้ ความพยายามที่จำเป็นเพื่อความสำเร็จในการทำงานกลุ่มที่มี ความท้าทาย

2) การมองโลกในแง่ดี (Optimism) คือ ระดับของความคาดหวังเกี่ยวกับอนาคตในเชิงบวกในลักษณะของความสำเร็จ หรือการบรรลุเป้าหมายในการทำงานกลุ่ม และการอธิบายสาเหตุของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกลุ่มในเชิงบวก ด้วยการตีความเหตุการณ์ด้านบวกว่าเกิดจากตนเองเกิดขึ้นถาวรและเกิดขึ้นกับสถานการณ์อื่นๆ ได้ และตีความเหตุการณ์ด้านลบว่าเกิดจากปัจจัยภายนอกเกิดขึ้นชั่วคราว และเกิดขึ้นเฉพาะสถานการณ์

3) ความหวัง (Hope) คือ ระดับของสภาวะแรงจูงใจเชิง บวกในลักษณะของความอดสาหะต่อเป้าหมายและการวางแผนหรือปรับแนวทาง/วิธีการเพื่อความสำเร็จในการทำงานกลุ่ม ตลอดจนความเชื่อและความคาดหวังว่าจะได้รับประสบการณ์ด้านบวกในลักษณะของการค้นพบวิธีการหรือหนทางแห่งความสำเร็จในการทำงานกลุ่ม

3) การฟื้นพลัง (Resilience) คือ ระดับของขีดความสามารถที่จะสะท้อนกลับหรือฟื้นขึ้นมาจากความทุกข์ยาก ความขัดแย้ง หรือความล้มเหลวในการทำงานกลุ่มหรือแม้แต่มิ สภาพที่ดีกว่าเดิม และการไม่ลดละความพยายามเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา และความทุกข์ยากเพื่อความสำเร็จในการทำงานกลุ่ม

นอกจากทุนจิตวิทยาเชิงบวกที่ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 4 นี้แล้ว นักจิตวิทยาและนักวิชาการยังให้ความสนใจกับโปรแกรมจิตวิทยาทางบวกอื่นๆ ที่เชื่อว่า สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบุคคล โดยมุ่งไปที่ขอบเขตการพัฒนาและการส่งเสริมให้บุคคลเกิดคุณลักษณะทางจิตใจด้านบวกอื่นๆ อาทิ เช่น ความสุข (Happiness) สติ (Mindfulness) ความหวัง (Hope) การมีความหมายในชีวิต (Meaning of life) ความซาบซึ้ง (Gratitude) และความเมตตากรุณา (Compassion) อาทิเช่น

- โปรแกรมพัฒนาสติ (Mindfulness Interventions) เช่น โปรแกรมสติเพื่ลดความเครียด (Mindfulness-Based Stress Reduction: MBSR) Khoury et al., (2015) ที่รายงานผลวิจัยแบบอภิมาน (Meta

analysis) ถึงผลของโปรแกรมพัฒนาสติเพื่อลดความเครียดที่มีต่อคุณภาพชีวิต ความวิตกกังวลและภาวะซึมเศร้า และได้รวบรวมงานวิจัยเชิงทดลองทั้งสิ้น 29 งานวิจัย พบว่า การฝึกสติมีค่าขนาดอิทธิพลเฉลี่ยต่อการลดภาวะซึมเศร้า ความวิตกกังวล และเพิ่มคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้รวมถึงนักศึกษา ครูพยาบาลและผู้ป่วย

- โปรแกรมความหวังบำบัด (Hope Therapy) เป้าหมายของความหวังบำบัด คือ การเพิ่มกระบวนการคิดที่ก่อให้เกิดความหวัง เพิ่มกิจกรรมหรือการกระทำที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่บุคคลตั้งไว้ พบว่า ความหวังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในหลายด้านทั้งในด้านการศึกษา เช่น ความหวังกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความบากบั่นในการเรียนจนสำเร็จ และโอกาสในการสำเร็จการศึกษา (Curry et al, 1997) นอกจากนี้ยังมีโปรแกรมอื่นๆ อีกมากมาย อาทิเช่น โปรแกรมการปรับความหมายของงาน (Job Crafting Intervention) โปรแกรมการลิ้มรสอารมณ์ทางบวก (The Development of Positive Savoring Interventions) โปรแกรมสร้างความยืดหยุ่นทางจิตใจ (Interventions for Resilience) โปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และจิตบำบัด (Compassion Focused Therapy) โปรแกรมการพัฒนาความหมายในชีวิต (Interventions for Meaning in Life) ฯลฯ

ทุนจิตวิทยาเชิงบวกทางวิชาการในการวิจัยนี้จะอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดทุนจิตวิทยาเชิงบวกของ Luthans, Youssef, & Avolio (2007) ซึ่งแบ่งทุนจิตวิทยาเชิงบวกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความหวัง (Hope) การรับรู้ความสามารถแห่งตน (self-efficacy) การมองโลกในแง่ดี (Optimism) และการฟื้นพลัง (Resilience) โดยผู้วิจัยเปลี่ยนบริบทของการทำงานให้เป็นบริบททางวิชาการ อันเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในพื้นที่ภาคใต้

การประเมินทุนจิตวิทยาเชิงบวก

นักจิตวิทยาใช้แบบวัดทางจิตวิทยาเป็นเครื่องมือหนึ่งในการทำงาน โดยใช้แบบวัดทางจิตวิทยาช่วยในการประเมินสถานะต่าง ๆ ในผู้รับบริการ ไม่ว่าจะเป็นในเด็กหรือในผู้ใหญ่ และใช้แบบวัดทางจิตวิทยาในการศึกษาความคิดเห็นต่าง ๆ หรือแม้แต่พฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นอกเหนือจากนักจิตวิทยาแล้วบริษัทต่าง ๆ หรือองค์กรต่าง ๆ ก็มีการใช้แบบวัดทางจิตวิทยาอยู่เช่นกัน เป้าหมายของการใช้แบบวัดทางจิตวิทยาในองค์กรนั้นก็มิหลากหลายกันออกไป

ในประเทศไทย กรมสุขภาพจิต ได้ให้ ความสนใจในคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งของมนุษย์โดย ได้มีการศึกษาและพัฒนาแบบประเมิน RQ: Resilience Quotient³ รวมทั้งรณรงค์ในเรื่องของ “Resilience” ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญของทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อนำมาใช้เป็นภูมิคุ้มกันปัญหาทางจิตใจ ในที่นี้การประเมินทุนจิตวิทยาเชิงบวก ได้มีการศึกษาประเด็นการประเมิน ได้แก่

1. แบบประเมินทุนจิตวิทยาสำหรับคนไทย (Thai psychological capital inventories: TPCI) พัฒนาโดย หลุทัยทิพย์ ตัณฑเทศ ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 53 ข้อ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert scale) โดยวัดคุณลักษณะ (State-like) จำแนกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความหวัง (Hope) การเชื่อมั่นในสมรรถนะแห่งตน (Self-efficacy) การยืนหยัดและสามารถเผชิญหน้ากับอุปสรรคต่างๆ ได้ (Resilience) และการมองโลกในแง่ดี (Optimism)

2. โดยแบบประเมินต้นทุนจิตวิทยาสำหรับคนไทยมีลักษณะเป็นแบบรายงานตนเอง 5 ระดับ มีจำนวน 53 ข้อคำถาม มีความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเชิงบวกและจิตวิทยาคลินิกจำนวน 3 ท่าน มีความเห็นในทางเดียวกันในการคัดเลือกข้อคำถามจากการความสอดคล้องกัน โดยค่า IOC 0.6-1.0 ความตรงเชิงโครงสร้าง โดย factor analysis พบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การมีความยืดหยุ่นเมื่อเผชิญปัญหา 2) การมีความหวัง 3) การมองโลกในแง่ดี 4) ความเชื่อมั่นในตนเอง 5) ความเชื่อมั่นในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น 6) วิธีการที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดตามโครงสร้างของต้นทุนจิตวิทยา ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ในระดับสูง คือ $\alpha = 0.9833$ แปลความหมายโดยใช้ค่าเฉลี่ย (X) เป็นตัวสถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีของ Best จึงเป็นแบบประเมินที่มีคุณภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้กับประชากรในวัยทำงานในกลุ่ม อื่นๆ ได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจในการศึกษา เพื่อประเมินคุณลักษณะทางบวกกับกลุ่มตัวอย่างที่ แตกต่างไป (หฤทัยทิพย์ ตัณฑเทศและ สุชีรา ภัทรายุตวรรตน์, 2557)

จึงสรุปได้ว่าทุนจิตวิทยาเชิงบวก มีอิทธิพลเชิงบวกกับคุณภาพชีวิตของบุคคลในอนาคต เป็นแรงผลักดันให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน ทำกิจกรรมที่ทำหาย และสามารถพัฒนาให้เป็นรากฐานของคุณภาพชีวิตการทำงาน และการดำรงชีวิต เพื่อความมั่งคั่ง เจริญเติบโตต่อชีวิตในระยะยาว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิสนี อาแว และ มนัสนันท์ หัตถศักดิ์ (2565) ศึกษาผลของกิจกรรมแนะแนวทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดระฆัง ประชากรคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดระฆัง ปีการศึกษา 2563 จำนวน 286 คน กลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จากห้องเรียน 2 ห้อง ที่มีการเห็นคุณค่าในตัวเองไม่แตกต่างกัน จากนั้นใช้การสุ่มเข้ากลุ่ม เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง จำนวน 39 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) กิจกรรมแนะแนวทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง 2) แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พัชรี ฤงแก้ว (2564) ศึกษาผลของโปรแกรมการเสริมสร้างต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกของนักศึกษา คณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กลุ่มทดลองมีคะแนนต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกในระยะหลังทดลองสูงกว่าระยะก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5. กลุ่มทดลองมีคะแนนต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธัญญา ญาณโณ ชญาณุช ลักษณะวิจารณ์ ดารวันต์ รักสัตย์ (2561) ได้ศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับทุนจิตวิทยาเชิงบวกทางวิชาการของนิสิตนักศึกษาไทย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ระบุความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับทุนจิตวิทยาเชิงบวกทางวิชาการของนิสิตนักศึกษาไทย และ (2) เปรียบเทียบผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับทุนจิตวิทยาเชิงบวกทางวิชาการของนิสิตนักศึกษาไทยเมื่อใช้วิธีจัดลำดับความสำคัญที่ต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี 211 คนจากสถาบันอุดมศึกษา 5 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามรูปแบบการตอบสนองคู่

ที่เป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัย พบว่า (1) ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับทุนจิตวิทยาเชิงบวกทางวิชาการกลุ่มตัวอย่างโดยรวม เมื่อคำนวณด้วยวิธี Mean Difference Method (MDF) วิธี Priority Needs Index (PNI) และวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNImodified) มีค่าเท่ากับ 0.80, 3.52 และ 0.22 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนทางวิชาการ การมองโลกในแง่ดีทางวิชาการ ความหวังทางวิชาการ และการฟื้นฟูพลังทางวิชาการ เมื่อคำนวณด้วยวิธี Mean Difference Method (MDF) มีค่าเท่ากับ 0.88, 0.68, 0.74 และ 0.89 ตามลำดับ เมื่อคำนวณด้วยวิธี Priority Needs Index (PNI) มีค่าเท่ากับ 3.84, 2.96, 3.29 และ 3.99 ตามลำดับ และเมื่อคำนวณด้วยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNImodified) มีค่าเท่ากับ 0.25, 0.18, 0.20 และ 0.25 ตามลำดับ (2) การเปรียบเทียบผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับทุนจิตวิทยาเชิงบวกทางวิชาการ กลุ่มตัวอย่างเมื่อใช้วิธีจัดลำดับความสำคัญที่ต่างกัน พบว่า การรับรู้ความสามารถแห่งตนทางวิชาการ และการฟื้นฟูพลังทางวิชาการเป็นองค์ประกอบของทุนจิตวิทยาเชิงบวกทางวิชาการที่เป็นความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญสูงสุด 2 ลำดับแรกไม่ว่าจะเป็นการจัดลำดับความสำคัญด้วยวิธีใดก็ตาม

สุณิสรา คินทร์ักษ์ สุชีรา ภัทรายุตวรรัตน และวิชัย มนัสศิริวิทยา (2558) ศึกษาผลของโปรแกรมฝึกอบรมต้นทุนทางจิตวิทยาที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่า โปรแกรมฝึกอบรมต้นทุนทางจิตวิทยามีส่วนช่วยในการพัฒนาต้นทุนทางจิตวิทยาและการเห็นคุณค่าในตนเองในคนวัยทำงานวัยผู้ใหญ่ตอนต้นได้และสามารถนำ โปรแกรมฝึกอบรมต้นทุนทางจิตวิทยานี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมต้นทุน ทางจิตวิทยาให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

จารุวรรณ แสงด้วง (2556) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตวิทยาเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนผดุงปัญญา จังหวัดตาก เพื่อ (1) เปรียบเทียบผลของการพัฒนาจิตวิทยาเชิงบวกของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว และ (2) เพื่อเปรียบเทียบจิตวิทยาเชิงบวก ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตวิทยาเชิงบวก และกลุ่มควบคุมที่ใช้ ชุดกิจกรรมแนะแนวตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนผดุงปัญญา จังหวัดตาก จำนวน 30 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม จำนวนกลุ่มละ 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ (1)แบบวัดจิตวิทยาเชิงบวกที่มีค่า ความเที่ยงเท่ากับ .83 และ(2) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตวิทยาเชิงบวก ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตวิทยาเชิงบวกมีจิตวิทยาเชิงบวกสูงขึ้นอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01 และ(2) นักเรียนกลุ่ม ทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตวิทยาเชิงบวก มีจิตวิทยาเชิงบวกสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามปกติ

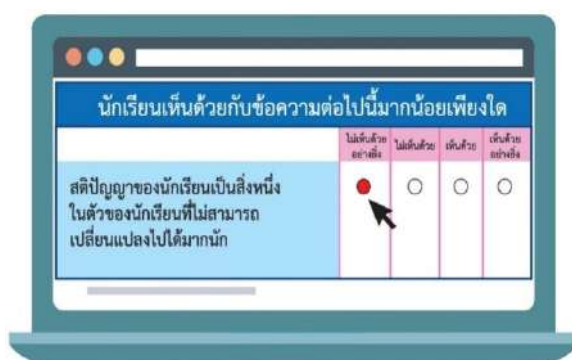
จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าทุนจิตวิทยาเชิงบวก จึงเป็นคุณสมบัติของบุคคลที่มีคุณภาพ ควรที่จะได้มีการปลูกฝัง อบรม ชัดเกล้าให้เกิดขึ้นในเด็กในวัยต้นๆ ของชีวิต เพื่อความมั่งคั่ง เจริญเติบโตต่อชีวิต เพื่อที่จะได้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

16. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดเติบโต (Growth Mindset)

ความคิดเติบโต คือ ความเชื่อว่า ความสามารถหรือสติปัญญาของบุคคลสามารถพัฒนาได้ตลอดเวลา ซึ่งตรงกันข้ามกับ กรอบความคิดแบบตายตัว (Fixed Mindset) หรือ ความเชื่อที่ว่า แต่ละบุคคลเกิดมาพร้อมกับความสามารถและสติปัญญาระดับหนึ่งซึ่งแทบจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงด้วยประสบการณ์ได้ การศึกษาทางจิตวิทยาพบว่า กรอบความคิดแบบเติบโตจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ การไม่หลีกเลี่ยงความท้าทาย การไม่ย่อท้อต่อความล้มเหลว การเห็นคุณค่าของความพยายาม การเรียนรู้จากคำวิจารณ์ และการมองหาบทเรียนและแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของผู้อื่น ซึ่งล้วนเป็นหนทางสู่การประสบความสำเร็จทั้งในด้านการศึกษาและด้านอื่น ๆ ในชีวิต ดังนั้น การปลูกฝังกรอบความคิดแบบเติบโตให้กับนักเรียนจึงเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับระบบการศึกษาทั่วโลก

ความเป็นมาของกรอบความคิดในประเทศไทย

ในการประเมิน PISA 2018 มีการสำรวจเรื่องกรอบความคิดแบบเติบโตเป็นครั้งแรก ซึ่ง PISA ได้สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนด้วยข้อคำถามต่อไปนี้ ซึ่ง หากนักเรียนเลือกตอบว่า “ไม่เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” แสดงว่านักเรียนมีแนวโน้มที่จะเชื่อว่า สติปัญญาของตนเองเป็นสิ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าพวกเขามีกรอบความคิดแบบเติบโตนั่นเอง

ภาพที่ 5 ร้อยละของนักเรียนที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตจาก PISA 2018

จากผลการประเมิน PISA 2018 พบว่า นักเรียนไทยมีกรอบความคิดแบบเติบโตเพียง 43% ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD มีกรอบความคิดแบบเติบโตประมาณ 63% นอกจากนี้ยังพบว่าระบบการศึกษาที่ประสบความสำเร็จ เช่น ฟินแลนด์และเอสโตเนียมีนักเรียนที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตสูงถึง 67% และ 77% ตามลำดับ สำหรับในภูมิภาคเอเชียพบว่า 60% ของนักเรียนจากสิงคโปร์และจีนไทเปมีกรอบความคิดแบบเติบโต ซึ่งใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD (The Reporters, 2563)

ภาพที่ 6 การสำรวจเรื่องกรอบความคิดแบบเติบโตในการประเมิน PISA 2018

ความหมายของกรอบความคิด

กรอบความคิด (Mindset) เป็นความเชื่อของมนุษย์ที่มีต่อลักษณะ (Characteristics) และคุณลักษณะ (Traits) ของตนเอง เช่น เซาว์ปัญญา ความสามารถและบุคลิกภาพ

ราชบัณฑิตยสถาน (2555) ได้นิยามคำว่า กรอบความคิด หมายถึง ความเชื่อ หรือกรอบความคิดที่ฝังแน่น ซึ่งบอกถึงพฤติกรรม หรือท่าทีเชิงมโนทัศน์ของบุคคล ให้อยอมรับหรือตอบโต้เหตุการณ์ที่เผชิญหน้าตามความคิด ความเชื่อ ที่บุคคลยึดติด และเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่ผ่านมาจนยากที่จะเปลี่ยนแปลง

ชัชวาล ศิลปกิจ อรรวรรณ ศิลปะกิจ และรสสุคนธ์ ชมชื่น (2558) ได้นิยามคำว่า ความคิดเติบโต (mindset) หมายถึง พฤติกรรมที่ครอบคลุมถึงความคิด ความรู้สึก หรือการแสดงออกถึงการสร้างความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง เชื่อว่าตนเองมีความฉลาด และสร้างได้ด้วยการเรียนรู้ มีความคิด ความเชื่อ หรือทัศนคติที่เชื่อมั่นในความสามารถและสติปัญญา สามารถพัฒนาแก้ไข ดัดแปลงได้ ให้ความสำคัญกับความพยายาม ขอบปัญหา และความท้าทาย เกิดความมุ่งมั่นในการพุ่งชนปัญหา และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ซึ่งเป็นหนทางในการเรียนรู้ที่ดี และสามารถนำไปสู่ความสำเร็จได้ ซึ่งประกอบไปด้วยตัวบ่งชี้คุณลักษณะกรอบความคิด ดังนี้

1. ไม่ยึดติดต่อพื้นฐานความฉลาดของตนเอง
2. มีความเชื่อมั่นต่อความสามารถและความฉลาดของตนเอง
3. มีทัศนคติที่ดีต่อการปรับตัวในการเปลี่ยนแปลง
4. มีความคิดที่ดีต่อการพัฒนาความสามารถของตนเอง
5. มีความเชื่อต่อความสามารถในการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบพื้นฐานของตนเอง
6. มีความเชื่อมั่นในผลของความพยายาม
7. มีความมุ่งมั่นในการพุ่งชนปัญหา
8. ให้ความสำคัญกับความพยายามต่อการแก้ปัญหา
9. เห็นการเผชิญปัญหาเป็นความท้าทาย
10. ให้ความสำคัญต่อการลงมือทำมากกว่าความสำเร็จ

ชนิตา รุ่งเรือง และเสรี ชัดเข้ม (2559) ได้นิยามคำว่า ความคิดเติบโต (Growth mindset) หมายถึง ความเชื่อของมนุษย์ที่มีต่อลักษณะและคุณลักษณะของตนเองว่าสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้นิยามคำว่า ความคิดเติบโต (Growth mindset) หมายถึง การที่นักเรียนหรือครู มีความอยากเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา บุคคลเหล่านี้จะชอบความท้าทายและมองว่าความผิดพลาดเป็นบทเรียน ซึ่งอาจเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “Learner Mindset”

บังอร เสรีรัตน์ (2560) ได้นิยามคำว่า กรอบความคิด หมายถึง ความเชื่อ วิธีคิดที่ส่งผลต่อมุมมองทัศนคติ และส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลซึ่งมี 2 แบบคือ

1) ความคิดฝังแน่น (Fixed Mindset) ที่เป็นการเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลว่าคงที่ตายตัว เปลี่ยนแปลงยาก ซึ่งส่งผลให้บุคคลหลีกเลี่ยงอุปสรรค กลัวสิ่งที่ยาก และความท้าทาย มักล้มเลิกกลางคัน และเน้นความสำเร็จมากกว่ากระบวนการ

2) ความคิดเติบโต (Growth Mindset) เป็นความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลว่าพัฒนาได้ ส่งผลให้บุคคลมีความมุ่งมั่น พยายามที่จะพัฒนา มีความสนุก มีแรงจูงใจ พร้อมทั้งจะเผชิญหน้ากับความท้าทาย ใฝ่ใจ เรียนรู้ มีความอดทน พร้อมชี้นำตนเอง ประเมินกระบวนการปฏิบัติของตนเอง ค้นหาแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของคนอื่น พร้อมรับฟังคำวิพากษ์จากผู้อื่น และนำสู่การปรับตนเอง ปรับแนวทางในการทำงาน อีกทั้งเพิ่มความพยายามและใฝ่ใจในกระบวนการทำงานจนก้าวสู่เป้าหมาย (Deck, 2006)

Dweck, Chiu, & Hong (1995) ได้นิยามคำว่า กรอบความคิด หมายถึง ความคิดแบบเจริญเติบโต มีทักษะ เข้าใจว่าสติปัญญาสามารถทำให้ดีขึ้น สามารถพัฒนาและเติบโตได้

Siegle & McCoach (2005) ได้นิยามคำว่า กรอบความคิด หมายถึง ความคิดที่เชื่อว่าสติปัญญา ความฉลาด ความสามารถ สามารถดัดแปลงแก้ไขได้ง่าย และสามารถประสบความสำเร็จทางด้านวิชาการได้ มากกว่าคนที่มีความเชื่อว่าสติปัญญา ความฉลาด ความสามารถ ไม่สามารถดัดแปลงแก้ไขได้

Dweck (2006) ได้นิยามคำว่า กรอบความคิด หมายถึง ความคิดเมื่อบุคคลเผชิญสถานการณ์ ต่าง ๆ จะมีการตีความหมายของเหตุการณ์ และมีการแสดงออกเพื่อตอบสนองต่อเหตุการณ์นั้น ๆ โดยอาศัยรูปแบบของความคิดเติบโตที่ตนมีความเชื่ออยู่เดิม ทำให้แต่ละคนมีแรงจูงใจและคุณลักษณะอื่นๆ เช่น การมีเป้าหมายที่ชัดเจนแตกต่างกันเป็นผลทำให้การพัฒนาศักยภาพได้ไม่เท่ากัน

Blackwell, Trzesniewski & Dweck (2007) ได้นิยามคำว่า ความคิดเติบโต (Growth mindset) หมายถึง ความคิดที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป บุคคลมีกรอบความคิดเติบโตที่แตกต่างกันออกไป และได้กล่าวว่าบุคคลจะประสบความสำเร็จในระดับที่มากขึ้นแตกต่างกันออกไป

Goldstein and Brooks (2007) ได้นิยามคำว่า กรอบความคิด หมายถึง สิ่งที่เราคาดหวังว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ที่มีอยู่ในตัวของบุคคลและบุคคลอื่นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนั้น ๆ

Chan (2012) and ORourke (2014) ได้นิยามคำว่า ความคิดเติบโต หมายถึง ความเชื่อที่มีต่อลักษณะและคุณลักษณะของตนเอง ว่าสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ ทั้งด้านเชาวน์ปัญญา ทักษะความสามารถ และบุคลิกภาพ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาสามารถเกิดขึ้นได้โดยอาศัยความพยายาม การเรียนรู้ และการฝึกฝน ทั้งนี้ความคิดเติบโตจะนำไปสู่การจูงใจให้ผู้ที่มีการกรอบความคิดเติบโต จะแสวงหาโอกาสในการพัฒนาตนเอง บุคคลที่มีความคิดเติบโตมักจะให้ความสำคัญต่อการแสวงหาแนวความคิดใหม่ รวมทั้งมีความพยายามและฝึกฝนตนเองอย่างหนัก เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

จึงสรุปได้ว่ากรอบความคิด หมายถึง ความเชื่อหรือความคิดของบุคคล ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆของบุคคล ให้มีพฤติกรรมตอบสนองที่แตกต่างกันตามรูปแบบกรอบความคิดของตน ให้มีแรงจูงใจ คุณลักษณะ และการพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่ต่างกัน

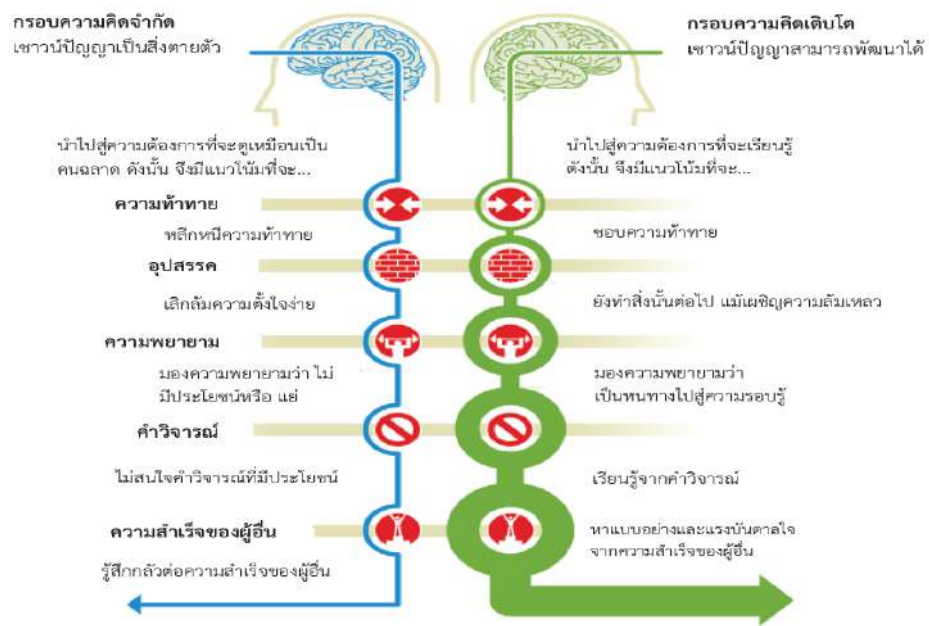
ประเภทของกรอบความคิด

Carol S. Dweck (2006) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์แห่งมหาวิทยาลัย Stanford ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ทำงานวิจัยมากกว่า 40 ปี เพื่อศึกษาค้นทฤษฎีเกี่ยวกับกรอบความคิด คือ กลุ่มของความเชื่อ หรือวิธีการคิดที่ส่งผลต่อพฤติกรรม มุมมอง และทัศนคติ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1) Growth Mindset (ความคิดเติบโต) เชื่อว่ามนุษย์พัฒนาได้ ความสามารถสร้างได้ด้วยการเรียนรู้ มองว่าปัญหา และอุปสรรคเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา ให้ความสำคัญกับความพยายาม เด็กที่มี Growth Mindset จะกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ชอบที่จะเรียนรู้จากปัญหา สนุกเวลาที่เจอโจทย์ยาก ๆ มีความพยายามที่จะหาทางแก้ไขปัญหา อุปสรรค พัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทายมีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ มักมีคำถามในเรื่องการเรียน รวมถึงสิ่งต่าง ๆ รอบตัว Growth Mindset (ความคิดแบบเติบโต) มีโอกาสประสบความสำเร็จสูง เพราะเชื่อว่าความสามารถสร้างได้ จึงตั้งใจทำงานเต็มที่ และพร้อมเรียนรู้ผ่านอุปสรรค เชื่อว่าคนเราสามารถเรียนรู้อะไรใหม่ ๆ ได้เสมอ ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ยากมาก ๆ และเป็นคนที่ยอมรับได้ว่า ตัวเองไม่รู้หรือว่าโง่งนั่นเอง เวลาทำงานก็จะทุ่มเทสุดความสามารถ แต่ข้อเสียก็คือมักจะเลี่ยงงานที่ง่ายไป หรืองานที่เคยทำมาแล้ว มองอุปสรรคต่าง ๆ ว่าเป็นโอกาสในการเรียนรู้ ชอบที่จะทำอะไรใหม่ ๆ ที่ท้าทายตัวเอง และเข้าใจว่าทุกอย่างต้องใช้ความพยายาม และเวลาในการทำ ชอบฟังคำวิจารณ์ เพื่อนำไปปรับปรุง มองความสำเร็จของคนอื่นด้วยความชื่นชม และใช้เป็นแรงบันดาลใจ ซึ่งก็เหมือนกับคำอธิบายของคนที่มีมองโลกในแง่บวก

2) Fixed Mindset (ความคิดจำกัด) เชื่อว่าความฉลาดของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ไม่สามารถเพิ่มพูนทักษะ ความสามารถได้ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ คุณสมบัติ เช่น ต้องฉลาด เก่ง เด็กที่มี Fixed Mindset จะไม่ชอบที่จะเรียน เพราะคิดว่าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงความฉลาดของตนเองได้ จึงพยายามหลีกเลี่ยงปัญหาและงานที่ท้าทาย เมื่อเจออุปสรรคจะมองว่ามันคือความล้มเหลว หนีปัญหา เนื่องจากกลัวว่าถ้าทำไม่ได้แล้วจะดูโง่ง ไม่เก่ง เสียภาพลักษณ์ Fixed Mindset จึงมีโอกาสำเร็จน้อยกว่า เพราะยึดติดว่าทักษะเปลี่ยนแปลงไม่ได้ มีความตั้งใจทำงานต่ำ มักจะหลบเลี่ยงอุปสรรค ขาดการเรียนรู้ คนที่มีความคิดที่ว่าความเก่ง ความฉลาดนั้นมีติดตัวมาแต่กำเนิดเปลี่ยนแปลงไม่ได้ คนประเภทนี้จะชอบทำงานง่ายๆ ที่ไม่ต้องใช้ความพยายามมาก และหลีกเลี่ยงอุปสรรคเสมอ ชอบที่จะล้มเลิกง่ายๆ ชอบโทษคนอื่น มักเลือกทำงานที่ตัวเองถนัดเท่านั้น ชอบแสดงออกว่าตัวเองเป็นคนฉลาด อีกทั้งยังมีการป้องกันตนเองสูง ถ้าถูกวิจารณ์ตรงๆ ก็จะมองว่าเป็นการโจมตี และมองว่าความสำเร็จของคนอื่นเป็นสิ่งคุกคามตัวเองก็จะพยายามสร้างเรื่องราวให้คนนั้นดูไม่ดี เพื่อตัวเองจะได้สบายใจขึ้น

Dweck (2006) ได้สรุปถึงลักษณะที่แตกต่างกันของผู้ที่มีความคิดเติบโตและผู้ที่มีความคิดจำกัด ดังภาพที่ 4 ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีกรอบความคิดแตกต่างกัน เมื่อพบกับสิ่งท้าทายหรืออุปสรรคจะมีมุมมองและการแสดงพฤติกรรมแตกต่างกัน รวมถึงมีความพยายามแตกต่างกันออกไป อีกทั้งเมื่อพบกับคำวิพากษ์วิจารณ์ หรือเมื่อเห็นว่าผู้อื่นประสบความสำเร็จ ผู้ที่มีความคิดเติบโตจะมีมุมมองและการแสดงออกที่แตกต่างจากผู้ที่มีความคิดจำกัดเช่นกัน (ชนิตา รุ่งเรือง และเสรี ชัดรัมย์, 2559)

ภาพที่ 7 แสดงคุณลักษณะที่แตกต่างของผู้ที่มีความคิดเติบโตและความคิดจำกัด (ที่มา: ชนิตา รุ่งเรือง และเสรี ชัดรัมย์, 2559)

ความสำคัญของความคิดเติบโต

กรอบความคิด (Mindset) เป็นกลุ่มของความเชื่อหรือวิธีการคิดที่ส่งผลต่อพฤติกรรม มุมมองและเจตคติ ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ ความคิดเติบโต ที่เชื่อว่าความฉลาดและความสามารถสร้างได้ด้วยการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับความพยายาม ชอบปัญหา และความท้าทาย มองว่าเป็นโอกาสในการเรียนรู้ และพัฒนา ส่วนความคิดจำกัด เชื่อว่าความฉลาด ทักษะ ความสามารถของบุคคล ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ คุณสมบัติ เช่น ต้องดูฉลาด และเก่ง มักจะหลีกเลี่ยงงานที่ท้าทาย หรือปัญหายาก ๆ กลัวว่าทำไม่ได้แล้วจะดูแย่ (Dweck, 2006) จะเห็นได้ว่า ในเรื่องของกรอบความคิดนั้น ส่งผลต่อการเรียนรู้ และรูปแบบของกรอบความคิดในแต่ละแบบก็ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ต่างกัน

บุคคลที่มีความคิดเติบโต จะมีความกระตือรือร้นในการเรียน ใส่ใจ สนุกกับการแก้ปัญหา สนุกกับการเรียนรู้และพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทาย จากการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีความคิดเติบโต จะประสบความสำเร็จในการศึกษา มากกว่ากลุ่มที่มีความคิดจำกัด เนื่องจากจะเชื่อว่า ความสามารถสร้างได้ จึงตั้งใจทำงานเต็มที่ และพร้อมเรียนรู้ผ่านอุปสรรค แต่บุคคลที่มีความคิดจำกัด จะยึดติดว่าทักษะเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ความตั้งใจทำงานต่ำ มักจะหลบเลี่ยงอุปสรรค ขาดการเรียนรู้ ทำให้มีโอกาสประสบความสำเร็จน้อยกว่า (ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา, 2558)

ความคิดเติบโตไม่เพียงมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ แต่ยังมีความสำคัญต่ออารมณ์ และสุขภาพจิตของมนุษย์อีกด้วย King (2012) พบว่า นักเรียนที่มีความเชื่อว่าเขาวนปัญญาของตนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งเป็นลักษณะของความคิดจำกัดมีความสัมพันธ์กับการมีอารมณ์ทางลบเช่น รู้สึกแย่ เมื่ออยู่ในชั้นเรียนและแสดงอารมณ์ทางลบในโรงเรียน เช่น อารมณ์เสีย เช่นเดียวกับ Schrader และคณะ(2014) ที่ได้ศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้ที่มีความคิดเติบโตมีลักษณะอาการทางจิตเวช เช่น ภาวะซึมเศร้า น้อย

กว่าผู้ที่มีความคิดจำกัด ความคิดเติบโตเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคน ไม่ใช่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น อันเนื่องมาจากการมีสุขภาพจิตและการปรับตัวที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ในปัจจุบันแนวคิดความคิดเติบโตกำลังมีบทบาทอย่างมากในภาคธุรกิจ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการภายในองค์กร การผลิตสินค้า และยังรวมไปถึงการโฆษณาสินค้าหรือบริการอีกด้วย

ภาพที่ 8 กรอบความคิดเติบโตกับมุมมองความสัมพันธ์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเติบโต

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความคิดเติบโต ผู้วิจัยพบปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเติบโตของผู้เรียนทั้งหมด 2 ด้าน ดังนี้

ผู้สอน

เจตคติ และกิจกรรมการเรียน การสอนของครูส่งผลต่อการสร้างกรอบความคิดของผู้เรียนเป็นอย่างมาก งานวิจัยที่ตรวจสอบทฤษฎีของครูเกี่ยวกับธรรมชาติของความสามารถในการสอนแสดงให้เห็นว่า มุมมองของแต่ละผู้สอนอาจส่งผลกระทบต่อวิธีการเรียน การสอนในชั้นเรียน (Swann & Snyder, 1980) ในงานวิจัยนี้ พบว่าครูที่เชื่อว่าสติปัญญาของนักเรียนสามารถได้รับการพัฒนาด้านนั้น จะให้กำลังใจแก่นักเรียนจนนักเรียนสามารถหาทางแก้ไขปัญหได้ด้วยตนเอง แต่ในทางตรงกันข้ามครูที่เชื่อว่าสติปัญญาของผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาได้ จะสนใจที่ผลการเรียนของนักเรียนอย่างเดียว ไม่มีการให้กำลังใจ หรือสนับสนุนให้นักเรียนได้พยายามแก้ไขปัญหได้ด้วยตนเอง แต่ครูจะเป็นผู้บอกวิธีการแก้ปัญหานั้นให้เลย นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอีกที่กล่าวว่า ครูมีผลต่อการเรียนการสอน และเจตคติของผู้เรียนเป็นอย่างมาก การแสดงท่าที ความไม่เชื่อมั่นในความสามารถของผู้เรียน การไม่ตอบสนองต่อความพยายามในการแก้ปัญหาของผู้เรียน และการจัดกิจกรรมที่ไม่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน หรือแม้แต่การเชื่อมั่นในความคิดของตนเองว่าผู้เรียนมีขีดจำกัดในความสามารถเหล่านี้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความท้อแท้ในการพยายาม เกิดอคติในตัวผู้สอน จนเกิดเป็นความอคติต่อวิชาเรียน จนทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดแบบจำกัด ตีค่าความสามารถของตนเองต่ำลง จนไม่ประสบผลสำเร็จได้ดีเท่าที่ควร (Gutshall, 2013, Yeager, 2012 Dweck, 2006, Konings, 2011)

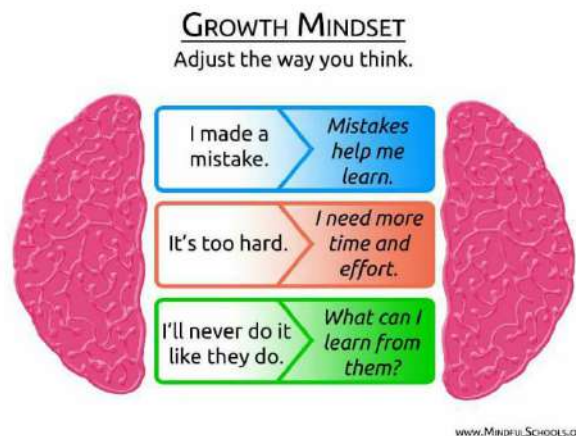
ผู้เรียน

ความเชื่อที่คิดว่าตนเองไม่มีความสามารถ คิดว่าตนเองทำไม่ได้ ไม่สามารถพัฒนาได้ ความคิดที่ท้อ ความติดสบายที่ไม่พยายาม ความอายที่จะถูกคนอื่นมองว่าไม่ดี ความเก่งที่ตนเองเชื่อว่า ถ้าทำเรื่องที่ยากไม่ได้ ความเก่งของตนเองจะลดลง ทั้งนี้เป็นเพราะผู้เรียนตั้งกรอบความเชื่อ ตั้งกรอบทัศนคติให้ตนเองแบบจำกัด ทำให้เป็นสิ่งกีดขวางต่อการเดินทางพัฒนาตนเอง แต่ในทางกลับกันผู้เรียนที่มีความคิดและความเชื่อว่าตนเองนั้น มีความสามารถ ตนเองสามารถพัฒนาได้ ไม่อายที่จะถูกมองว่าไม่เก่ง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ชอบความท้าทาย และความพยายาม คิดและเชื่อมั่นในตนเอง ผู้เรียนจะสามารถมีความคิดแบบเติบโตและเป็นหนทางในการพัฒนาตนเองได้จนประสบผลสำเร็จ (Blackwell, Trzesniewski & Dweck, 2007) ทั้งนี้ผู้เรียนจะมีความคิด หรือความเชื่อที่ส่งผลต่อการเกิดกรอบความคิดแบบใดได้นั้น ก็มีปัจจัยย่อยที่ส่งผลต่อตัวผู้เรียน ดังนี้

1. ประสบการณ์การได้พบครู หรือพบการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการสร้างกรอบความคิดแบบต่าง ๆ ตั้งแต่วัยเด็กและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เด็กแต่ละคนได้รับไม่เหมือนกัน ก็ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกรอบความคิดที่แตกต่างกัน (Schmidt et al, 2015)

2. สภาพแวดล้อม ภูมิหลัง สภาพครอบครัว สภาพการณ์ต่าง ๆ ความสัมพันธ์ที่เกิดกับบุคคลรอบข้างเหล่านี้ ก็มีส่วนในการเกิดกรอบความคิดแบบต่าง ๆ เช่นกัน (Law & Meyer, 2011)

3. การรับรู้และการทำงานของสมอง ภาวะร่างกายที่อาจจะไม่สมบูรณ์ ย่อมก่อให้เกิดอุปสรรคในการเรียนรู้ การรับรู้ที่มีการทำงานของสมองบกพร่อง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่สมความตั้งใจของผู้เรียนเหล่านี้ ก็อาจเกิดเป็นอุปสรรคขวางกั้นการเกิดกรอบความคิดแบบ Tulnunu (Schroder, Moran, Donnellan, & Moser, 2014)

ภาพที่ 9 ลักษณะบุคคลที่มีกรอบความคิดต่างกัน

Dweck (2006) ได้แสดงถึงการพัฒนาของความคิดเติบโตของนักเรียนที่เข้ารับการทดลองในงานวิจัย โดยพวกเขามีความเชื่อว่า สมองสามารถเจริญเติบโตได้จากการออกกำลังกายและสติปัญญากับความฉลาดสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ ผลการวิจัยเป็นที่ยอมรับสำหรับการเรียนของนักเรียนในทุกๆระดับชั้น แต่ทั้งนี้ก็ต้องอาศัยความตั้งใจ ความเข้าใจ และความพยายามของครูในการถ่ายทอดความคิดในแบบเติบโตนี้ให้กับนักเรียนด้วย

จากงานวิจัยที่กล่าวข้างต้น จึงสามารถสรุปปัจจัยที่มีส่วนช่วยส่งเสริมต่อความสามารถในการถ่ายทอดและส่งเสริมให้เกิดความคิดเติบโต ที่จะส่งผลให้นักเรียนที่ต้องการเรียนรู้ เพลิดเพลินไปกับการเรียนรู้ และเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การห้อมล้อมด้วยความคิดเติบโต (Embrace a growth mindset) งานวิจัยแสดงให้เห็นว่าเมื่อครูที่มีความเชื่อมั่นในความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในทุกๆ ด้านของนักเรียน สามารถพัฒนาได้ อย่างไม่มีข้อจำกัด และให้นักเรียนมีความเชื่อเช่นเดียวกัน พบว่า ความคิดเติบโตของนักเรียนหลายคนที่จะเริ่มจะลดลงได้เพิ่มมากขึ้น และยังส่งผลให้เกิดความสำเร็จในด้านต่าง ๆ อย่างสูง เพราะครูของพวกเขาเชื่อว่าพวกเขาสามารถทำได้ดีกว่าที่เป็นอยู่ มีการกระตุ้นให้มีความพยายามให้มากขึ้น ให้มีการศึกษาที่เฉพาะเจาะจงและเสริมสร้างในการเรียนรู้ที่มากขึ้น

2. กำจัดความคิดที่ว่าสติปัญญาและความสามารถเป็นสิ่งที่คงที่ (Dispel the idea that intelligence is fixed) จากงานวิจัยได้แสดงว่า ความสามารถเพียงอย่างเดียวไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ อัจฉริยะได้ แต่ความพยายามที่มุ่งเน้นในการพัฒนาความสามารถในหลาย ๆ ด้านต่างหากที่ช่วยพัฒนาความเป็น อัจฉริยะได้ ซึ่งครูต้องเตือนนักเรียนเสมอว่าจิตใจที่ดีและมั่นคงจะสามารถช่วยในการพัฒนาความสามารถได้อย่าง แข็งขัน และยาวนานมากกว่าจิตใจที่อ่อนแอ ระวัง และกลัวว่าตนเองไม่สามารถทำได้ กำจัดความคิดที่ว่า เรามีสติปัญญาและความสามารถที่คงที่ เพื่อมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายของตนเองและทุกคนสามารถเป็นอัจฉริยะได้

3. เน้นทำให้สมองแข็งแรงด้วยการออกกำลังกายสมอง (Emphasize the importance of exercising the brain in making it stronger) การทำงานและการออกกำลังกายสมองทำให้สมองแข็งแรง มี ความสามารถในการเชื่อมต่อระบบประสาทได้ดี การเรียนรู้สิ่งใหม่ และไม่คุ้นเคยอาจเป็นเรื่องที่ยาก แต่สมองจะ สร้างการเชื่อมต่อใหม่ที่เกิดจากการเรียนรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลาทำให้เราฉลาดขึ้น ครูควรจัดให้มีการเรียนรู้ที่ แตกต่างกันตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจะช่วยให้นักเรียนได้ออกกำลังกายสมอง และพร้อมที่จะจัดเก็บความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

4. สร้างความขยันหมั่นเพียรและให้เรียนรู้จากสิ่งที่ผิดพลาด (Portray persistence, perseverance, and making mistakes as highly valuable in learning) ในบางครั้งการให้งานที่ง่ายกับนักเรียนบ่อย ๆ จะทำให้ประสบความสำเร็จในงานที่ทำก็จริง แต่จะเป็นการสร้างความพยายามได้น้อยและเขาจะไม่ได้เกิดการเรียนรู้ จากความผิดพลาดของงานเลย ที่สำคัญจะกลายเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้เขาในทางที่ถดถอย เพราะงานที่ง่าย ที่จะส่งผลให้เขาห่างจากความท้าทาย จำกัดความพยายามของพวกเขา และหลีกเลี่ยงการทำที่ผิดพลาด ทำให้ ความสามารถในการอดทนที่จะแก้ปัญหาจากการเรียนรู้มีน้อย ดังนั้นครูต้องสร้างสิ่งแวดล้อมที่ท้าทาย กระตุ้น ความขยันหมั่นเพียร มองงานที่ยากขึ้น ให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่ผิดพลาดในการลงมือทำให้สามารถเผชิญ กับความท้าทายที่ยากขึ้น ทั้งนี้เป็นหัวใจของการเรียนรู้ที่ดี

5. ยกย่องที่ กระบวนการมากกว่าที่ บุคคล (Give process praise rather than person or outcome praise to all students) กลยุทธ์ในการให้กำลังใจการเสริมแรงและการยกย่องผู้เรียน ครูควรแสดง ความยินดีกับกระบวนการที่นักเรียนได้กระทำ แม้จะเป็นการพัฒนาที่เล็กน้อย แต่ถ้าสามารถมุ่งไปถึงความสำเร็จ ในอนาคตได้ครูก็ควรยกย่องในความพยายามและตั้งใจนั้น เพราะเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกัน บางคนมีความ

พยายามมาก สร้างความสามารถได้มาก บางคนทำได้มากเช่นกัน แต่อาจจะเป็นไปแบบซ้ำๆนักเรียนทุกคนควรได้รับการยกย่องในกระบวนการที่พวกเขานำมาใช้ในการแก้ปัญหา แต่ก็อาจจะสร้างความยุ่งยากบ้าง ในกรณีที่นักเรียนเลือกที่จะทำในสิ่งที่ยาก ไม่ทำทลายความสามารถ เพียงเพื่อต้องการการยกย่อง ดังนั้นครูจะต้องมีกลยุทธ์และยุทธวิธีในการยกย่องให้นักเรียนทุกคนที่มีกระบวนการที่เหมาะสมแก่ตนเองและทุกคนมีสิทธิ์ได้รับเหมือนกัน

การปลูกฝังความคิดเติบโต

การปลูกฝังความคิดเติบโต จะทำให้บุคคลมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนและมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จสูง เพราะเชื่อว่าความสามารถสร้างได้ จึงตั้งใจเรียนรู้เต็มที่ เมื่อเจออุปสรรคจะตีความว่ามันเป็นโอกาสในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นได้

Blackwell et al. (2007) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับความฉลาดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก โดยที่วิจัยให้เด็กนักเรียนแรกเข้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำแบบทดสอบเพื่อประเมินความเชื่อเกี่ยวกับความฉลาด จากนั้นแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เชื่อว่าความฉลาดสามารถเปลี่ยนแปลงได้ และกลุ่มที่ 2 เชื่อว่าความฉลาดไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ร่วมกับติดตามผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของเด็ก ทั้ง 2 กลุ่มเป็นระยะเวลา 2 ปี ตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 1 เทอมต้น จนถึงสิ้นสุดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า เด็กในกลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่มีความเชื่อแบบเติบโตนั้น มีผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในช่วงมัธยมศึกษาปีที่ 2 เทอมปลาย สูงกว่ากลุ่มที่มีความคิดแบบจำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กที่มีความคิดแบบเติบโต มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จทางการเรียนมากกว่าเด็กที่มีความคิดแบบจำกัด

บุคคลที่มีความคิดแบบเติบโต มีแนวโน้มที่จะมีการจัดการทางอารมณ์ที่ดีกว่าคนที่มีความคิดแบบจำกัด โดยคนที่มีความคิดแบบเติบโต เมื่อพบกับความผิดพลาด ผิดหวัง ก็อาจมีอารมณ์เศร้าได้เหมือนกับคนที่มีความคิดแบบจำกัด เพียงแต่จะสามารถผ่านพ้นจากความเศร้าได้เร็วกว่า เนื่องจากคนที่มีความคิดแบบเติบโต จะพยายามเรียนรู้และตั้งใจแก้ปัญหาไม่มัวจมอยู่กับอารมณ์เศร้า ความผิดพลาดไม่ได้บอกว่าเขาไม่เก่ง หรือไม่ฉลาด เพียง แต่บอกว่าเขายังเรียนรู้เรื่องนั้นไม่ดีพอเมื่อพบกับความผิดพลาดคนที่มีความคิดแบบจำกัด จะมองในเชิงตัดสินว่าความผิดพลาด คือความล้มเหลวของตน ตนไม่เก่งพอจึงทำให้เกิดความผิดพลาดขึ้น ซึ่งความคิดว่าตนล้มเหลวหรือไม่เก่งนี้ เป็นความคิดที่ก่อให้เกิดอารมณ์เศร้า โดยคนที่มีความคิดแบบจำกัด ยังมีความเชื่อที่ว่าตนเองไม่สามารถเก่งขึ้นได้ จึงไม่พยายามที่จะแก้ไขแต่พยายามหลีกเลี่ยงที่จะเผชิญหน้ากับปัญหา เพราะการเผชิญกับปัญหาจะยิ่งเป็นการตอกย้ำว่าตนไม่เก่ง ปัญหาหรือความผิดพลาดก็จะยังคงอยู่และกระตุ้นให้เกิดอารมณ์เศร้าหรือกังวลไปเรื่อย ๆ

Dweck (2006) ได้นำเสนอข้อคิดเพื่อการพัฒนารอบความคิดของบุคคลในหนังสือ Mindset The New Psychology of Success สามารถสรุปประเด็นต่าง ๆ ได้ ดังนี้ (อารยา ปิยะกุล, 2558)

1. บุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงกรอบความคิดของตนเองได้ จากการสะสมความคิด ความเชื่อ เจตคติจากประสบการณ์การดำเนินชีวิตประจำวัน สภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ และปัจจัยรอบด้าน สิ่งเหล่านี้จะถูกป้อนให้กับจิตใจ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกรอบความคิดของตนเองได้ด้วยเช่นกัน

2. บุคคลเกิดมาพร้อมกับความรักที่จะเรียนรู้ แต่ความคิดแบบจำกัด ทำให้บุคคลรู้สึกหมดความสนุกที่จะทำงาน โดยเฉพาะงานที่ยากจนทำให้บุคคลต้องยอมแพ้ด้วยข้ออ้างต่าง ๆ เช่น เหนื่อย เบื่อ หรือหิว

เพราะฉะนั้นหากบุคคลต้องการหยุดหรือยอมแพ้ (ซึ่งเป็นความคิดแบบจำกัด) ขอให้บุคคลคิดด้วยความคิดแบบเติบโต ด้วยจินตนาการภาพสมองที่กำลังสร้างการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายใหม่ ๆ ขึ้น ในขณะที่บุคคลกำลังทำงานที่ท้าทายและกำลังเรียนรู้

3. โลกที่สมบูรณ์แบบนี้ไม่น่าพิศมัย แต่บุคคลจะไม่สามารถเติบโตในสภาพแวดล้อมที่คนรอบข้างที่ทำให้รู้สึกดีกับตนเองตลอดเวลา หรือรู้สึกว่าคุณไม่เคยกระทำผิด ดังนั้นหากต้องการเติบโต บุคคลควรจะมองหาและยอมรับคำวิจารณ์ที่สร้างสรรค์

4. บุคคลต่างพบเจอประสบการณ์เชิงลบ เช่น สอบตก ถูกปฏิเสธงาน ถูกตำหนิ เป็นต้น แม้จะเสียใจ แต่ขอให้คิดด้วยความคิดแบบเติบโต ว่าสิ่งเหล่านั้นไม่ได้ตัดสินว่าคุณฉลาดหรือไม่ฉลาด หรือคุณเป็นคนอย่างไร ในขณะเดียวกันขอให้ตั้งคำถามว่าจากประสบการณ์เหล่านั้น คุณเรียนรู้อะไรบ้าง และคุณจะใช้สิ่งที่เรียนรู้มาเพื่อพัฒนาตนเองอย่างไร

5. เมื่อบุคคลอยู่ในสภาวะกดดันหรือรู้สึกแย่ ขอให้คิดด้วยความคิดแบบเติบโต นั่นคือ คิดว่าตนเองกำลังเรียนที่จะเผชิญกับปัญหา คิดว่าความพยายามเป็นพลังแห่งการสร้างสรรค์เชิงบวก

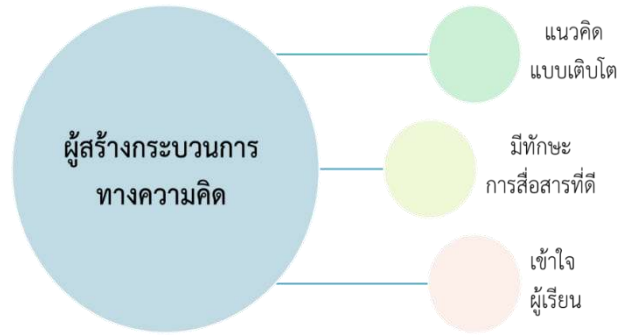
6. การพัฒนาความคิดเติบโต สามารถทำได้ด้วยการใช้ตัวแบบที่บุคคลยอมรับ เคารพนับถือ หรือชื่นชอบ โดยตัวแบบนั้นแสดงให้เห็นว่าความพยายามนำไปสู่ความสำเร็จ

7. การตีตราว่าเด็กคนใดเก่งหรือไม่เก่งด้านใดจะส่งผลเสียต่อเด็กได้ (แม้ว่าจะเป็นการชื่นชมก็ตาม) ดังนั้นสิ่งที่ควรทำไม่ใช่การตีตรา แต่การชื่นชมในความพยายามจนประสบความสำเร็จ

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า กรอบความคิดเป็น Skill ที่สามารถพัฒนาได้ แม้ว่าบุคคลจะเกิดมาพร้อมความต้องการที่จะเรียนรู้ และประสบการณ์จากบุคคลรอบข้าง เช่น ผู้ปกครอง ครู เพื่อน เป็นต้น เราสามารถพัฒนาให้ตนเองมีความคิดแบบเติบโตได้ เช่น การชื่นชมที่สติปัญญา หรือการใช้ความพยายาม การมีตัวแบบที่แสดงให้เห็นว่าความสำเร็จเกิดจากความพยายาม เป็นต้น นอกจากนี้บุคคลสามารถพัฒนาความคิดได้ด้วยตนเอง เช่น การยอมรับในความล้มเหลว การมุ่งมั่น พยายาม คือ พลังแห่งการสร้างสรรค์เชิงบวก เป็นต้น

การศึกษาของ Dweck (2012) ยังพบว่า คนที่มีความคิดแบบเติบโต มักจะมีความกระตือรือร้น ใส่ใจกับงานที่ทำ สนุกกับการแก้ปัญหา สนุกกับการเรียนรู้ และพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ทำท่าย และมักประสบความสำเร็จกับสิ่งที่ทำ เพราะเชื่อว่าความสามารถสร้างได้ จึงตั้งใจทำงานเต็มที่ และพร้อมเรียนรู้ เพื่อก้าวข้ามอุปสรรคที่เจอ ส่วนคนที่มีความคิดแบบจำกัด มักมีโอกาประสบความสำเร็จน้อยกว่า เพราะยึดติดว่าทักษะของบุคคลเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ความตั้งใจในการทำงานของคนกลุ่มนี้มักจะต่ำ หลบเลี่ยงอุปสรรค และขาดการเรียนรู้ วิธีการสร้าง พัฒนา หรือปรับเปลี่ยนกระบวนการทางความคิด (Mindset) มีวิธีการดำเนินการได้หลากหลายรูปแบบ

อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่จะทำให้สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา บรรลุถึงจุดหมายในการศึกษาเพื่อสร้างพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนกระบวนการทางความคิดนั้น บุคลากรที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบุคลากรสายวิชาการหรือสายสนับสนุน จะต้องเริ่มจากการฝึกและพัฒนาตัวเองก่อน โดยควรมีคุณสมบัติหลัก 3 ประการ ดังภาพที่ 5 เพื่อเตรียมพร้อมการเป็นผู้สร้างกระบวนการทางความคิด (Mindset) ให้กับผู้เรียน (พวงชมพู โจนส์, 2559)

ภาพที่ 10 การเตรียมพร้อมการเป็นผู้สร้างกระบวนการทางความคิด (Mindset) ให้กับผู้เรียน
(ที่มา : พวงชมพู โจนส์, 2559)

หลักการสร้างความคิดเติบโต

การพัฒนากรอบความคิดเพื่อปรับทัศนคติการเปลี่ยนมุมมองโลกในแง่มุมที่ควรจะเป็นการปรับความชอบ หรือนิสัย หรือการจัดลำดับความคิดของตัวเอง ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงกรอบความคิดของผู้เรียนได้ ซึ่งหลักการสร้างหรือการรักษาความคิดเติบโตให้คงอยู่ที่สำคัญ คือการช่วยให้เด็กเห็นว่าคุณสมบัติหรือความสามารถต่าง ๆ ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวหรือเป็นอัตลักษณ์ของเขา แต่เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ด้วยการเรียนรู้และความพยายาม หลักคิดของแนวทางกรอบความคิดมี ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศูนย์จิตวิทยาการศึกษา, ม.ป.ป.)

1. ครูและผู้ปกครองควรเป็นตัวอย่างของการมีความคิดเติบโต ไม่ย่อท้อต่อปัญหา รักที่จะเรียนรู้ไปพร้อมกับเด็ก เชื่อว่าเด็กทุกคนพัฒนาได้ สอนอย่างตั้งใจ ให้เวลาและโอกาสกับเด็กทุกคนในการเรียนรู้
2. สอนให้เด็กเข้าใจเรื่องความคิดเติบโต ว่าบุคคลสามารถพัฒนาศักยภาพและความสามารถตนเองได้ สิ่งที่สำคัญ คือ ความพยายาม ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และฝึกทำสิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทาย
3. ให้ความสำคัญกับกระบวนการ (Process) ในการเรียนหรือการทำงานของเด็ก เพื่อให้เห็นว่าครูและผู้ปกครองให้ความสำคัญกับความพยายามในการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์ (Outcome) หรือความฉลาด
4. ให้ Feedback ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้รู้ว่าอะไรที่ทำได้ดีแล้ว และอะไรที่ต้องพัฒนาตนเอง หรือสิ่งที่ยังทำได้ไม่ดี ควรปรับปรุงแก้ไข โดย Feedback ที่ดีต้องให้ข้อมูลในการแก้ไขและพัฒนาเพิ่มเติม การให้ Feedback ที่ดีปฏิบัติได้ ดังนี้
 1. การ Feedback ที่ได้ผล ผู้ให้ Feedback ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับ Feedback เป็นหลัก สร้างบรรยากาศให้เป็นมิตรเกิดความไว้วางใจต่อกัน
 2. ผู้ให้ Feedback มีเป้าหมายและประเด็นที่ชัดเจนว่าจะ Feedback อะไร
 3. ให้ Feedback ที่ทักษะ กระบวนการ และความพยายามที่เป็นรูปธรรมและเฉพาะเจาะจงกับพฤติกรรมบอกสิ่งที่ดีกับสิ่งที่ควรปรับปรุง ให้ข้อมูลลงลึกกับพฤติกรรมนั้น เพื่อการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น
 4. หลังจาก Feedback สรุปประเด็นถึงสิ่งที่ควรเปลี่ยนแปลงและปรับปรุง

ถูกต้อง ตรงไปตรงมา ไม่เกินจริง

ถูกที่ ไม่ให้ต่อหน้าสาธารณะ ควรพูดคุยเป็นการส่วนตัว

ถูกเวลา ทันทีกาลเทศะ ไม่ปล่อยเวลานานจนเกินไป

ถูกจุด ให้ Feedback ที่เฉพาะเจาะจงพฤติกรรม

ถูกใจ เห็นเป็นรูปธรรม ทำให้เด็กแสดงความคิดเห็น เพื่อให้เข้าใจตรงกัน และร่วมกันตั้งเป้าหมาย แก้ไขให้ดีกว่าเดิม

แนวทางการพัฒนาความคิดเติบโต

ความคิดเติบโตมีความสำคัญต่อบุคคลเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการศึกษาและการเรียนรู้ การปรับตัว สุขภาพจิต รวมถึงการพัฒนาสินค้าและบริการในภาคธุรกิจอีกด้วย ดังนั้นการปรับเปลี่ยนความคิดจำกัดให้เป็นความคิดเติบโต จึงนับว่าเป็นแนวทางที่สำคัญแนวทางหนึ่งที่จะทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพมนุษย์ได้ การศึกษาเกี่ยวกับวิธีการเปลี่ยนแปลงกรอบความคิดในปัจจุบันมีหลากหลายวิธีการที่มีประสิทธิภาพ วิธีการที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย วิธีการหนึ่ง คือ การให้ข้อมูลหรือความรู้เกี่ยวกับการทำงานของสมอง รวมถึงความสามารถของสมองในการพัฒนาและจัดระบบใหม่ อันเป็นผลมาจากการใช้ความพยายามและการฝึกฝน การทำงานอย่างหนัก โดยข้อมูลหรือความรู้นี้จะเน้นถึงข้อค้นพบทางประสาทวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการพัฒนาเชาวน์ปัญญาผ่านการเรียนและการฝึกฝน เช่น ในการศึกษาของ Esparza, Shumow, & Schmidt (2014) เกี่ยวกับการเปลี่ยนกรอบความคิด โดยใช้ชื่อวิธีการว่า Brainology รวมถึงการศึกษาของ Paurekku (2015) ที่ใช้ The Growth-Mindset Intervention เป็นวิธีการเปลี่ยนความคิดจำกัด ให้เป็นความคิดเติบโต ซึ่งวิธีการมีความคล้ายคลึงกับ Brainology ทั้งนี้ วิธีนี้นับว่ามีจุดเด่นค่อนข้างมาก ทั้งประสิทธิภาพของวิธีการ และสามารถใช้ประโยชน์ได้ในวงกว้าง เนื่องจากมีการพัฒนาให้เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้การเปลี่ยนความคิดจำกัดให้เป็นความคิดเติบโตสามารถทำได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

การจัดการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมสร้างความคิดแบบเติบโต

บางระบบการศึกษาจัดการเรียนการสอนบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และประสบความสำเร็จได้ ความเชื่อดังกล่าวช่วยส่งเสริมความคิดแบบเติบโตในนักเรียนได้ เช่น การจัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง และเข้าใจว่าสิ่งที่ตนได้เรียนรู้จากงานที่เคยทำสำเร็จมาแล้วจะเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในลำดับต่อไปหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือการสร้างความเข้าใจแก่นักเรียนว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นเป็นลำดับขั้นตอน ดังนั้นครูควรออกแบบประสบการณ์และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้น และตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุเป้าหมายผ่านรูปแบบการสอนที่เหมาะสมเต็มศักยภาพของตนเอง (Dweck, 2006)

ความคิดเติบโตของนักเรียนสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งจากที่บ้านและที่โรงเรียน โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่นักเรียนสามารถพัฒนาความเชื่อ และการจัดหาทรัพยากรและทักษะที่จำเป็นต่อการบรรลุเป้าหมายทางการเรียนรู้ให้กับพวกเขาด้วย ซึ่งอาจเริ่มต้นจากการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดแบบเติบโตและการปลูกฝังความเชื่อที่ถูกต้องให้แก่นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อนำไปสู่บรรยากาศในการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความคิดเติบโตในที่สุด อย่างไรก็ตามระบบการศึกษาอาจต้องใช้ระยะเวลานานมากและต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนในการปลูกฝังกรอบความคิดนี้แก่นักเรียน

Mueller & Deck (1998) ศึกษาเกี่ยวกับผลจากคำชมเชยที่ก่อให้เกิดกรอบความคิดที่แตกต่างกันในนักเรียนเกรด 5 ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยให้นักเรียนแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ที่ยากขึ้น แล้วชมเชยนักเรียนกลุ่มหนึ่งในความสามารถ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งชมเชยในความพยายาม จากนั้นจึงให้นักเรียนแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ที่ยากขึ้นอีกครั้ง ผลการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับคำชมเชยในความสามารถ จะนำความผิดพลาดมาเป็นสิ่งสะท้อนว่าตนขาดความสามารถ และเมื่อให้นักเรียนแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ที่ยากขึ้น ปรากฏว่าความสามารถในการแก้ปัญหาลดลง ในขณะที่กลุ่มที่ได้รับคำชมเชยในความพยายาม กลับพบว่านักเรียนมีทัศนคติต่อความยากว่าเป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าต้องใช้ความพยายามมากขึ้น ซึ่งเมื่อแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ที่ยากขึ้นก็พบว่าสามารถแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ได้ดีขึ้น

นอกจากนี้ การศึกษาของ Gunderson, Gripshover, Rormero, & Deck (2013) พบว่า ประเภทของคำชมเชยของพ่อแม่ที่มีต่อเด็กเล็ก สามารถทำนายถึงกรอบความคิดของเด็กได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีความพยายามในการเปลี่ยนกรอบความคิด โดยการพัฒนาระบบการให้รางวัลเมื่อทำกิจกรรมต่างๆ หรือ Brain points ซึ่งเป็นระบบการให้รางวัลสำหรับความพยายามและการเลือกใช้วิธีการแก้ปัญห โดยการแก้ปัญหามีเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้มากกว่าที่จะเป็นเป้าหมายเพื่อประเมินศักยภาพ ซึ่งผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า Brain points มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนความคิดจำกัดให้เป็นความคิดเติบโตได้เป็นอย่างดี (ORourke, Haimovitz, Ballweber, Dweck & Popović, 2014) จะเห็นได้ว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการมีกรอบความคิดของบุคคล คือ คำชมเชยและการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาได้ของสมอง ดังนั้นการปลูกฝังให้เด็กมีความคิดเติบโต โดยการให้คำชมเชยที่เหมาะสม และการให้ความรู้ว่าสมองสามารถพัฒนาได้ จึงถือเป็นแนวทางที่จะทำให้เด็กสามารถพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จได้ ทั้งการเรียน การดำรงชีวิต และการทำงานในอนาคตได้

ขั้นตอน	วิธีการ
เปลี่ยนความคิดแบบ Fixed Mindset ให้เป็น Growth Mindset	เมื่อตรวจสอบความคิดแล้วพบว่า Fixed Mindset (คิดตัดสิน ตัวเอง / คิดโทษคนอื่นหรือสิ่งอื่น / คิดหนีปัญหา) ลองถอยตัวเองออกมา จากปัญหาดังกล่าว แล้วจินตนาการว่าคนที่มีความ Growth Mindset จะคิดอย่างไรหากอยู่ในสถานการณ์เดียวกัน (คิดเรียนรู้ คิดแก้ปัญหา) โดยเขียนใส่กระดาษ
แปลความคิดแบบ Growth Mindset ให้เป็นแผนพฤติกรรม (Growth Mindset Action)	แปลความคิดแบบ Growth Mindset (ความคิดที่จะเรียนรู้จากปัญหาหรือความคิดในการแก้ปัญหา) ให้เป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติได้ เขียนแผนการในการปฏิบัติให้ชัดเจนว่าเป้าหมายคืออะไร ต้องทำอะไร ที่ไหน เมื่อไรอย่างไร และมีใครเกี่ยวข้องบ้าง
ลงมือปฏิบัติตามแผนพฤติกรรม Growth Mindset	ลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
ลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้	ประเมินผลการปฏิบัติตามแผนถึงการบรรลุตามเป้าหมายได้เรียนรู้อะไรเพิ่มเติมจากสิ่งที่ทำบ้าง ตรวจสอบความคิดเกิดขึ้น ยังเห็นด้วยกับความคิดแบบ Fixed Mindset เดิมอยู่หรือไม่ หากไม่เห็นด้วยแล้วความคิดเปลี่ยนไปอย่างไร

ตารางที่ 2 ขั้นตอนการเปลี่ยน Fixed Mindset ให้เป็น Growth Mindset

การประเมินความคิดเติบโต

การประเมินความคิดเติบโตมีหลายวิธี ที่พบมาก คือ การใช้มาตราประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert rating Scale) ที่สร้างขึ้นตามนิยามของกรอบความคิด หรือแนวคิดจากทฤษฎีความเชื่อส่วนบุคคลมาเป็นแนวทางในการสร้างมาตรวัด (Blackwell, Trzesniewski & Dweck, 2007; Haimovitz, Wormington & Corpus, 2011; Chan, 2012; Storek & Furnham, 2013; Yan, Thai & Bjork, 2014; Esparza et al., 2014; Paunesku et al., 2015) โดยมาตรวัดแต่ละชุดมีจำนวนข้อคำถามที่แตกต่างกันออกไป ตั้งแต่ 2 ข้อไปจนถึง 12 ข้อ (Haimovitz, Wormington & Corpus, 2011; Storek & Furnham, 2013; Esparza et al., 2014; Paunesku et al., 2015) ทั้งนี้เนื่องจากการได้มีการนำแนวคิดกรอบความคิดไปศึกษาร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ อีกหลายด้าน เช่น กรอบความคิดที่มีต่อบุคลิกภาพ กรอบความคิดที่มีต่อน้ำหนักตัว กรอบความคิดที่มีต่อความอาย กรอบความคิดที่มีต่อเซาว์นปัญญา และกรอบความคิดที่มีต่อความสามารถด้านต่างๆ (Blackwell, Trzesniewski & Dweck, 2007; Burnette, 2010; Valentiner et al., 2013; Yeager, Trzesniewski & Dweck, 2013) ในการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อใช้สร้างมาตรวัดกรอบความคิด จึงเป็นการกำหนดนิยามของความเชื่อที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาได้ของลักษณะ หรือคุณลักษณะนั้นๆ การพัฒนามาตรวัดกรอบความคิด มักพัฒนาขึ้นในรูปแบบกระดาษ ดินสอเป็นส่วนใหญ่ (Haimovitz, Wormington, & Corpus, 2011; Storek & Furnham, 2013; Yan, Thal, & Bjork, 2014; Esparza et al., 2014; Paunesku et al., 2015; Chan, 2012)

Dweck (2015) ได้จัดทำมาตรวัดกรอบความคิดในรูปแบบการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถประเมินตนเองผ่านระบบคอมพิวเตอร์ โดยมีข้อคำถามจำนวน 16 ข้อ ซึ่งสามารถรายงานผลการประเมินได้ทันที ทำให้เกิดความสะดวกในการประเมิน และสามารถนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ความพยายามในการศึกษาความแตกต่างของคนที่มีการอบความคิดแต่ละประเภท และการจำแนกผู้ที่มีการอบความคิดแตกต่างกันไม่ได้หยุดอยู่เพียงแค่การใช้มาตรวัดในรูปแบบกระดาษ ดินสอ หรือในรูปแบบแบบสอบถามออนไลน์

Lee et al. (2012) ได้นำเกมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสอนนักกฎหมายมาใช้ในการศึกษาความแตกต่างของคุณลักษณะของผู้ที่มีการอบความคิดแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีความคิดเติบโต สามารถทำคะแนนได้ดีกว่า รวมถึงมีการสนใจข้อมูลย้อนกลับ และมีลักษณะของการแสวงหาความท้าทายมากกว่าผู้ที่มีความคิดจำกัด จึงสามารถสะท้อนคุณลักษณะของผู้ที่มีการอบความคิดแตกต่างกันได้เพียงบางประการ โดยยังไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะในด้านการตอบสนองต่อคำวิพากษ์วิจารณ์และการตอบสนองต่อความสำเร็จของผู้อื่นได้แต่อย่างใด

Moser et al. (2011) ได้นำการตรวจคลื่นไฟฟ้าสมอง (Electroencephalogram: EEG) มาใช้ในการศึกษาการทำงานของสมองผ่านการวัดคลื่นไฟฟ้าสมองสัมพันธ์กับเหตุการณ์ (Event-Related Potentials: ERPs) เช่นเดียวกับ Schoder et al. (2014) และ Mangels et al. (2006) พบว่า ผู้ที่มีการอบความคิดแตกต่างกันจะมีลักษณะของคลื่นไฟฟ้าสมองในบางตำแหน่งแตกต่างกันด้วย

จึงสรุปได้ว่า ความคิดเติบโต (Growth mindset) เป็นความเชื่อของมนุษย์ที่มีต่อลักษณะและคุณลักษณะของตนเองว่า สามารถเปลี่ยนแปลงได้และพัฒนาได้ โดยกรอบความคิดเติบโตมีส่วนสำคัญในการ

พัฒนาศักยภาพของมนุษย์ เนื่องจากสามารถเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้และนำไปสู่การมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ไม่ว่าจะเป็นการแสวงหาความท้าทายการจัดการกับอุปสรรค การปรับตัว และการเรียนรู้จากความผิดพลาด ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะนำไปสู่การประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงานรวมถึงการประสบความสำเร็จในภาคธุรกิจได้ จากการพิจารณาถึงกรอบความคิดของผู้บริโภคในการผลิตสินค้าและโฆษณา นอกจากนี้การมีความคิดเติบโตยังมีบทบาทสำคัญกับการมีสุขภาวะทางจิต อันเป็นผลให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขอีกด้วย ทั้งนี้ในการเปลี่ยนกรอบความคิดให้มีความคิดเติบโตสามารถทำได้หลากหลายวิธีการ แต่วิธีการที่พบมากและสามารถนำไปใช้ได้ ในวงกว้างคือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของสมองและการพัฒนาได้ของสมอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรพิน โคตวิทย์ วัลลภา อารีรัตน์ และเกื้อจิตต์ ฉิมทิม (2563) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับกรอบความคิดแบบเติบโตของครูและ 2) ความต้องการจำเป็นของกรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูจำนวน 339 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) จากการใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับกรอบความคิดแบบเติบโตของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ ด้านความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการทำงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ด้านการสร้างความท้าทายในงานให้ตนเอง ส่วนของสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ ด้านความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการทำงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ด้านการสร้างความท้าทายในงานให้ตนเอง และ 2) ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดลำดับแรก คือ ด้านการสร้างความท้าทายในงานให้ตนเอง รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้จากอุปสรรค ด้านการมีแบบอย่างในการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการเรียนรู้จากคำวิจารณ์ และข้อติชม และด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นลำดับสุดท้าย คือ ด้านความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการทำงาน

สุจิตรา ตริรัตน์นกุล (2562) ได้ศึกษาและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับส่งเสริมกรอบความคิด ด้านเขาวนปัญญาของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับส่งเสริมกรอบความคิดด้านเขาวนปัญญาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และเปรียบเทียบผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของกรอบความคิดด้านเขาวนปัญญา ในกลุ่มทดลองก่อนกับหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และคะแนนเฉลี่ยของกรอบความคิดด้านเขาวนปัญญาระหว่างกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา อาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยการอาชีพบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 67 คน ที่อาสาสมัครเข้าร่วมการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และมาตรวัดกรอบความคิดด้านเชาว์ปัญญา ผลพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มีความเหมาะสมในระดับมาก สำหรับส่งเสริมกรอบความคิดด้านเชาว์ปัญญาของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา 2) คะแนนเฉลี่ยของกรอบความคิดด้านเชาว์ปัญญาของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษากลุ่มทดลองหลังได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เชิงประสบการณ์สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) คะแนนเฉลี่ยของกรอบความคิดด้านเชาว์ปัญญาของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษากลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สูงกว่านักศึกษาระดับอาชีวศึกษากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปได้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมกรอบความคิด ด้านเชาว์ปัญญาของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา

กุสุมา ยกชู พาสนา จุฬรัตน์ นฤมล พระใหญ่ และภิญญาพันธ์ เพี้ยซ้าย (2562) ศึกษากรอบคิดงอกงามของครูในการพัฒนาผู้เรียน: การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูที่มีกรอบคิดงอกงามในการพัฒนาผู้เรียน ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก และใช้กระบวนการศึกษาแบบปรากฏการณ์วิทยา กลุ่มเป้าหมาย คือ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับวงการการศึกษา 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มครูที่จัดการศึกษาในระบบ 2) กลุ่มครูที่จัดการศึกษานอกระบบ และ 3) กลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตและพัฒนาครู โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 10 คน ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและมีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ และใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะของครูผู้ที่มีกรอบคิดงอกงามในการพัฒนาผู้เรียนในบริบทสังคมไทย 7 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) ความเชื่อในศักยภาพทางปัญญาและความสามารถของครูว่าพัฒนาได้ 2) การเข้าใจและยอมรับในตนเอง 3) การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 4) บุคลิกภาพความเป็นครู 5) การกำหนดเป้าหมายเพื่อผู้เรียน 6) ความเชื่อในศักยภาพทางปัญญาและความสามารถของผู้เรียนว่าพัฒนาได้ และ 7) ความเชื่อในคุณค่าของมนุษย์

มุกิตตา ออดทน (2561) การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาความคิดเติบโตในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา จังหวัดระยอง จำนวน 70 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 35 คน และกลุ่มควบคุม 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) โปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดเติบโต 2) แบบวัดชุดความคิด และ 3) แบบประเมินพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงกรอบความคิดเปรียบเทียบคะแนนกรอบความคิด เติบโตระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดเติบโตมีคะแนนกรอบความคิดเติบโตสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมภายหลังสิ้นสุดการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 2. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดเติบโตมีคะแนนกรอบความคิดเติบโตเมื่อสิ้นสุดการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลการทดลองนี้ชี้ให้เห็นว่าโปรแกรมการพัฒนาความคิดเติบโตสามารถพัฒนาให้ นักเรียนมีกรอบความคิดเติบโตดีขึ้นและดีขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม

ปัทมาภรณ์ ศรีราษฎร์ และนันทรัตน์ เจริญกุล (2561) ศึกษาแนวทางการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครู โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครูและคุณลักษณะของคนที่มีการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนากรอบความคิด

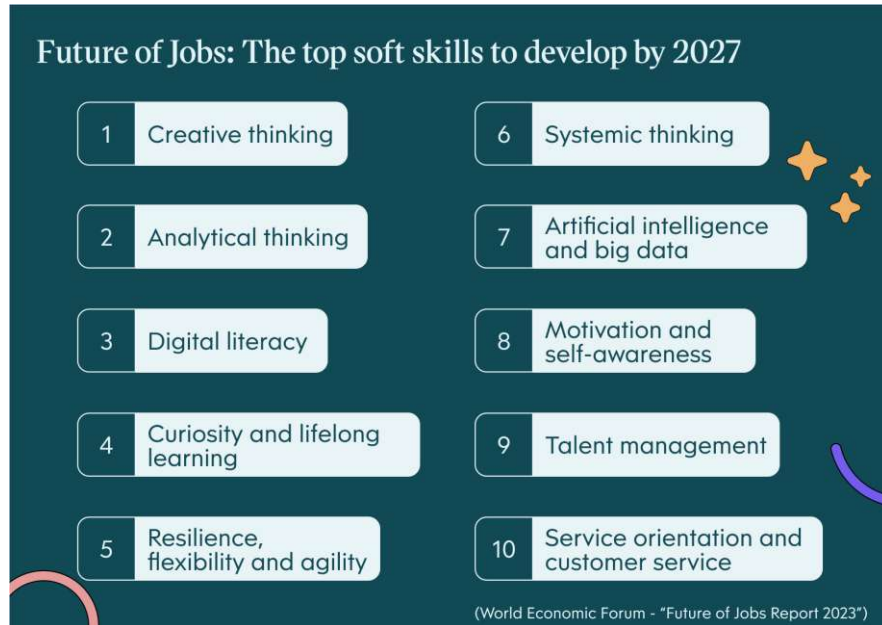
แบบเติบโตของครู 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูโรงเรียนวัดบางขุนเทียน นอก ประชากร คือ ครูโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู ประกอบด้วย การฝึกอบรมในงาน และการฝึกอบรมนอกงาน กรอบแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของคนที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต ประกอบด้วย 6 คุณลักษณะ 2) ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครู พบว่า กรอบความคิดแบบเติบโตที่มีความต้องการจำเป็นสูง ควรเร่งพัฒนา มี 4 ด้าน ได้แก่ ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค ชอบความท้าทาย ค้นหาแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของผู้อื่น และเรียนรู้จากคำวิจารณ์ 3) แนวทางการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ทำได้โดยการพัฒนาคุณลักษณะทั้ง 4 ด้าน ด้วยวิธีการพัฒนาที่ประกอบด้วย การพัฒนาผ่านออนไลน์ (Online Learning) การเรียนรู้ด้วยตัวเอง (Self-Study) การบรรยายและการสัมมนา (Lecture & Seminar) และการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring)

17. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณ (Soft Skills)

คำว่า จรรยาบรรณ นับว่าเป็นคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะสำคัญของบุคคลมีการใช้เรียกกันหลากหลายแตกต่างกัน เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติเฉพาะ (Generic skills) หรือทักษะในการทำงาน (Employability skills) อาทิเช่น ประเทศออสเตรเลีย ใช้คำว่า Key skills or Core skills ในขณะที่ประเทศอังกฤษ ใช้คำว่า Essential skills ประเทศนิวซีแลนด์ใช้คำว่า Necessary skills, employability skills รวมทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา ใช้คำว่า Workplace know-how สำหรับในประเทศไทยใช้คำเรียกว่า จรรยาบรรณ

“จรรยาบรรณ” หรือ “Soft Skills” สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2557) กล่าวว่า หมายถึง ทักษะที่เป็นลักษณะเฉพาะหรือคุณสมบัติเฉพาะของบุคคลในเรื่องความฉลาดความสามารถทางอารมณ์ หรือความมีคุณธรรม มีลักษณะเป็นนามธรรม เป็นทักษะที่จะช่วยให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและสามารถทำงาน ประกอบอาชีพให้ก้าวหน้าได้เป็นอย่างดีเป็นลักษณะอุปนิสัย และทักษะความสามารถเชิงสมรรถนะที่ช่วยให้มนุษย์สามารถทำงานและสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงทักษะอื่นๆ ที่มีถูกพัฒนามากขึ้นเรื่อยๆ จากประสบการณ์ การใช้ชีวิตการเข้าสังคมและการทำงาน ปัจจุบันทักษะดังกล่าวกำลังเป็นทักษะที่ถูกยอมรับมากขึ้นเห็นได้จากบทวิเคราะห์ของ World Economic Forum (Kate Whiting, 2020, Online) สะท้อนแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเกี่ยวกับทักษะที่เป็นความต้องการของผู้ประกอบการในปี ค.ศ. 2025 ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ที่สำคัญคือ กลุ่มทักษะเกี่ยวกับการแก้ปัญหา ได้แก่การคิดเชิงวิเคราะห์และสร้างนวัตกรรม ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน การคิดและการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การให้เหตุผลแก้ปัญหาและการระดมแนวคิด กลุ่มทักษะเกี่ยวกับการจัดการตนเอง ได้แก่การเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมและมีกลยุทธ์การเรียนรู้ การจัดการความเครียด และรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ กลุ่มทักษะในการใช้และพัฒนาเทคโนโลยี ได้แก่ ความสามารถในการใช้ ควบคุมดูแลเทคโนโลยี ความสามารถในการออกแบบเทคโนโลยี และการเขียนโปรแกรม กลุ่มทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้แก่ความเป็นผู้นำและการมีอิทธิพลต่อสังคม ซึ่งทักษะดังกล่าวเหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับซอฟต์แวร์สกิล นั้นแสดงว่าให้เห็นสถานการณ์และแนวโน้มที่กำลังเกิดขึ้นและมาเปลี่ยนแปลงการทำงานทั่วโลก คือ บริษัทต่างๆ จะให้ความสำคัญกับซอฟต์แวร์สกิล และจะกลายเป็นทักษะที่นายจ้างต้องการมากที่สุดในตัวของพนักงานที่จะมาทำงานในสภาพแวดล้อมของเทคโนโลยีใหม่ๆ และการทำงาน

ในรูปแบบใหม่ๆ ที่ปรับเข้ากับพฤติกรรมของคนรุ่นใหม่แล้ว มาช่วยส่งเสริมให้คนทำงานยิ่งเกิดความคิดสร้างสรรค์ ได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้หากบุคลากรในองค์กรต่างๆ มีซอฟต์แวร์สเกิลเป็นพื้นฐาน บุคลากรในองค์กรนั้นๆ จะกลายเป็นคนที่มีคุณภาพ เข้าอกเข้าใจลูกค้าทั้งภายในและภายนอกองค์กร ช่วยให้สามารถตอบโจทย์ลูกค้าได้ตรงใจ ส่งผลให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 11 จรณทักษะในปี 2027

ที่มา: World Economic Forum 2023

จรณทักษะเป็นคุณลักษณะที่จะช่วยให้บุคคลสามารถ ดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและสามารถทำงานประกอบอาชีพให้ก้าวหน้าได้เป็นอย่างดี จรณทักษะเป็นพฤติกรรมที่สร้างให้เกิดในบุคคลได้ตั้งแต่วัยเยาว์จากวัฒนธรรม การอบรมเลี้ยงดู และการเรียนรู้ซึ่งต้องอาศัย ระยะเวลาในการบ่มเพาะนานกว่าการเรียนรู้ทางวิชาการ ความหมายของคำว่า จรณทักษะ ได้มีนักวิชาการให้นิยามไว้ ดังนี้

ปรกรณ์ โปรรุ่งโรจน์ (2564) กล่าวว่า จรณทักษะ (Soft Skill) หมายถึง ทักษะความสามารถเฉพาะตัวที่สามารถจะช่วยแยกแยะ ตัวตนของบุคคลส่วนใหญ่เป็น นทักษะที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลรอบตัว การสื่อสารกับคนผู้อื่น ไปจนถึงทักษะในการเรียนรู้และ พัฒนาตนเอง

Margaret (2015) ได้ให้ความหมายไว้ว่าจรณทักษะ หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลที่จะช่วยสนับสนุนและช่วยเพิ่มความสามารถแต่ละบุคคลในการทำงานสำเร็จลุล่วงได้ไป โดยจรณทักษะมักถูกเชื่อมโยงกับ EQ ซึ่งแตกต่างจาก Hard Skill ซึ่งหมายถึงความสามารถด้านเทคนิคเฉพาะทางของบุคคลในการปฏิบัติงาน โดยที่จรณทักษะนั้นสามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุกอาชีพ และ ทุกอุตสาหกรรม ในขณะที่ Will (2019) ได้ให้ความหมายไว้ว่าจรณทักษะ เป็นลักษณะนิสัยและ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอื่นๆในสังคมในที่ทำงาน จรณทักษะ ถือเป็นส่วนเสริมของ Hard Skill ที่สำคัญของคนทำงานและเป็นทักษะในการประกอบอาชีพ

Will (2019) ได้ให้ความหมายไว้ว่า จรณทักษะ (Soft Skill) เป็นลักษณะนิสัย และทักษะการความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอื่นๆในสังคมในที่ทำงาน โดยจรณทักษะ (Soft Skill) ถือเป็นส่วนเสริมของ Hard Skill ที่สำคัญของคนทำงานและเป็นทักษะในการประกอบอาชีพ

Vasanthakumari (2019) กล่าวว่า จรณทักษะ หมายถึง กลุ่มคุณสมบัติส่วนบุคคล นิสัย ทักษะ และความสง่างามทางสังคมที่ทำให้คนเป็นคนดี พนักงานและเข้ากันได้ในการทำงานด้วย

พจนานุกรมภาษาอังกฤษของคอลลินส์ (2561) คำว่า "จรณทักษะ" กำหนดให้เป็น "ที่พึงปรารถนา" คุณสมบัติสำหรับการจ้างงานบางรูปแบบที่ไม่ขึ้นอยู่กับความรู้ที่ได้รับ: รวมถึงสามัญสำนึก, ความสามารถในการติดต่อกับผู้คนและมีทัศนคติเชิงบวกที่ยืดหยุ่น"

ความสำคัญของจรณทักษะ

Vasanthakumari (2019) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของจรณทักษะ ไว้ดังนี้

1. เพื่อจัดการกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. เพื่อการตัดสินใจที่เหมาะสม
3. เพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้มีความประทับใจและผลกระทบที่ดีในการพัฒนาวิชาชีพ

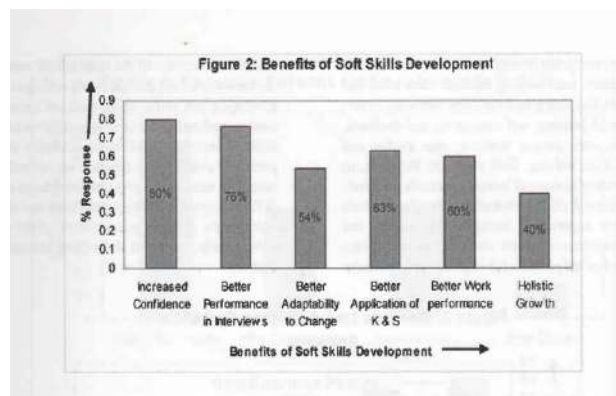
การศึกษาโดยสถาบันวิจัยสแตนฟอร์ด และมูลนิธิคาร์เนกี เมลลอน ในกลุ่ม CEO ที่ติดอันดับ

Fortune 500 พบว่า 75% ของความสำเร็จในการทำงานระยะยาวเป็นผลมาจากความเชี่ยวชาญด้านจรณทักษะ และเพียง 25% จากทักษะทางเทคนิค (Doyle, 2024) และนักวิจัยจาก Ross School of Business แห่งมหาวิทยาลัยบอสตัน มหาวิทยาลัยมิชิแกน พบว่า พนักงานที่ได้รับการฝึกอบรมจรณทักษะจะมีประสิทธิภาพมากกว่าพนักงานที่ไม่มีพวกเขาถึง 12% มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดรายงานว่ 85% ของความสำเร็จในที่ทำงานมาจากจรณทักษะ และเพียง 15% จากทักษะทางเทคนิค การศึกษาเพื่อสาธารณประโยชน์ซึ่งจัดทำโดย McDonold ในสหราชอาณาจักร คาดการณ์ว่าผู้คนกว่าครึ่งล้านจะถูกกีดกันออกจากภาคการจ้างงานภายในปี 2563 เนื่องจากขาดจรณทักษะ

ประโยชน์ของจรณทักษะ

จรณทักษะมีผลที่จะช่วยในการส่งเสริมให้พนักงานเติบโต เรียนรู้ และ ประสบกับความสำเร็จในหน้าที่ การงาน การมีจรณทักษะที่หลากหลาย ถือว่าเป็น ทักษะสำคัญที่จะเป็นที่จะส่งผลให้ประสบความสำเร็จในงาน และการก้าวหน้าในอาชีพการทำงาน (Brungardt,2011; Chamorro-Premuzic et al., 2010; Marques, 2007; Robles, 2012) การพัฒนาทักษะทางสังคมเหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาตามลำดับจากวัยเด็กขึ้นไปเป็นขั้นๆ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญเพื่อเป็นรากฐานในการนำมาซึ่งการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สังคมของเด็กจะเริ่มอยู่เป็นกลุ่มกับเพื่อนวัยเดียวกัน เด็กจะเริ่มเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เริ่มเรียนรู้มารยาททางสังคม และนิสัยที่เหมือนเด็กเล็กจะเริ่มลดลง ทั้งนี้เมื่อกล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคม ประสบการณ์ที่บ้าน และความสัมพันธ์ในครอบครัวถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก นอกจากนี้ปัจจุบันในวงการต่างๆ อุตสาหกรรมนั้นบุคคลมีอิสระในการทำงานมากยิ่งขึ้น รวมถึงสภาพแวดล้อมการทำงานของพวกเขา ก็ยังต้องใช้การสื่อสารและการพูดคุย ปฏิสัมพันธ์ กับผู้คนจำนวนมาก ทั้งในระดับต่างๆ ซึ่งการที่จะสามารถสื่อสาร และปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จรณทักษะจึงมีความสำคัญและจำเป็นที่บุคคลควรได้เรียนรู้ เพื่อการใช้ชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเข้มแข็งและมีพื้นฐานทักษะที่ถูกต้อง

Meenu (2009) จากการศึกษาการพัฒนาจรรยาตักษะแก่ผู้เรียน (Developing Soft Skills in Students) สามารถสรุปประโยชน์ของจรรยาตักษะ ได้ดัง ภาพที่ 11

ภาพที่ 12 ประโยชน์ของจรรยาตักษะ

จากภาพจะเห็นได้ว่าข้อดีของจรรยาตักษะ โดยเรียงจากมากไปน้อย 1) ช่วยเพิ่มความมั่นใจ 2) มีความมั่นใจในการพบปะคนอื่น ๆ 3) ความสามารถในการปรับตัว 4) ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และ 5) เพิ่มการเจริญเติบโตในภาพรวม

ประเภทของจรรยาตักษะ

Remedios (2012) ได้แบ่งแยก ประเภทของจรรยาตักษะไว้มี 7 ข้อดังนี้

- 1) ทักษะด้านการสื่อสาร
- 2) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา
- 3) ทักษะด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการบริหารจัดการข้อมูล
- 4) ทักษะด้านความเป็นผู้นำ
- 5) ทักษะด้านจริยธรรมและศีลธรรมในการทำงาน
- 6) ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ
- 7) ทักษะการทำงานเป็นทีม

Lim, Lee, Yap, and Ling (2016) ได้ระบุจรรยาตักษะที่เป็นที่ต้องการของนายจ้างมากที่สุดไว้ ดังนี้

- 1) ทักษะการวิเคราะห์
- 2) ทักษะการตัดสินใจ
- 3) ทักษะการสื่อสารด้วยการพูด และการเขียน
- 4) ทักษะการแก้ปัญหา
- 5) ทักษะการทำงานเป็นทีม
- 6) ทักษะการประมวลผลข้อมูล
- 7) ทักษะการทำงานภายในแรงกดดัน

โดยทักษะที่นายจ้างให้ความสำคัญที่สุดนั้น คือ ทักษะการสื่อสารด้วยการ พูดและการเขียน โดยได้ระบุว่า สำหรับพนักงานใหม่ที่จะประสบความสำเร็จ

Vasanthakumari (2019) กล่าวว่า จรรยาตักษะ ประกอบด้วย

7.1. คุณลักษณะระหว่างบุคคล (Interpersonal attributes) ประกอบด้วย ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ภาวะผู้นำ (Leadership) การสื่อสาร (Communication) การทำงานเป็นทีม (Teamwork) มารยาทที่ดี (Good manners) มีความสามารถในการสอน (Ability to teach) ทำงานได้ดีกับความหลากหลาย (Works well with diversity) ความมั่นใจในตนเอง (Self-confidence)

7.2. คุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal attributes) ประกอบด้วย การมองโลกในแง่ดี (Optimism) ความรับผิดชอบ (Responsibility) มีอารมณ์ขัน (Sense of Humor) ความซื่อสัตย์ (Integrity) การบริหารเวลา (Time Management) แรงจูงใจ (Motivation) และสามัญสำนึก (Common Sense)

Lim et al., (2016) เน้นว่าบุคคลจะต้องมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารด้วยการพูดและการฟังอย่างตั้งใจ และจะทำงานร่วมกับลูกค้า ด้วยการสื่อสารและการนำเสนอต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย ทักษะการสื่อสารด้วยการเขียน รวมถึงทักษะความสามารถในด้านการสรุปใจความ เพื่อใช้ในการเขียนรายงานต่างๆ เพื่อช่วยให้ธุรกิจและการทำงานสามารถดำเนินไปได้ในทิศทางที่ชัดเจน

ละเอียด แจ่มจันทร์ (2562) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาทักษะบัณฑิตในอนาคตซึ่งใช้ทับศัพท์ว่า Soft Skill นั้นทำให้ไม่สื่อความ บางคนไม่เข้าใจและบางคนไม่ศรัทธา จึงเรียกใหม่ว่า สมรรถนะด้านการจัดการคน (People Management Competency) ที่เพิ่มเสริมจากสมรรถนะด้านการทำงาน (Work Related Competency) จรณ ทักษะ แบ่งได้เป็น 2 ด้านคือ

1) ด้านบริหารตนเอง การบริหารเวลา การจัดการตนเอง การจูงใจตนเอง ความมั่นใจในตนเอง และเชาวน์อารมณ์

2) ด้านทำงานร่วมกับคนอื่น การจูงใจ การบริหารทีมงาน การสื่อสาร การนำเสนอการจัดการข้อโต้แย้ง การบริหารคนดี และการจัดการการเปลี่ยนแปลง

Waranya Srisawek (2557) ไว้ว่า ทักษะสำคัญที่จะทำให้เด็กสามารถปรับตัวเรียนรู้และรับมือกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆได้ตลอดเวลา ได้แก่ ทักษะในการคิดทั้งการคิดสร้างสรรค์ การคิดในเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา ตลอดจนทักษะในการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้ สื่อและเทคโนโลยี ตลอดจนทักษะชีวิตและการทำงานที่เด็กจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว มีความคิดริเริ่ม มีทักษะสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม รวมไปถึงการมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับการพัฒนาจรรยาบรรณ (Soft Skill) ในการพัฒนาคุณลักษณะ ส่วนบุคคลของนักเรียน นักศึกษา/บัณฑิต มีความสัมพันธ์กับทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มมนุษยนิยมที่เชื่อว่า ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดประสบการณ์จึงมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ทั้งด้านความเข้าใจทักษะและเจตคติไป พร้อมๆกัน โดยให้ความสำคัญกับความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม การแสดงออก ความสนใจของ ผู้เรียน และการจัดประสบการณ์ที่เอื้อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้เป็นสำคัญ ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่เริ่มการศึกษาและพัฒนาการมาจากแนวความคิดว่าผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้จากความสนใจ และความสามารถนั้นแตกต่างออกไปจากการเรียนรู้ของเด็ก เพราะมีแนวความคิดด้านที่เป็นศิลปะในการเรียนรู้ การค้นหาวិธีการในการรับความรู้ใหม่ๆ และการวิเคราะห์ความสำคัญของประสบการณ์

Kluger & DeNisi (1996) ได้นำเสนอทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจรรยาวัชระ 3 ทฤษฎี ประกอบด้วย

Control theory

Goal theory

Attribution theory

Knowles (na.) ได้สรุปเป็นพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ สำหรับผู้ใหญ่สมัยใหม่ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุปได้ ดังนี้

1) ความต้องการและความสนใจเกิดการเรียนรู้ได้ดีถ้าตรงกับความต้องการและ ความสนใจตามประสบการณ์ที่ผ่านมา

2) สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิต การเรียนรู้จะได้ผลดีถ้าผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนและใช้สถานการณ์ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตเป็นหลักสำคัญมิใช่ตัวเนื้อหาวิชา

3) การวิเคราะห์ประสบการณ์แหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่ามากที่สุดคือประสบการณ์ ของผู้เรียน ส่วนของประสบการณ์ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนจึงควรนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

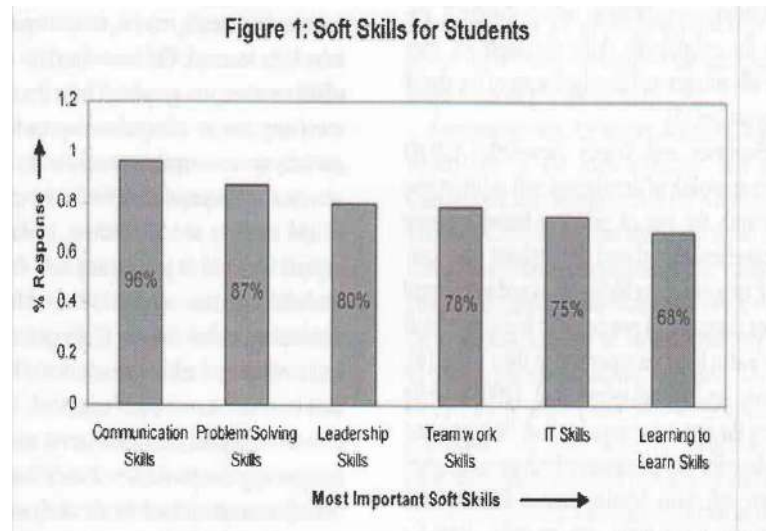
4) ความต้องการเป็นผู้นำตนเอง ผู้เรียนมีความสามารถนำตนเองในการสืบค้นหรือค้นหาคำตอบและการจัดการตนเองได้

5) ความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลและเพิ่มมากขึ้นตาม อายุรูปแบบของการเรียนการสอนจึงควรสัมพันธ์กับเวลา สถานที่และวิธีการเรียนรู้

เมื่อได้ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีข้างต้น เกี่ยวกับจรรยาวัชระ (Soft Skill) เป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการทำกิจกรรมและการทำงาน ซึ่งในปัจจุบันที่ต้องใช้เพื่ออยู่ร่วมกับคนจำนวนมาก จรรยาวัชระจึงเป็น ทักษะที่ใช้ในการสื่อสาร ทักษะที่ใช้ในการทำงานเป็นทีม ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการแก้ปัญหาต่างๆ โดยทักษะทั้งหมดที่กล่าวมานั้น ถึงแม้จะไม่ใช่ว่าทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีวะเฉพาะทาง (Hard Skill) แต่ก็ยังเป็นทักษะสำคัญ ที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์และรวมงานกับคนรอบข้าง รวมถึงใช้ในการพัฒนาและเรียนรู้ซึ่งส่งผลให้ในปัจจุบันที่เทคโนโลยี เริ่มเข้ามาแทนที่การทำงานในส่วนของทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีวะเฉพาะทางมากยิ่งขึ้น จรรยาวัชระจึงเป็นทักษะที่ทุกคนเริ่มให้ความสำคัญ เพราะถือว่าจรรยาวัชระ Soft Skill เป็นทักษะที่เทคโนโลยีหรือคอมพิวเตอร์ ไม่สามารถเข้ามาแทนที่มนุษย์ได้

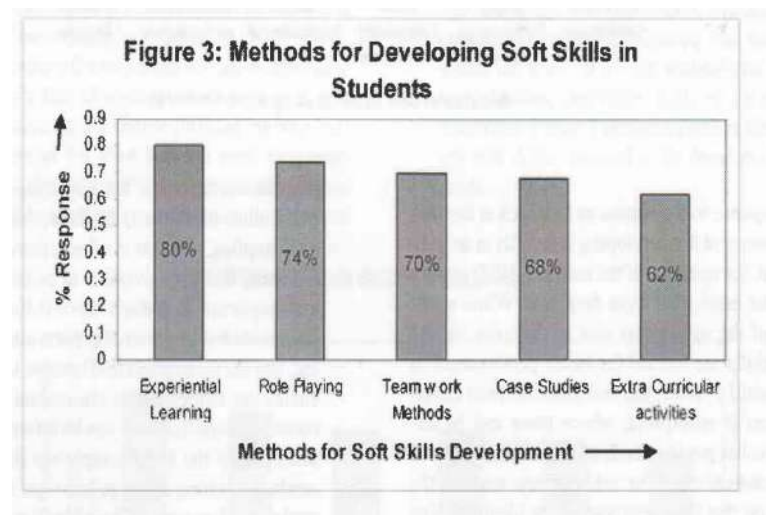
แนวทางการพัฒนาจรรยาวัชระนักเรียน

Meenu (2009) ในงานวิจัยแนวทางในการพัฒนาจรรยาวัชระแก่ผู้เรียน ผลจากการวิจัยได้สะท้อนการจัดอันดับ จรรยาวัชระที่สำคัญๆ โดยเฉพาะในการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจเทคโนโลยีในปัจจุบันและโลกแห่งการแข่งขันจากผู้ตอบแบบสอบถามเกือบ 100% พบว่า ความสำเร็จในสถานการณ์ปัจจุบันแทบจะเป็นไปไม่ได้เลยหากมีเพียงความรู้เป็นเลิศแต่ใช้เพียงถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น ซึ่งย่อมไม่มีประโยชน์ ทักษะการสื่อสารในปัจจุบันไม่ว่าจะที่บ้าน ที่ทำงาน ในสังคม ในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ จรรยาวัชระมักอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะในโลกแห่งการทำงานในปัจจุบัน คือ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะความเป็นผู้นำ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะด้าน IT และการเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ทักษะ ดัง ภาพที่ 12

ภาพที่ 13 จรรยาวัชระที่สำคัญ

ผลจากการจัดอันดับข้างต้น Meenu (2009) พบว่า แนวทางในการพัฒนาจรรยาวัชระ เมื่อได้มีการเรียงการศึกษาวิธีการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพจากมากไปน้อย ได้แก่ การเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ การแสดงบทบาทสมมติ การฝึกการทำงานเป็นทีม กรณีศึกษา และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ภาพที่ 14 วิธีการพัฒนาจรรยาวัชระให้แก่ักเรียน

จากเอกสารที่ได้ประมวลข้างต้นจะเห็นได้ว่าจรรยาวัชระเป็นคุณสมบัติที่ดีของบุคคลสำคัญ ที่ทำให้เด็กสามารถปรับตัวเรียนรู้และรับมือกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆได้ตลอดเวลา มีผลต่อการดำรงชีวิต ในการปฏิสัมพันธ์และรวมงานกับคนรอบข้าง รวมถึงใช้ในการพัฒนาและเรียนรู้ให้เกิดความเจริญก้าวหน้า อกงามในชีวิต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยพบว่า มีงานวิจัยที่สอดคล้องและสนับสนุน งานวิจัยเกี่ยวกับจรรยาวัชระ (SoftSkill) ดังนี้

สุขมิตร กอมณี (2565) ศึกษาการพัฒนาศักยภาพกำลังคนด้านซอฟต์แวร์สกิล การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาซอฟต์แวร์สกิลในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก 2) จัด

เรียงลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น 3) พัฒนาหลักสูตรพัฒนาศักยภาพกำลังคนด้านซอฟต์แวร์สกีล 4) ประเมินและรับรองหลักสูตร และ5) ใช้หลักสูตรพัฒนาศักยภาพด้านซอฟต์แวร์สกีล โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ระยะเวลาคือ ระยะเวลาที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มกำลังแรงงานในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จำนวน 400 คน กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ประกอบการ จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็น และ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ระยะเวลาที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร แหล่งข้อมูลคือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ แบบประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมร่างหลักสูตร แบบบันทึกผลการสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ระยะเวลาที่3 การใช้หลักสูตร กลุ่มตัวอย่าง คือ กำลังแรงงานในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ หลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาศักยภาพกำลังคนด้านซอฟต์แวร์สกีล ทักษะการสื่อสาร แบบประเมินทักษะการสื่อสาร และแบบประเมินความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นสภาพที่เป็นจริงปัจจุบันต่ำกว่าสภาพที่คาดหวัง
- 2) ทักษะการสื่อสาร (PNIModified = 0.433) มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 รองลงมา คือ ทักษะการถามและฟัง (PNIModified = 0.362) ทักษะการเล่าเรื่อง (PNIModified = 0.375) ส่วนความตระหนักทางวัฒนธรรม (PNIModified = 0.105) ซอฟต์สกีล มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด
- 3) หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพกำลังคนด้านซอฟต์แวร์สกีล (Soft Skills) มุ่งองค์ประกอบ คือ (1) ชื่อหลักสูตร (2) ปัญหาและความต้องการ (3) หลักการ (4) เป้าหมาย (5) วัตถุประสงค์ (6) เนื้อหาสาระ (7) กระบวนการ (8) กิจกรรม (9) สื่อและแหล่งเรียนรู้ (10) การวัดและประเมินผล
- 4) การประเมินและรับรองหลักสูตรหลังจากทดลองใช้แล้ว โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด
- 5) หลังการใช้หลักสูตร (1) คะแนนทักษะการสื่อสารหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) คะแนนทักษะการสื่อสารจากการประเมินตนเองก่อนการฝึกอบรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับดี (3) คะแนนทักษะการสื่อสารจากเพื่อนประเมินก่อนฝึกอบรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และหลังฝึกอบรมอยู่ในระดับดี (4) คะแนนทักษะการสื่อสารจากการประเมินของวิทยากร/กระบวนการ หลังการฝึกอบรมโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (5) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

นภัสวรรณ อัจกุล (2562) ได้ศึกษาการวิจัยกับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจต่อการทำวิจัย เรื่องการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ ชั้นปีที่ 4 จำนวนทั้งหมด 75 คน พบว่า การทำวิจัยทำให้นักศึกษาได้มีการพัฒนาทักษะหลายด้าน

ด้านแรก คือ ด้านการเรียนรู้ที่มีการวางแผนก่อนการทำงานในการเผชิญและเรียนรู้การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างรอบคอบโดยใช้วิจารณ์ญาณเป็นอย่างดีที่มีระบบระเบียบและการเรียนรู้ สิ่งใหม่ๆจากเรื่องที่ศึกษารวมไปถึงคำศัพท์ที่สามารถนำไปต่อยอดได้

ทักษะที่ 2 คือทักษะการใช้ชีวิตที่มีการทำงานเป็นทีม ซึ่งทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น การจัดการแบ่งเวลา และแยะแยะเป็นขั้นตอน ความรับผิดชอบทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงาน

ทักษะที่ 3 คือด้านเทคโนโลยี โดยมีสื่อและการใช้โปรแกรมต่างๆเข้ามาช่วย ในการทำ งานวิจัย มีทั้งโปรแกรม AntConc ที่ใช้หาความถี่ของคำศัพท์นั้นๆ รวมไปถึงดูบริบทของคำศัพท์ หรือโปรแกรม Microsoft Excel ที่ใช้คิดคำนวณหาค่าเฉลี่ยต่างๆ ซึ่งทักษะทั้ง 3 ด้านนั้นตรงกับทักษะที่จำเป็นใน การใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้และยังทำให้สามารถใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้

อดิญา สุพพัตกุล (2559) ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการทำงานเป็นทีมของพนักงาน ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) พบว่า พนักงานที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง มีอายุ 40 ปี ขึ้นไป ระดับการศึกษาปริญญาตรี สมรสแล้ว ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 16 ปี มากที่สุด ผลการวิจัยออกมาว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำงาน เป็นทีม ด้านเป้าหมายองค์กร บทบาทของสมาชิก สภาพแวดล้อมในองค์กร และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านกระบวนการทำงานเป็น นทีมอยู่ในระดับสูง

เบญจพร เหลืออมศร (.....) ศึกษาพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน ในพื้นที่เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียนจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวและการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนที่มีผลต่อพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนในพื้นที่เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนในพื้นที่เขตบางบอนที่มีเพศแตกต่างกันไม่ทำให้พฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียนแตกต่างกัน แต่อายุที่แตกต่างกันทำให้พฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียนแตกต่างกัน ส่วนการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวและการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนมีผลต่อพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน ในพื้นที่เขตบางบอน

พนิตภัทร ปิยะภาณีพงษ์ (2558) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์การเรียนรู้ และการทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อบรรยากาศในการทำงานของพนักงานในกลุ่มบริษัทโมโน จำกัด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ของพนักงานในกลุ่มบริษัทโมโน เป็นเพศหญิง มีอายุ 21-30 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ย ต่อเดือน 15,001-25,000 บาท มีอายุงานที่ ทำงานในบริษัทปัจจุบัน 1-5 ปี ผลการวิจัยออกมาว่า ด้านความคิดสร้างสรรค์ อิทธิพลของการเรียนรู้ อิทธิพลของการทำงานเป็นที่ส่งผลต่อบรรยากาศในการทำงานของพนักงานในกลุ่มบริษัทโมโน

Meeks (2017) ได้ศึกษาจรรยาบรรณทักษะที่สำคัญที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในที่ทำงาน โดยผู้วิจัยได้เห็นถึงปัญหาโดยได้ระบุไว้โดยผู้จัดการฝ่ายบุคคล และผู้บริหารในชุมชนขนาดกลางในบริเวณตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยบางคนนั้น ไม่มีทักษะความสามารถทางด้านจรรยาบรรณที่จำเป็นเพื่อที่จะช่วยให้เขาประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน โดยผู้ศึกษาได้สุ่มตัวอย่างมา คือ กลุ่มผู้จัดการฝ่ายบุคคล 9 คน มาเป็นกรณีศึกษาสัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบทักษะด้านจรรยาบรรณในบัณฑิตวิทยาลัย และนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่มักมองเห็นเป็น ไปในทางเดียวกันว่า ทักษะด้านจรรยาบรรณนั้นเป็นรากฐานที่สำคัญเพื่อที่จะต่อยอดไปยังทักษะอื่นๆ จากการวิจัยจึงมีการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนรู้ทางด้านจรรยาบรรณ (SoftSkill) ของนักศึกษาและคาดหวังให้ผู้จบ

การศึกษาทุกคนมีความพร้อมและเชี่ยวชาญที่จะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและองค์กรต่อไป

18. กรอบแนวความคิดของการวิจัย หรือการออกแบบการวิจัย

แนวคิดการดำเนินการวิจัยแต่ละขั้นตอนเป็นไป ดังนี้ไดอะแกรม

ขั้นตอนที่ 1	ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการกิจกรรมแนะแนว ด้วยการพัฒนาความคิดเติบโต และจรรยาบรรณของนักเรียนโดยใช้คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก
--------------	---

ขั้นตอนที่ 2	ออกแบบ คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาบรรณของนักเรียน
--------------	---

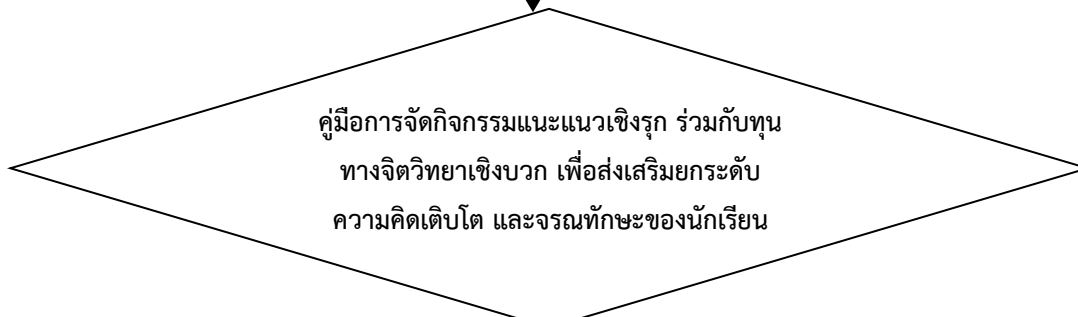
ขั้นตอนที่ 3	ยกร่างพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาบรรณของนักเรียน	ผลลัพธ์ 1. ได้คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาบรรณของนักเรียน 2. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาให้เห็นชอบ ประเมินคุณภาพของคู่มือฯ ในระดับดี
--------------	---	---

ขั้นตอนที่ 4	ทดลองใช้คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาบรรณของนักเรียน	ผลลัพธ์ 1. คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาบรรณของนักเรียน ได้คุณภาพเหมาะสม 2. ร้อยละของนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ย ความคิดเติบโต และจรรยาบรรณระดับมากขึ้นไป (3)
--------------	--	--

ขั้นตอนที่ 5	1. ศึกษาความคิดเติบโต และจรรยาบรรณทัศนคติของนักเรียน จากการได้รับการพัฒนาด้วยคู่มือกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาบรรณทัศนคติ	ผลลัพธ์ 1. ทำให้ทราบความคิดเติบโต และจรรยาบรรณ ทัศนคติของนักเรียน
--------------	---	--

19. เอกสารอ้างอิงของโครงการวิจัย

กนกภรณ์ ทองคุ้ม นริสรา พึ่งโพธิ์สภาและ นันทชัตต์สันท์ สกุลพงค์. (2564). พลังสุขภาพจิตในผู้สูงอายุ :

แนวคิดและแนวทางการเสริมสร้างพลังสุขภาพจิต. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 29(1), 105-116.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559)...

คอลลินพจนานุกรมภาษาอังกฤษ. (2561). Collins.co.uk HarperCollins . สืบค้นเมื่อ16 พฤศจิกายน 2561

จารุวรรณ แสงด้วง สุขอรุณ วงษ์ทิม และนิธิพัฒน์ เมฆขจร. (2557). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา

จิตวิทยาเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนผดุงปัญญา จังหวัดตาก. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัย Graduate Research Conference. หน้า 3077-3088.

จันทร์เพ็ญ สุวรรณคร. (2564). รูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่าง

สร้างสรรค์ และการสร้างนวัตกรรมทางการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 12 (1), 73-94.

จิรัฐา โนยราษฎร์ ครรชิต แสนอุบล และนฤมล พระใหญ่. (2564). ศึกษาเพื่อการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อ

การเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้กิจกรรมแนะแนว. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 16(2), 13-23.

ปกรณ์ โปรรุ่งโรจน์. (2564). ปัจจัยด้านจรรยาทักษะ (SOFT SKILL) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ

พนักงานกลุ่มเจเนอเรชั่นวายในกรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต*.

นภัสวรรณ อาจกุล (2562). การวิจัยกับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงาน

วิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 วันที่ 19 มกราคม 2562 ณ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

นิรนาท แสนสา. (2564). การพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนา

ตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน. *วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต*, 11 (มกราคม-มิถุนายน), 97-110.

พัชรี ฤงแก้ว (2564) ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกของนักศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. *Dhammathas Academic Journal*, 21(4), 1-12.

สมร ทองดี และปราณี รามสุด. (2555).การพัฒนากิจกรรมแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา. พิมพ์

ครั้งที่ 1 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุนิสา คินท์รักษ์ สุชีรา ภัทรายุตวรรตน์ และวิชัย มนต์ศิริวิทยา. (2558) ผลของโปรแกรมฝึกอบรมต้นทุน

ทางจิตวิทยาที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 60(1), 49-57

หฤทัยทิพย์ ตัณฑเทศและ สุชีรา ภัทรายุตวรรตน์. (2557) การพัฒนาแบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยา ในคน

ไทยวัยทำงาน. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 59(1), 73-83.

- สายสมร เฉลยภิตติ. (2554). การพัฒนาทุนทาง จิตวิทยาเชิงบวกของพยาบาลวิชาชีพโดย การให้คำปรึกษา กลุ่มแบบบูรณาการ. ปรินญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิธัญญา วัฒนโธ วรณีย์ แกมเกตุ และสุวิมล ว่องวาณิช. (2559). การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของ โมเดลการวัดทุนจิตวิทยาเชิงบวกระดับกลุ่ม: การพัฒนาตัวแปรระดับกลุ่มจากข้อมูลระดับบุคคลด้วย โมเดลการรวมค่าข้อมูล. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 37(2016), 99–110.
- วิธัญญา วัฒนโธ ชญาณุช ลักษณะวิจารณ์ ดารวันต์ รักस्थ्य. (2561). การประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับ ทุนจิตวิทยาเชิงบวกทางวิชาการของนิสิตนักศึกษาไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 40(2), 74-83.
- วิสนี อาแว และ มนัสนันท์ หัตถศักดิ์ (2565) ผลของกิจกรรมแนะแนวทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อพัฒนาการ เห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดระฆัง. *วารสารวิชาการ ศึกษาศาสตร์ศรีนครินทรวิโรฒ*, 23(1), 66-80.
- อรัญญา ต้อยคัมภีร์ และจิระสุข สุขสวัสดิ์ (2559). *จิตวิทยาเพื่อการดำรงชีวิต (Psychology for Living)*. (พิมพ์ครั้งที่ 1) หน่วยที่ 15 จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตนเองและสร้างสรรค์สังคม. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อริยา คุณา. (2564). *จิตวิทยาเพื่อการดำรงชีวิต*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- Alison Doyle. (2024). *Top Soft Skills Employers Value With Examples*. <https://www.thebalancemoney.com/list-of-soft-skills-2063770>
- Baron, A. & Grebberg, J. (1990). *Behavior in Organizations: Understanding and Managing*. Ally and Bacon.
- Curry, L., Snyder, C. Cook, D. Ruby, B., & Rehm, M., (1997). Role of Hope in Academic and Sports Achievement. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(6), 1257-1267.
- Khoury, B., Sharma, M., Rush, S. E., & Fournier, C. (2015). Mindfulness-based Stress Reduction for Healthy Individuals: A Meta-Analysis. *Journal of Psychosomatic Research*, 78(6), 519-528.
- Kluger, A., & DeNisi, A. (1996). The Effects of Feedback Interventions on Performance: A Historical Review, a Meta-Analysis and a Preliminary Feedback Intervention Theory. *Psychological Bulletin*, 119(2), 254-284
- Luthans, F., & Youssef, C. (2004). Human, Social, and Now Positive Psychological Capital Management: Investing in People for Competitive Advantage. *Organizational Dynamics*, 33(2), 143–160.

Luthans, F. (2007). Positive Psychological Capital: Measurement and Relationship with Performance and Satisfaction. *Personnel Psychology*, 60, 541-572.

Luthans, F., Youssef, C. M., & Avolio, B. J. (2007). *Psychological capital: Developing the human competitive edge*. UK: Oxford University Press

Meenu W. (2009). Developing Soft Skills in Students. *The International Journal of Learning*, 15(12), 2-10.

Seligman, M. E. (2007). The optimistic child: A proven program to safeguard children against depression and build lifelong resilience. Houghton Mifflin Harcourt

Vasanthakumari, S. (2019). Soft skills and its application in work place. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, 3(2), 66-72.

20. วิธีการดำเนินการวิจัย และสถานที่ทำการทดลอง/ เก็บข้อมูล

เพื่อตอบคำถามการวิจัยให้ครอบคลุม และวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนาความคิดเติบโต และจรรยาวัชระของนักเรียนด้วยคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก
ขอบเขตการวิจัย

1) ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยขั้นตอนนี้มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาความคิดเติบโต และจรรยาวัชระของนักเรียนด้วยคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก

2) ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ อาจารย์สอนระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน (ไม่รวมผู้วิจัย) หัวหน้ากิจกรรมแนะแนว จำนวน 7 คน ครูผู้ปฏิบัติการสอนกิจกรรมแนะแนว จำนวน 15 คน ในปีการศึกษา 2567 รวมทั้งสิ้น 25 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3) ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของอาจารย์สอนระดับมหาวิทยาลัย หัวหน้ากิจกรรมแนะแนว ครูผู้ปฏิบัติการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความคิดเติบโต และจรรยาวัชระของนักเรียนด้วยคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก

วิธีดำเนินการวิจัย

1) ศึกษาเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคู่มือกิจกรรมแนะแนว โดยผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชระของนักเรียน

2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนากิจกรรมแนะแนวร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน โดยการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม เพื่อถอดบทเรียน กลุ่มเป้าหมายคือ อาจารย์ที่สอนระดับมหาวิทยาลัย หัวหน้ากิจกรรมแนะแนว ครูผู้ปฏิบัติการสอนกิจกรรมแนะแนว ในปีการศึกษา 2567 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และความคิดเห็นสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนากิจกรรมแนะแนวร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน

3) วิเคราะห์ข้อมูล ในลักษณะ Content Analysis บรรยายสรุปเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน

1) นำผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการสัมภาษณ์ เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน มาถอดบทเรียนศึกษา จากนั้นยกร่างคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน

2) จัดกิจกรรมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อร่วมกันตรวจสอบความเหมาะสม และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

3) แก้ไข ปรับปรุงร่างคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ความสอดคล้องของคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน

1.2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน

1.3 หากคุณภาพด้วยแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน โดยเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง เหมาะสม/เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง เหมาะสม/เห็นด้วยในระดับมาก

3 หมายถึง เหมาะสม/เห็นด้วยในระดับปานกลาง

2 หมายถึง เหมาะสม/เห็นด้วยในระดับน้อย

1 หมายถึง เหมาะสม/เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

สำหรับการให้ความหมายค่าที่วัด ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมาย ดังนี้

- 4.50—5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
- 3.50—4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก
- 2.50—3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
- 1.50—2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย
- 1.00—1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

1.4 นำร่าง คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนเสนอของผู้เชี่ยวชาญ โดยเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

1.5 แก้ไข ปรับปรุงร่างคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

2.1 อาจารย์สอนระดับมหาวิทยาลัย ที่มีประสบการณ์การสอนจิตวิทยาการแนะแนวไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน

2.2 หัวหน้ากิจกรรมแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการกำกับ ดูแลกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

2.3 ครูผู้ปฏิบัติการสอนกิจกรรมแนะแนว มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

2.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน

ระยะที่ 3 ทดลองใช้คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน

ผู้วิจัยได้นำคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนไปทดลองใช้ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง ในปีการศึกษา 2568 ตามแนวทางที่กำหนดในคู่มือกิจกรรมแนะแนวร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน ในการประเมินประสิทธิผลของคู่มือกิจกรรมแนะแนวร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน โดยพิจารณาด้วยร้อยละของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเติบโต และจรรยาวัชระดับมากขึ้นไป (3) และจากแบบประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ

ระยะที่ 4 ประเมินคู่มือกิจกรรมแนะแนวร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน

ขั้นนี้เป็นการประเมินระดับความคิดเติบโต จรณทักษะ และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี ที่ได้รับการพัฒนาด้วยคู่มือกิจกรรมแนะแนวร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรณทักษะ จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลความคิดเติบโต จรณทักษะ และความคิดเห็นฯ มาวิเคราะห์ผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

ชุดที่ 1 คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรณทักษะของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม เพื่อถอดบทเรียนสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนาคู่มือกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรณทักษะของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้

ชุดที่ 3 แบบประเมินความคิดเติบโต มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ สำหรับคำตอบที่มีระดับความคิดเห็นของนักเรียนเอง จำนวนข้อ

ชุดที่ 4 แบบประเมินจรณทักษะ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ สำหรับคำตอบที่มีระดับความคิดเห็นของนักเรียนเอง จำนวนข้อ

ชุดที่ 5 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาด้วยคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรณทักษะ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

21. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

1. คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรณทักษะของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ มีขั้นตอนในการพัฒนา ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีที่จะนำมาใช้เป็นกรอบในการออกแบบคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรณทักษะของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ จากเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาวิธีการสร้างคู่มือ และกำหนดนิยามตามที่ได้กำหนดไว้ เพื่อการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน และข้อตกลงที่กำหนด

1.3 จากนั้นศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนากิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรณทักษะของนักเรียน โดยการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม เพื่อถอดบทเรียน กลุ่มเป้าหมายคือ อาจารย์สอนระดับมหาวิทยาลัย หัวหน้ากิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแนว ครูผู้ปฏิบัติการสอนกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแนว ในปีการศึกษา 2567

1.4 วิเคราะห์ข้อมูล ในลักษณะ Content Analysis

1.5 นำข้อมูลที่ได้ถอดบทเรียน เพื่อดำเนินการพัฒนา และสร้างคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก

ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ โครงสร้างของกิจกรรมแนะแนว การออกแบบการจัดการเรียนรู้ บทบาทผู้จัดกิจกรรม และบทบาทผู้เรียน สื่อกิจกรรม อุปกรณ์ เกม ใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม การประเมินผล รูปแบบในการเสริมสร้างยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาเชิงบวก จากแนวคิดของ Luthans (2007) ที่มี 4 ด้าน จำนวน 10 กิจกรรม/แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เวลาแผน/กิจกรรม ละ 50 นาที ต่อเนื่องกันเป็นเวลานาน 10 สัปดาห์

1.6 นำคู่มือการจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและเหมาะสม ระหว่างเป้าหมาย วิธีการ และการดำเนินการ ด้วยแบบประเมินคู่มือการจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุน จิตวิทยาเชิงบวก

1.7 ปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.8 นำคู่มือการจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความความเข้าใจ คำชี้แจง ความเหมาะสมด้านอุปกรณ์ วิธีดำเนินการ เวลา และ การใช้สถานที่ว่าสามารถดำเนินไปได้ตามขั้นตอนอย่างเหมาะสม

1.9 นำมาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์

2. แบบสัมภาษณ์ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาสภาพปัจจุบันและความต้องการ พัฒนากิจกรรมแนะแนวร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของ นักเรียน

หลังจากที่กลุ่มเป้าหมาย กล่าวคือ เข้าร่วมการดำเนินตามกระบวนการแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการ สัมภาษณ์ในลักษณะการจัดสนทนากลุ่ม **จำนวน 25 คน** ใช้เวลาในการพูดคุย 45-60 นาที (จำแนกแต่ละกลุ่ม ออกจากกัน) โดยใช้คำถามสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) จำนวน 9 คำถามหลัก ดังนี้

(1) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนใน พื้นที่ภาคใต้

(2) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อกระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนวในปัจจุบัน ยังมีจุดที่ต้องปรับปรุง อะไรบ้าง

(3) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการพัฒนาและดำเนินกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความคิดเติบโต และจรรยาวัชของโรงเรียนในปัจจุบัน

(4) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อเครื่องมือวัดความคิดเติบโต และจรรยาวัช

(5) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการพัฒนา คู่มือการจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยา เชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้

(6) ท่านคิดว่าความรู้เรื่องใดบ้างที่มีความสำคัญต่อการเสริมสร้างความคิดเติบโต และจรรยาวัช

(7) ท่านคิดว่าการเสริมสร้างความคิดเติบโต และจรรยาวัชระควรสอนอย่างไร

(8) ท่านคิดว่าการเสริมสร้างความคิดเติบโต และจรรยาวัชระผู้สอนควรรวบรวมข้อมูลด้านปฏิบัติการสอนอย่างไรบ้าง

(9) ท่านคิดว่าเพื่อนๆ มีส่วนช่วยในการยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชระของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้

กลุ่มนี้จะประกอบด้วย อาจารย์สอนระดับมหาวิทยาลัย หัวหน้ากิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแนว ครูผู้ปฏิบัติการสอนกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแนว สะท้อนถึง วัตถุประสงค์ โครงสร้างของกิจกรรมแนะแนว การออกแบบการจัดการเรียนรู้ บทบาทผู้จัดกิจกรรม และบทบาทผู้เรียน สื่อประกอบการจัดกิจกรรม ใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม และการประเมินผล กิจกรรมความพร้อมและขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการ เพื่อถอดบทเรียน ถึงข้อดี และข้อจำกัด สำหรับเป็นข้อมูลในการนำไปยกวางแผน คู่มือฯ และใช้ในวงกว้าง

1. แบบประเมินความคิดเติบโต และจรรยาวัชระ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าของ Likert (Rating scale) 5 ระดับ

1.1 ประมวล ศึกษา และวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเติบโต และจรรยาวัชระ จากหนังสือตำรา บทความ วารสาร และงานวิจัยต่างๆ

1.2 ศึกษา และวิเคราะห์ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม จากหนังสือ ตำรา บทความ วารสาร และงานวิจัยต่างๆ

1.3 กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดนิยามตามที่ต้องการศึกษา กล่าวคือ ความคิดเติบโต จรรยาวัชระ

3.4 สร้าง และดัดแปลงรายการคำถามที่มีเนื้อหาครอบคลุมตามนิยามศัพท์และวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากแนวคิดของนักวิชาการที่สอดคล้องกับนิยามที่กำหนดไว้

3.5 นำแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อขอความเห็นชอบและตรวจสอบคุณภาพ จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไข โดยตรวจสอบและพิจารณาความสอดคล้อง (Index of item Objectives Congruence: IOC) และความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) กำหนดการให้คะแนนโดยการพิจารณาดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

+1 = แน่ใจว่าคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมกับประเด็นที่กำหนด

0 = ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมกับประเด็นที่กำหนด

-1 = แน่ใจว่าคำถามไม่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับประเด็นที่กำหนด

คัดรายการคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .66 ขึ้นไป และนำแบบประเมินที่คัดเลือกไว้ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน

3.6 นำแบบประเมินมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ในที่นี้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ

3.7 นำแบบประเมินฉบับสมบูรณ์ที่ได้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจริง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

22.ประเด็นทางจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยึดถือในแนวทางจริยธรรมการทำวิจัยเกี่ยวกับ มนุษย์เพื่อปกป้องศักดิ์ศรี สิทธิ สวัสดิภาพ ให้ความอิสระและความเป็นธรรม ตามองค์ประกอบ และวิธีดำเนินการมาตรฐาน หลักจริยธรรมพื้นฐาน ประกอบด้วยหลัก 3 ประการ คือ หลักความเคารพในบุคคล (Respect for persons) หลักคุณประโยชน์(Beneficence) และหลักความยุติธรรม (Justice) แก่ผู้เข้าร่วมวิจัยมีการเตรียมเพื่อความพร้อม โดยการเข้ารับการอบรมจริยธรรมการวิจัย ในระดับสถาบัน และนำโครงการวิจัยนี้เสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทั้งนี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตามเอกสารโครงการวิจัย เลขที่

เกณฑ์ในการคัดผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Inclusion Criteria)

ในการคัดผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้

1. เป็นอาจารย์สอนระดับมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์การสอนการพัฒนาผู้เรียน จิตวิทยา และ/หรือ จิตวิทยาการแนะแนว ไม่น้อยกว่า 5 ปี
2. เป็นหัวหน้ากิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแนว ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี ในปีการศึกษา 2567
3. เป็นครูผู้ปฏิบัติการสอนกลุ่มกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี ปีการศึกษา 2567
4. เป็นนักเรียน ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี ในกรณีที่เป็นนักเรียน มีลักษณะดังนี้
 - 4.1 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2568
 - 4.2 เป็นนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม 80% ของชั่วโมงเรียน
 - 4.3 มีความสนใจ สมัครใจเข้าร่วมโครงการเพื่อรับการพัฒนาตนเอง

เกณฑ์ในการคัดผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยออกจากโครงการ (Exclusion Criteria)

ในการคัดผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยออกจากโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ หากผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์สอนระดับมหาวิทยาลัย หัวหน้ากิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ครูผู้ปฏิบัติการสอนกลุ่มกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และนักเรียนคนใดไม่สามารถเข้าร่วมในโครงการวิจัยได้ครบตามขั้นตอน และมีคุณสมบัติไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยสามารถออกจากโครงการได้เลยโดยไม่ส่งผลกระทบต่อกรวิจัย หรือต่อการปฏิบัติงานใดๆ ทั้งสิ้น

เกณฑ์ในการให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยเลิกจากการศึกษาโครงการวิจัย (Discontinuation Criteria)

ในการวิจัยครั้งนี้หลังจากที่ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการเก็บข้อมูลให้แก่ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์สอนระดับมหาวิทยาลัย หัวหน้ากิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ครูผู้ปฏิบัติการสอนกลุ่มกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และนักเรียน ทราบแล้ว หากผู้เข้าร่วมโครงการท่านใดไม่ประสงค์ที่

จะเข้าร่วมโครงการ ก็สามรถที่จะเลิกจากการศึกษาได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา หรือต่อการปฏิบัติงานใดๆ ทั้งสิ้น ในกรณีที่เป็นนักเรียน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการคัดกลุ่มเป้าหมายออกจากการวิจัย กล่าวคือ

2. หากผู้เข้าร่วมวิจัยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ไม่ครบ 80%
3. มีเหตุจำเป็นในการถอนตนเอง

การเก็บรักษาความลับของข้อมูลหลังสิ้นสุดการวิจัย

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นในการสัมมนาผู้วิจัยจะใช้รหัสแทนชื่อและข้อมูลส่วนตัวในการบันทึกข้อมูลและจะดำเนินการทำลายข้อมูลตลอดจนข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้องด้วยการใช้วิธีการลบไฟล์ข้อมูลทิ้ง

2. ข้อมูลส่วนตัวจะถูกเก็บรักษาไว้ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคลแต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นข้อมูลส่วนร่วมผู้ที่มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลจะมีเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องในการวิจัยนี้และคณะกรรมการการวิจัยในมนุษย์เท่านั้น

ความเสี่ยงหรือความไม่สบายใจที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมการวิจัยและการแก้ไขป้องกัน

โครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ ผู้วิจัยได้มีแนวทางการแก้ไขป้องกันความเสี่ยงหรือความไม่สบายใจที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมวิจัย ดังนี้

1. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ไปยังผู้เกี่ยวข้อง เพื่อขอเชิญเข้าร่วมสัมมนา เพื่อให้ข้อมูล และตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน

2. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ไปยังอาจารย์สอนระดับมหาวิทยาลัย เพื่อขอเชิญเข้าร่วมกิจกรรมสัมมนา และการให้สัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิจัยเพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนตามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ไปยังผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตนำ หัวหน้ากิจกรรมแนะแนว โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อขอเชิญเข้าร่วมกิจกรรมสัมมนา และการให้สัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิจัยเพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนตามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

4. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ไปยังผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตนำครูผู้ปฏิบัติการสอนกลุ่มกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อขอเชิญเข้าร่วมกิจกรรมสัมมนา และการให้สัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิจัยเพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนตามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

5. ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ อาจารย์สอนระดับมหาวิทยาลัย หัวหน้ากิจกรรมแนะแนว โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และครูผู้ปฏิบัติการสอนกลุ่มกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ และความต้องการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน

6. ผู้วิจัยชี้แจงแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการร่างคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียน โดยใช้คำว่า “ผู้ทรงคุณวุฒิ” “อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัย” “ครูผู้ปฏิบัติการสอนกลุ่มกิจกรรมแนะแนว” และสำหรับนักเรียนใช้การลง “เลขรหัสประจำตัว” แทนการใช้ หรือให้ระบุชื่อสกุล และในการรักษาความลับของข้อมูลที่ได้จากการทำแบบสอบถามและการเก็บข้อมูลแบบสอบถามความความคิดเห็นของนักเรียน หลังจากวิเคราะห์แล้วจะทำลายทิ้งไป หากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิคนใดไม่ประสงค์ที่จะเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้อาจทำได้และไม่มีผลต่อการเรียนและการปฏิบัติใดใดทั้งสิ้น

7. ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเมื่อเข้าร่วมวิจัยของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย หากรู้สึกอึดอัดหรือรู้สึกไม่สบายอยู่บ้างกับบางคำถาม ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย มีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นรวมทั้งมีสิทธิ์ในการถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ไม่มีผลกระทบใดใดกับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

8. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อร่างคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนเท่านั้น การเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมกิจกรรมจะไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานใดๆของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทั้งสิ้น

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม (Ethical Consideration)

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ความเคารพ การให้ผลประโยชน์ และความยุติธรรมแก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ดังนี้

ดำเนินการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากความเป็นจริงเพื่อให้ได้ผลวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัชของนักเรียนในพื้นที่ภาคใต้ ให้ดียิ่งขึ้น และจะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันอุดมศึกษา เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนที่ทำหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนให้ได้อย่างยกระดับความคิดเติบโต และจรรยาวัช และ นำคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุกร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวกที่มีคุณภาพไปใช้ เป็นประโยชน์ต่อครูผู้ปฏิบัติการสอนกลุ่มกิจกรรมแนะแนวที่จะได้การจัดกิจกรรมแนะแนว และเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนที่จะได้รับการส่งเสริมพัฒนา

23. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลอย่างง่าย โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์แหล่งข้อมูล และสังเคราะห์เนื้อหา โดยพิจารณา Content Analysis
2. การศึกษาความคิดเติบโต จรรยาวัช ใช้ค่าเฉลี่ย (X) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. ความความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการได้รับการพัฒนาด้วยคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนว ในแต่ละครั้งของนักเรียนมาสรุปเนื้อหา

ในการวิเคราะห์ความคิดเติบโต จรรยาวัช และความคิดเห็นของนักเรียน และผู้เชี่ยวชาญ แปลผลด้วยค่าเฉลี่ย ดังนี้

- 4.50—5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
 3.50—4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก
 2.50—3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
 1.50—2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย
 1.00—1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

3. ประเมินคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก ร่วมกับทุนจิตวิทยาเชิงบวก ใช้ค่าเฉลี่ย (X) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็น/มีความเหมาะสม/มีความสอดคล้อง/
มีความพร้อม/มีการปฏิบัติ/มีความพึงพอใจ/การมีส่วนร่วม
อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็น/มีความเหมาะสม/มีความสอดคล้อง/
มีความพร้อม/มีการปฏิบัติ/มีความพึงพอใจ /การมีส่วนร่วม
อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็น/มีความเหมาะสม/มีความสอดคล้อง/
มีความพร้อม/มีการปฏิบัติ/มีความพึงพอใจ /การมีส่วนร่วม
อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็น/มีความเหมาะสม/มีความสอดคล้อง/
มีความพร้อม/มีการปฏิบัติ/มีความพึงพอใจ /การมีส่วนร่วม
อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็น/มีความเหมาะสม/มีความสอดคล้อง/
มีความพร้อม/มีการปฏิบัติ/มีความพึงพอใจ /การมีส่วนร่วม
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

24. ระยะเวลาทำการวิจัย และแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย

ระยะเวลากำหนด 18 เดือน นับตั้งแต่โครงการได้รับการอนุมัติ (มิถุนายน 67- กันยายน 2568)

แผนดำเนินงาน	มค. 2568	กพ.	มีค.	เมย.	พค. 2567	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.
สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัย	████████				████████							
สร้างเครื่องมือ						████████	████████					
ขออนุมัติโครงการ						████████	████████					
ขอจริยธรรมวิจัย							████████	████████				
Try OUT										████████		
เก็บข้อมูล											████████	████████

แผนดำเนินงาน	มค. 2568	กพ.	มีค.	เมย.	พค. 2567	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.
วิเคราะห์และสรุปผล	██████████											
อภิปรายผล		██████████										
เขียนรายงานการวิจัย					██████████							
ทำเล่มฉบับสมบูรณ์							██████████					
การเตรียมนำเสนอข้อมูลเผยแพร่								██████████				

25. งบประมาณของโครงการวิจัย

งบประมาณที่ขอสนับสนุนเพื่อการจัดโครงการทั้งสิ้น 100,000 บาท

รายละเอียด	จำนวนเงิน (บาท)
1.หมวดค่าตอบแทน (55,500 บาท)	
1.1 ค่าตอบแทนผู้วิจัยนอกเวลาในการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งจัดทำเครื่องมือ และการเขียนรายงาน - กรณีทำการวันราชการ (อัตรา ชม. ละ 50 บาท จำนวน 50 ชม. 1 คน)	2,500
- กรณีปฏิบัติงานในวันหยุดราชการ (อัตรา ชม. ละ 60 บาท จำนวน 50 ชม. 1 คน)	3,000
1.2 ค่าตอบแทนนักศึกษา 1 คน ในการถอดบทเรียน และดำเนินเอกสารต่างๆ (3 ครั้ง)	1,500
1.3 ค่าจ้างผู้ช่วยวิจัย วุฒิปริญญาตรี 1.5 เดือน	15,000
1.4 ค่าดำเนินการใช้ห้องขณะลงพื้นที่ เพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล 3 แห่ง	3,000
1.5 ค่าตอบแทนผู้ให้ข้อมูล - อาจารย์สอนระดับมหาวิทยาลัย 3 คนๆ ละ 500 บาท	1,500
- หัวหน้ากิจกรรมแนะแนว จำนวน 7 คนๆ ละ 500 บาท	3,500
- ครูผู้ปฏิบัติการสอนกิจกรรมแนะแนว จำนวน 15 คนๆ ละ 500 บาท	7,500
1.6 ค่าตอบแทนผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (6 ท่าน ๆ ละ 1000 บาท)	6,000
1.7 ค่าตอบแทนประชุมกลุ่มทีมวิจัย 4 ครั้งๆ ละ 3 คนๆ ละ 1000 บาท (วางแผน ถอดบทเรียน และสรุปผลการวิจัย)	12,000
2. หมวดใช้สอย (39,500 บาท)	
2.1 ค่าสืบค้นข้อมูล	3,140
2.2 ค่าวิเคราะห์ทางสถิติ	3,500
2.3 ค่าจ้างพิมพ์เอกสาร	3,000
2.4 ค่าอาหารว่างจัดสัมมนาผู้ให้ข้อมูล จำนวน 27 คนๆ ละ 80 บาท	2,160
2.6 ค่าถ่ายเอกสารแบบสอบถามการวิจัย 80 ชุดๆ ละ 10 บาท (2 ครั้ง ทั้ง Try out และเก็บข้อมูลจริง)	800
2.6 ค่าอาหารว่างประชุมกลุ่มทีมวิจัย 5 มื้อๆ ละ 80 บาท 3 คน	1,200
2.7 ค่าจัดทำเล่มคู่มือเพื่อการเผยแพร่ (ฉบับร่าง+ฉบับจริง) 25 เล่ม	5,000
2.8 ค่าจัดใช้สถานที่ Focus Group 2 ครั้ง	1,500
2.9 ค่าจัดทำร่างรายงานและรูปเล่ม 6 เล่ม	900
2.11 ค่าจัดทำร่างคู่มือและคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก 15 เล่ม	4,500
2.12 ค่าธรรมเนียมยื่นขอรับการพิจารณาจริยธรรมวิจัยในมนุษย์	500
2.13 ค่าพาหนะเหมาจ่าย 10 ครั้งๆ ละ 800 บาท	8,000

รายละเอียด	จำนวนเงิน (บาท)
2.14 ค่าเช่าที่พักพาหนะ ส่วนตัวในการไปทำงานนอกสถานที่	3,500
2.15 ค่าประกันภัยซึ่งคุ้มครองตาม ระยะเวลาของ การเดินทางไป ปฏิบัติงาน	1,800
3. หมวดวัสดุ (5,000 บาท)	
3.1 ค่าวัสดุคอมพิวเตอร์ สำหรับเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องคอมพิวเตอร์เดิมที่มีอยู่	2,000
3.2 ค่าของที่ระลึกนักเรียน 40 คนๆ ละ 30 บาท	1,200
3.3 ค่าวัสดุสำนักงาน	1,800

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 100,000 บาท

หมายเหตุ ถัวเฉลี่ยจ่ายทุกรายการ

งบประมาณที่ขอสนับสนุนเพื่อการทำวิจัยทั้งสิ้น 100,000 บาท

ได้ผลงานวิจัย 1 ชื่อเรื่อง ที่ได้ผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารต่างประเทศ

16. คำชี้แจงอื่น ๆ (ถ้ามี)

ข้าพเจ้าขอให้คำรับรองว่าไม่เป็นผู้ติดค้างการส่งผลงานวิจัยสำหรับโครงการวิจัยที่สิ้นสุดระยะเวลา

17. ลงลายมือชื่อหัวหน้าโครงการ ผู้ร่วมวิจัย ที่ปรึกษา และวันเดือนปีที่เสนอขอ

ลงชื่อ.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. อริยา คูหา)

หัวหน้าโครงการ

...../...../.....

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฐปรัตน์ รัชฎาภานุสิทธิ์)

ผู้ร่วมวิจัย

...../...../.....

ลงชื่อ.....

(...อาจารย์มัสรา หงษ์สัมพันธ์...)

ผู้ร่วมวิจัย

...../...../.....

ลงชื่อ.....

(...อาจารย์วิศรุต เทวมิตร...)

ผู้ร่วมวิจัย

...../...../.....

- 2. คำอนุมัติและลายมือชื่อของผู้บังคับบัญชาระดับคณะ ให้ใช้เวลา สถานที่อุปกรณ์การวิจัยและอื่นๆ ที่จำเป็น แก่การดำเนินการวิจัย และกรณีเป็นการทำวิจัยร่วมกันหลายคณะ/หน่วยงาน จะต้องมีการอนุมัติและลายมือชื่อทุกคณะ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำอนุมัติและลายมือชื่อของผู้บังคับบัญชาระดับคณะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

...../...../.....

ส่วน ค : ประวัติคณะผู้วิจัย

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย)

รองศาสตราจารย์ ดร. อริยา คูหา

Assoc. Prof. Dr. Ariya Kuha

2. หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน : 3830100208514

3. ตำแหน่งปัจจุบัน รองศาสตราจารย์ ระดับ 9

4. หน่วยงานที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ e-mail

สถานที่ติดต่อ

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

181/379 ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

โทรศัพท์: 081-6981463

E-mail: ariyakuha@gmail.com

5. ประวัติการศึกษา

Ph.D. (Educational Psychology) Panjab University, India

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

จิตวิทยาการศึกษา

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

งานวิจัยที่สำเร็จแล้ว: ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และแหล่งทุน

อริยา คูหา. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสภาอาจารย์ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 23(1), 135-169.

ไอรินา พรหมจรรย์ อริยา คูหา และชิตชนก เชิงเขาว์. (2560). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสในการเสริมสร้างอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 28(2), 84-94.

จิรารัตน์ บุญสงค์ อริยา คูหา และอาฟีฟี ลาเต๊ะ. (2560) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 28(3), 108-117.

อริยา คูหา ก้องนภา สิงห์ศร และมัฮดี แวดราแม. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 6(2), 37-51.

อริยา คูหา พิริยา สร้อยแก้ว และมัฮดี แวดราแม. (2562). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 47(1), 251-271.

- ฐปรัตน์ รักษาภานุสิทธิ์ นันทิยา ไชยนิ่ง แสงอรุณ อีสราภรณ์ และอริยา คูหา. (2563) ผลของความ
 แตกต่างด้านสุขภาพและการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนเองต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสามจังหวัด
 ชายแดนใต้ประเทศไทย. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 8(2), 1-13.
- ฐปรัตน์ รักษาภานุสิทธิ์ อริยา คูหา และสุจิรา วิชัยดิช. (2564). ผลการฝึกโยคะต่อสมรรถภาพทางกาย
 ความสุขและทุนจิตวิทยาเชิงบวกของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสาร
 เครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 8(1), 152-164.
- อริยา คูหา อูสมาน สะอิด และมัธติ แวดราแม. (2564). ผลของการใช้โปรแกรมการให้การปรึกษาแบบ
 กลุ่มโดยใช้แนวคิดพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 10(2), 147-159.
- อริยา คูหา ฮานานมูฮิบบะตุตดิน นอจี สรินญา ปุติ ปริณาม ชูรัตน์ และฐปรัตน์ รักษาภานุสิทธิ์. (2564).
 ทุนจิตวิทยาเชิงบวก การคิดเชิงอนาคต ความยืดหยุ่นผูกพันในวิชาชีพ และการประยุกต์จิตวิทยา
 เพื่อชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการ
 สาธารณสุขภาคใต้*, 8(2), 273-287.
- จุฑาทิพย์ ประทุมทอง อริยา คูหา และอาฟีฟี ลาเต๊ะ. (2565). ผลของกิจกรรมบำบัด แนวผสมผสานที่มีต่อ
 พฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กปฐมวัย. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้
 ทางไกลเชิงนวัตกรรม*, 12(2), 59-73.
- นุรไอนี สะมาโระ อริยา คูหา และฐปรัตน์ รักษาภานุสิทธิ์. (2565). การปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัย
 สงขลานครินทร์ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19). The 10th PSU
 Education Conference 2021 (Online) ครั้งที่ 10 เรื่อง "Upskilling and Upscaling for Future
 Innovating Higher Education Quality" (หน้า 630-645) วันที่ 16-17 มิถุนายน. สงขลา, ประเทศไทย.
- อารีนา ดาหะมิ อริยา คูหา และมัธติ แวดราแม. (2566). ผลของการปรึกษากลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความ
 จริงเพื่อลดความเครียด และเสริมสร้างทุนจิตวิทยาเชิงบวกของเด็กกำพร้า จังหวัดยะลา. *วารสาร
 สังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 7(1), 186-201.
- นาตียา หวันยะหาว อริยา คูหา และมัธติ แวดราแม. (2566). ผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่บูรณาการ
 หลักการอิสลามต่อการเสริมสร้างทุนจิตวิทยาเชิงบวกและทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนในสถาน
 สงเคราะห์บ้านเอมิเรสส์. *วารสารสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช*, 16(1), 70-85.
- Chork Sreng อริยา คูหา และฐปรัตน์ รักษาภานุสิทธิ์. (2566). การศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน
 วิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดปัตตานี. *วารสารทัศน์มิติทางการศึกษา และการพัฒนาประเทศ*. 1(1), 13-22.
- อารีนา ดาหะมิ อริยา คูหา และ มัธติ แวดราแม. (2566). การศึกษาทุนจิตวิทยาเชิงบวกของเด็กกำพร้า
 สถาบันการศึกษาปอเนาะดาร์ลุอีห์ซานเกะรอ. การนำเสนอทางวิชาการ The National and
 International Conference on Education 2023 (NICE) การประชุมวิชาการระดับชาติศึกษาศาสตร์
 วิจัย ครั้งที่ 10 และนานาชาติ ครั้งที่ 6. ในหัวข้อ "ความงอกงามทางการศึกษาที่ยั่งยืนและเสมอภาค
 สำหรับทุกคน: Cultivating Sustainable and Equitable Education for All" 7-9 มิถุนายน 2566

- นาตียา หวันยะหาวา อริยา คูหา และ มัยดี แวดราแม. (2566). การศึกษาทุนจิตวิทยาทางบวกของเด็กและเยาวชนหญิงสถานสงเคราะห์บ้านเอมิเรสต์. การนำเสนอทางวิชาการ The National and International Conference on Education 2023 (NICE) การประชุมวิชาการระดับชาติศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 10 และนานาชาติ ครั้งที่ 6. ในหัวข้อ “ความงอกงามทางการศึกษาที่ยั่งยืนและเสมอภาคสำหรับทุกคน: Cultivating Sustainable and Equitable Education for All” 7-9 มิถุนายน 2566.
- อริยา คูหา และฐปรัตน์ รักษ์ภานุสิทธิ์. (2566). การศึกษาการรับรู้ศักยภาพตนเองด้านการวิจัย เจตคติต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน และกรอบความคิดสู่ความสำเร็จในวิชาชีพของบุคลากรครู สำนักการศึกษาเทศบาลนครยะลา. *Journal of Social Science Panyapat*, 5(2), 123-136.
- นุชิตา สามี อริยา คูหา และฐปรัตน์ รักษ์ภานุสิทธิ์. (2566). ทุนจิตวิทยาเชิงบวก ความเครียดและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะหมดไฟในการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุนวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก. การนำเสนอทางวิชาการ The 8th Thailand National Conference on Psychology, หน้า 656-670, 30 มิถุนายน 2566.
- ชญานิษฐ์ สลิมิน ปริณภา ชูรัตน์ และอริยา คูหา. (2566). การพัฒนาโปรแกรมการโค้ชเชิงบวกเพื่อพัฒนาศักยภาพการดูแลใจตน และทุนจิตวิทยาเชิงบวกของนักศึกษาพยาบาล. การนำเสนอทางวิชาการ The 8th Thailand National Conference on Psychology, หน้า 595-610, 30 มิถุนายน 2566.
- อาทิฟา เจ๊ะมะ ปริณภา ชูรัตน์ อริยา คูหา และชูจิต ศรีเนียม. (2566). การศึกษาผลการพัฒนาความเชื่อมั่นในการให้การปรึกษาเพื่อน และการเข้าอกเข้าใจผู้อื่นระหว่างกลุ่มพัฒนาตนแบบออนไลน์กับออนไลน์ของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC). การประชุมวิชาการระดับชาติศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 10 และนานาชาติครั้งที่ 6 วันที่ 9-10 กันยายน 2566
- ชญานิษฐ์ สลิมิน ปริณภา ชูรัตน์ อริยา คูหา และและฐปรัตน์ รักษ์ภานุสิทธิ์. (2567). ผลของการโค้ชจิตวิทยาเชิงบวกต่อศักยภาพการดูแลใจตนและทุนจิตวิทยาเชิงบวกของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่. *Warasan Phuettikammasat (JBS)*, 30 (1), 88-108.
- อัสมา จะปะเกีย และอริยา คูหา. (2567). ผลของกลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลาม เพื่อพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกในเด็กกำพร้า. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 43(5),(กันยายน-ตุลาคม)
- มุสลิม หะยีสะมะแอ และอริยา คูหา. (2567). ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดพหุปัญญาที่มีต่อทักษะสมองเพื่อความสำเร็จ ด้านจดจ่อใส่ใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารพุทธจิตวิทยา*, 9(2), (พฤษภาคม- สิงหาคม),
- ศรัญญา ไหมแก้ว และอริยา คูหา. (2567). ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการทุ่มเทในงานของพนักงานธนาคารออมสิน จังหวัดชายแดนใต้. *วารสารพุทธจิตวิทยา*, 9(2), (พฤษภาคม- สิงหาคม),
- Asrinda Sayo and Ariya Kuha. (2023). Teacher Spirituality and Attitude towards Teaching Profession of Undergraduate Students, Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus. *Presented Presentation at the 11st PSU Education Conference Upskilling and Upscaling for future innovating higher education quality.*

Prince of Songkla University, Songkla. 15-16 June 2023.

Nuriyah Masae, and **Ariya Kuha**. (2023). Adjustment and Futuristic Thinking after Covid-19 Pandemic of Undergraduate Students, Faculty of Education, Prince of Songkla University, *Presented Presentation* at the 11st PSU Education Conference Upskilling and Upscaling for Future innovating higher education quality. Prince of Songkla University, Songkla. 15-16 June 2023.

งานวิจัยที่กำลังทำ :

งานวิจัยเรื่องที่ 1

ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยทุนจิตวิทยาเชิงบวกที่มีผลต่อศักยภาพการเป็นครูมืออาชีพ

The Effect of Positive Psychological Capital on Potential Development of Teacher Professional

แหล่งทุน และสถานภาพในการทำวิจัยว่าได้ทำการวิจัย

ได้รับการสนับสนุนโครงการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ ล่วงแล้วประมาณ ร้อยละ 90 มีสัดส่วนร่วมในการวิจัย 50%

งานวิจัยเรื่องที่ 2

ผลของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา

ภาษาอังกฤษฟัง-พูด (อ 21201) และทุนจิตวิทยาทางบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

Effects of Flipped Classroom Teaching on English Achievement Listening-

Speaking (E 21201) and Positive Psychological Capital of Mathayomsuksa 1 students

แหล่งทุน และสถานภาพในการทำวิจัยว่าได้ทำการวิจัย

ได้รับการสนับสนุนโครงการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ โครงการวิจัยล่วงแล้วประมาณ ร้อยละ 50 มีสัดส่วนร่วมในการวิจัย 30%

ผู้ร่วมวิจัย คนที่ 2

1. ชื่อ – นามสกุล: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฐปรัตน์ รักษ์ภาณุสิทธิ

ชื่อ – นามสกุล: Assist Pro. Dr. Thaparut Rukpanusit

2. หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน : 3909900112438

3. ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

4. หน่วยงานที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ e-mail

หมายเลขโทรศัพท์ 091-8493977

E-mail trakpanusit@gmail.com

5.สถานที่ติดต่อ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว

- อริยา คูหา และ ฐปรัตน์ รักษ์ภาณุสิทธิ์. (2566). การศึกษาการรับรู้ศักยภาพตนเองด้านการวิจัยเจตคติในการทำวิจัยในชั้นเรียนและกรอบความคิดสู่ความสำเร็จในวิชาชีพของบุคลากรครู สำนักงานการศึกษาเทศบาลนครยะลา. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา*, 5(2); x-xx
- ชไมพร สีนธอุทัย, ทิพสุดา น้อยแมน, กัญญารัตน์ โสคำภา, ฐปรัตน์ รักษ์ภาณุสิทธิ์ (2566). รูปแบบการพัฒนากระบวนการจัดการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ในหอผู้ป่วยหลังคลอด (สูติกรรม2) โรงพยาบาลปัตตานี. *วารสารสุขภาพและการศึกษาพยาบาล*, 29(1), 1-19.
- สุจิตรา วิชัยดิษฐ, ฐปรัตน์ รักษ์ภาณุสิทธิ์, อุบล วรรณกิจ (2565). ประสบการณ์การเยียวยาจิตใจตนเองและการปฏิบัติงานของพยาบาลจิตเวชใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต*, 36(3), 157-174.
- นฤมล ทองหนัก, นันทิยา ไชยนิ่ง, ฐปรัตน์ รักษ์ภาณุสิทธิ์ (2565). ประสบการณ์การมีส่วนร่วมของสามีในการดูแลสตรีตั้งครรภ์ที่มีภาวะโลหิตจาง. *วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม*, 23(45), 89-98.
- Preeyabhron Det-arun, Thapararat Rakpanusit, Vatcharee Seechamnaturakit, Sang-arun Isaramalai (2022). Enhancing nutritional care with egg white supplementation on serum albumin level for home-based bed-ridden elderly patients. *Functional Foods in Health and Disease*, 12(6) 308- 324.
- ฐปรัตน์ รักษ์ภาณุสิทธิ์, รัตติกาล เรืองฤทธิ์ (2564). ผลการสอนโดยใช้กรณีศึกษาร่วมกับการเรียนรู้ผ่านแผนที่มโนทัศน์และการสะท้อนคิดต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลในจังหวัดปัตตานี. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 8 (3) :18-31.
- ฐปรัตน์ รักษ์ภาณุสิทธิ์, อริยา คูหา, สุจิตรา วิชัยดิษฐ์. (2564). ผลการฝึกโยคะต่อสมรรถภาพทางกาย ความสุขและทุนจิตวิทยาเชิงบวก ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 8 (1) : 152-164.
- อริยา คูหา, ฮานานมูฮิบบะตุตติ นอจี, สรินญา ปุติ, ปรีนาภา ชูรัตน์, และฐปรัตน์ รักษ์ภาณุสิทธิ์. (2564). ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก การคิดเชิงอนาคต ความยืดหยุ่นผูกพันในวิชาชีพและการประยุกต์จิตวิทยาเพื่อชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 8(2), 273-287.
- ฐปรัตน์ รักษ์ภาณุสิทธิ์, นันทิยา ไชยนิ่ง, แสงอรุณ อิศระมาลัย และ อริยา คูหา. (2563). ผลของความแตกต่างด้านสุขภาพและการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนเองต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสามจังหวัดชายแดนใต้ประเทศไทย. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 7(3) : 182-194
- เบญจมาศ ถิ่นหัวเตย, ประณีต ส่งวัฒนา, ฐปรัตน์ รักษ์ภาณุสิทธิ์ (2563). ผลของการทำความสะอาดในช่องปากสองวิธีต่ออุบัติการณ์การเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจในไอซียูระบบทางเดินหายใจโรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 12(1), 47-63.

ณัฐตินา วิชัยดิษฐ, กาญจน์สุนันท์ บาลทิพย์, แสงอรุณ อิศระมาลัย, ฐปรัตน์ รักษ์ภาณุสิทธิ์ (2561). การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถของผู้ดูแลในการจัดการภาวะโภชนาการในผู้สูงอายุติดเตียงที่ใส่สายให้อาหารทางจมูก. *วารสารสภาการพยาบาล*, 33 (4) 109-123.

พาดิเมาะ นิมา, ฐปรัตน์ รักษ์ภาณุสิทธิ์ สุนิดา อรรถอนุชิต อหมัดมุซุลีม เปาะจิ ซุลกีฟลี หะยีเยะ (2561). ผลการคัดกรองและบำบัดอย่างย่อตามวิถีอิสลาม (ASISIST-Y linked Islamic brief intervention/BI). *วารสารอัล-ฮิกมะฮ์*, 14 (2). P1-10.

Rakpanusit, T., Thongnak, N., Khoyneung, N. (2018). Factors related to promoting behavior among undergraduate university students, Prince of Songkla University, Pattani Campus. *Academic Services Journal*, 29 (3), 170-178.

ผู้ร่วมวิจัย คนที่ 3

1. ชื่อ – นามสกุล: นางมัสร่า หงส์สัมฤทธิ์

ชื่อ – นามสกุล: MRS. Masra Hongsamrit

2. หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน : 3101501743353

3. ตำแหน่งปัจจุบัน ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี

4. หน่วยงานที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ e-mail

5. สถานที่ติดต่อ

โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี

2 ถนนสะบารัง ตำบลสะบารัง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

โทรศัพท์: โทร 0-7333 6575 โทรศัพท์เคลื่อนที่ 08-1990 4916

E-mail: E-mail: masrahong73@gmail.com

6. ประวัติการศึกษา

ศษ.ม. จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

7. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

จิตวิทยาการศึกษา

8. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

-

9. งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว: ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และแหล่งทุน

ธารทิพย์ แดงเวงงาม, ปรีณาภา ชูรัตน์ และมัสร่า หงส์สัมฤทธิ์. (2023). การจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพแบบเรียนรู้เชิงรุกต่อการพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการตัดสินใจด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 หัวข้อ “ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้หลังสถานการณ์โควิด 19” วันที่ 19 กรกฎาคม 2566. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ ประเทศไทย

ผู้ร่วมวิจัย คนที่ 4

1. ชื่อ - นามสกุล: นายวิศรุต เทวมิตร
Witsarut Tevमित
2. หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน : 1909900079604
3. ตำแหน่งปัจจุบัน ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ (ค.ศ.2)
โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย)
4. หน่วยงานที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ e-mail
สถานที่ติดต่อ
ถนนราชดำเนิน ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 90000
โทร/โทรสาร 074-311588
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 080-7021717
E-mail: E-mail: masrahong73@gmail.com
5. ประวัติการศึกษา
ศศ.บ. ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) วิชาเอกจิตวิทยาและการแนะแนว
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ
แนะแนว/จิตวิทยาและการแนะแนว /งานพิธีกร /วิทยากร
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ
-
8. งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว: ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และแหล่งทุน